SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 8 | 2007

Kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016
Taustaselvitys Osa V

Juha Kaila, Jukka Paavilainen ja Riitta Kojo

Suomen ympäristökeskus

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 8 | 2007

Kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016
Taustaselvitys Osa V

Juha Kaila, Jukka Paavilainen ja Riitta Kojo

Helsinki 2007

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN RAPORTTEJA 8 | 2007
Suomen ympäristökeskus
Asiantuntijapalveluosasto

Taitto: Pirjo Lehtovaara

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/julkaisut

Edita Prima Oy, Helsinki 2007

ISBN 978-952-11-2645-1 (nid.)
ISBN 978-952-11-2646-8 (PDF)
ISSN 1796-1718 (pain.)
ISSN 1796-1726 (verkkoj.)

YMPÄRISTÖMERKKI
MILJÖMÄRKT
441 002
Painotuote

ESIPUHE

Valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmisteluun liittyvä suunnitelman vaikutusten arviointi (SOVA) toteutettiin suunnitteluun integroituna ja kansalaisille avoimena prosessina. Vaikutusten arviointi keskittyi kolmeen pääteemaan. Yhtenä pääteemana on kuvailla ja arvioida erilaisista kuntien roolia koskevista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia vaikutuksia kansalliseen jätestrategiaan ja muihin ympäristöstrategioihin, vaikutuksia mahdollisiin uusiin ohjauskeinoihin sekä jätevirtojen ja –laitosten tavoitetilaan ja toteutuksen ohjeistukseen.

VALTSU-työryhmän sihteeristönä toimiva Suomen ympäristökeskus teetti osana ”kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa” –teemaa tämän erillisen selvityksen aiheesta.

Työn kuluessa on tuloksia esitelty yleisölle VALTSU-seminaarissa 9.5.2006 ja VALTSU-työryhmälle 23.5.2006.

Selvitystä on ohjannut ja valvonut erikoissuunnittelija Raimo Lilja Suomen ympäristökeskuksesta.

Selvitystyöstä on vastannut TkT Juha Kaila, Kasui Oy, yhdessä Suunnittelukeskus Oy:n asiantuntijoiden Jukka Paavilainen ja Riitta Kojo kanssa.

SISÄLLYS

Esipuhe ... 3

1 Johdanto ... 7

1.1 **Selvityksen taustaa** ... 7

1.2 **Tavoitteet** ... 7

2 Menetelmät ... 8

2.1 **Työn kulku** ... 8

2.1.1 Skenaarioiden laadinta ... 8

2.1.2 Kysely asiantuntijoille ja intressiryhmille skenaarioiden vahvuuksista ja heikkouksista sekä niihin liittyvistä mahdollisuuksista ja uhkista ... 9

2.1.3 Toinen kysely mahdollisista ohjauskeinoista, joilla heikkouksia ja uhkia voidaan poistaa tai vähentää ... 9

2.1.4 Tulosten esittely VALTSU-työryhmälle ja yleisölle, raportointi ... 9

2.2 **Skenaariot** ... 10

2.2.1 Nykytilannekuvaus ... 10

2.2.2 Skenaario A: Kunnallinen jätehuolto ... 11

2.2.3 Skenaario B: Yksityinen jätehuolto ... 12

3 Ensimmäisen kyselyn tulokset ... 15

3.1 **Johdanto** ... 15

3.2 **Skenaarioihin liittyvät vahvuudet ja mahdollisuudet** ... 15

3.3 **Skenaarioihin liittyvät heikkoudet ja uhat** ... 18

4 Toisen kyselyn tulokset ... 21

4.1 **Johdanto** ... 21

4.2 **Ehdotetut ohjauskeinot** ... 21

4.2.1 Molempia skenaarioita koskevat ohjauskeinot ... 21

4.2.2 Skenaariota A (Kunnallinen jätehuolto) koskevat muut ohjauskeinot ... 22

4.2.3 Skenaariota B (Yksityinen jätehuolto) koskevat muut ohjauskeinot ... 22

5 Johtopäätökset ... 24

5.1 **Skenaarioihin liittyvät keskeiset heikkoudet ja uhat** ... 24

5.2 **Skenaarioihin liittyvät keskeiset ohjauskeinot** ... 24

5.3 **Ehdotettujen ohjauskeinojen arviointi** ... 25

Liite 1. Ensimmäinen kysely ... 27

Liite 2. Ensimmäisen kyselyn tulokset ... 32

Liite 3. Toinen kysely ... 67

Liite 4. Toisen kyselyn tulokset ... 71

Kuvailulehti ... 84

Presentationsblad ... 85

Documentation page ... 86

1 Johdanto

1.1

Selvityksen taustaa

Valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmisteluun liittyvä suunnitelman vaikutusten arviointi (SOVA) toteutetaan suunnitteluun integroituna ja kansalaisille avoimena prosessina. Suunnittelutyötä ohjaava VALTSU-työryhmä on päättänyt, että vaikutusten arviointi keskittyy kolmeen pääteemaan. Yhtenä pääteemana on kuvailla ja arvioida erilaisista kuntien roolia koskevista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia vaikutuksia kansalliseen jätestrategiaan ja muihin ympäristöstrategioihin, vaikutuksia mahdollisiin uusiin ohjauskeinoihin sekä jätevirtojen ja –laitosten tavoitetilaan ja toteutuksen ohjeistukseen.

VALTSU-työryhmän sihteeristönä toimiva Suomen ympäristökeskus teetti osana ”kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa” –teemaa tämän erillisen suppean selvityksen aiheesta. Selvityksessä tuli kuvata kaksi toisistaan poikkeavaa skenaariota, jotka kuvaavat Suomen jätehuollon tulevaisuuden vaihtoehtoisia visioita jätehuollon organisoinnin ja vastuunjaon näkökulmasta.

Selvityksessä ei ole tarkoituksena ottaa kantaa siihen, mikä kuntien roolin tulisi olla tulevaisuuden jätehuollossa, koska asiaa ei voida tällaisen tutkimuksen keinoin selvittää. Lähtökohtana työlle on kuitenkin ollut se, että kuntien roolista riippumatta toteutuksen täytyy täyttää hyvän jätehuollon tunnusmerkit. Näitä tunnusmerkkejä ovat mm., että maassa on selkeä, ytimekäs ja johdonmukainen jätepolitiikka, jätepolitiikassa otetaan ympäristö- ja terveyskysymysten lisäksi huomioon sosio-ekonomiset, poliittiset, institutionaaliset ja kulttuuritekijät, lainsäädäntö ja muu ohjaus tukevat jätepolitiikan tavoitteiden toteutusta ja osapuolten vastuut ja oikeudet on selvästi määritelty, jätehuollon täytäntöönpano toimii, operatiivinen jätehuolto toimii kaikkien tavoitteiden mukaisesti, valvonta toimii ja varmistaa tavoitteiden mukaisen toiminnan sekä jätehuollon koulutus, tutkimus ja tiedollinen ohjaus ovat korkealla tasolla.

1.2

Tavoitteet

Selvityksen tavoitteena oli löytää yhdyskuntajätehuollon kehittämiseen liittyvistä erilaisista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia etuja ja haittoja sekä mahdollisuuksia ja uhkia. Lisäksi tavoitteena oli löytää mahdollisia ohjauskeinoja, joilla valinnoista aiheutuvia ongelmia voidaan välttää ja mahdollisia uhkia torjua.

2 Menetelmät

2.1

Työn kulku

Työ toteutettiin toimeksiannon mukaisesti skenaariotekniikkaa hyväksikäyttäen kyselyinä ja haastatteluina.

Työn vaiheet olivat:

1 Skenaarioiden laadinta
2. Kysely asiantuntijoille ja intressiryhmille skenaarioiden vahvuuksista ja heikkouksista sekä niihin liittyvistä mahdollisuuksista ja uhkista
3. Toinen kysely mahdollisista ohjauskeinoista, joilla heikkouksia ja uhkia voidaan poistaa tai vähentää
4. Tulosten esittely VALTSU-työryhmälle ja yleisölle ja raportointi.

2.1.1

Skenaarioiden laadinta

Skenaarioita laadittiin kaksi kappaletta, joista toisen lähtökohta on, että jätehuolto on julkinen palvelu, jonka tuottamisesta vastaa kunta. Toisessa skenaariossa jätehuolto on palveluteollisuutta ja kunnalla on vain ympäristöviranomaisen rooli. Lähtökohtana molemmissa skenaarioissa on nykyinen ja ennakoitavissa oleva EU-lainsäädäntö, mutta ei välttämättä Suomen nykyinen jätelainsäädäntö.

Skenaarioissa otetaan kantaa mm. viranomaistehtävien järjestämiseen, kuljetusten ja käsittelyn järjestämiseen, eri osapuolten (valtio, kunnat, yritykset, tuottajayhteisöt, jätteen tuottajat, jne) rooleihin jätehuollossa sekä jätehuollon tiedolliseen ja normiohjaukseen. Laaditut skenaariot toimivat referenssipohjana erilaisten vaikutusten arvioinnille.

Skenaarioissa esitetyt toimintamallit ja ohjauskeinot ovat lähes kaikki jossain muodossa jo nykyisin käytössä eri puolilla maailmaa. Kumpikaan skenaario ei kuitenkaan kuvaa suoraan minkään maan jätehuoltoratkaisuja, vaikka skenaario A (Kunnallinen jätehuolto) on aika lähellä perinteistä skandinaavista mallia. Kunnallisen jätehuollon skenaarioon on lisäksi otettu piirteitä mm. Belgian, Saksan ja Itävallan nykyisistä jätehuoltokäytännöistä. Vastaavasti skenaariossa B (Yksityinen jätehuolto) on piirteitä mm. Saksan, Hollannin, Iso-Britannian ja USA:n jätehuoltokäytännöistä. Yksityisen jätehuollon skenaario on kuitenkin viety äärimmilleen siinä mielessä, että vastuu kotitalouksien jätteistä on siirretty kotitalouksille itselleen. Tätä mallia ei kuitenkaan löydy mistään jätehuollollisesti kehittyneestä maasta, koska kotitalouksien jätehuollon järjestämisen katsotaan olevan julkisen vallan vastuulla. Skenaarioon B tämä piirre kuitenkin otettiin sen vuoksi, että näin skenaariot edustavat kuntien roolin kannalta yhdyskuntajätehuollon ääripäitä.

2.1.2

Kysely asiantuntijoille ja intressiryhmille skenaarioiden vahvuuksista ja heikkouksista sekä niihin liittyvistä mahdollisuuksista ja uhkista

Kysely laadittiin skenaarioiden pohjalta siten, että kummankin skenaarion vahvuuksia ja heikkouksia sekä tarjoutuvia mahdollisuuksia ja aiheutuvia uhkia tarkasteltiin mm. jätteen synnyn ehkäisyn, kierrätyksen, jätteen käsittelyn, jätehuollon ympäristö- ja terveysriskien, roskaantumisen torjunnan, kaatopaikkojen sulkemisen, jälkihoidon ja kunnostuksen, valvonnan, vastuiden, kustannusten, palvelutason, työllisyyden, asukkaiden, yritysten, alueellisten tekijöiden, hyväksyttävyyden ja tasapuolisuuden kannalta.

Kysely toteutettiin sähköpostikyselynä, joka suunnattiin alan asiantuntijoille ja intressiryhmille. Tavoitteena oli, että kyselyyn saataisiin ainakin yksi vastaus kuhunkin seuraavista ryhmistä tai niiden edustajista kuuluvilta henkilöiltä: alkutuotanto, teollisuus, kauppa, logistiikka, julkiset ja yksityiset palvelut, kulutus, kunta, kuntayhtiö, yksityinen ympäristöyritys, kierrätysteollisuus, tuottajavastuuorganisaatio, ympäristöjärjestö, valvontaviranomainen, lupaviranomainen, tutkimus, koulutus.

2.1.3

Toinen kysely mahdollisista ohjauskeinoista, joilla heikkouksia ja uhkia voidaan poistaa tai vähentää

Ensimmäiseen kyselyyn saatujen vastausten perusteella koottiin eri vastaajatahojen näkemyksistä yhteenveto niistä ongelmista ja uhkista, jotka liittyvät kuntien jätehuoltovastuun ja päätösvallan voimakkaaseen kasvattamiseen tai oleelliseen supistamiseen skenaarioiden mukaan.

Kyselyn toisessa vaiheessa pyydettiin vastaajia ehdottamaan ohjauskeinoja, joilla voidaan vähentää tai ehkäistä vaihtoehtoihin liittyviä ongelmia ja uhkia. Ohjauskeinot voivat olla pakottavia (lainsäädäntö, määräykset), taloudellisia (verot, tuet) tai tiedollisia (informaatio, koulutus, suositukset, jne.). Erityisesti pyydettiin ehdottamaan ohjauskeinoja, joilla:

- varmistetaan jätehuollon ympäristötavoitteet ja torjutaan terveysriskit,
- varmistetaan, että jätteet ohjautuvat tavoitteiden mukaisesti materiaali- ja energiahyötykäyttöön eivätkä kaatopaikoille,
- taataan, että kaikissa tilanteissa ja kaikille jätteen tuottajille on tarjolla riittävästi lainsäädännön vaatimukset täyttävää jätteenkäsittelykapasiteettia,
- taataan, että kaikilla jätteen tuottajilla on mahdollisuus valita itselleen parhaiten soveltuvat jätehuoltoratkaisut,
- varmistetaan, että eri toimijatahojen vastuualueiden väliin ei jää kattamattomia alueita, joista ei vastaa kukaan,
- varmistetaan, että markkinoilla on riittävästi toimijoita ja kilpailua,
- taataan kaikille jätteen tuottajille kohtuuhintaiset ja tasapuoliset jätehuoltopalvelut,
- varmistetaan, että jätehuollon viranomaisseuranta ja valvonta toimivat ja ovat riippumattomia,
- varmistetaan, että jäteneuvontaa on riittävästi ja että se toimii ja
- varmistetaan kaikkien jätehuollon toimijoiden riittävä osaamistaso.

2.1.4

Tulosten esittely VALTSU-työryhmälle ja yleisölle, raportointi

Tulokset esiteltiin yleisölle VALTSU-seminaarissa 9.5.2006 ja VALTSU-työryhmälle 23.5.2006. Tilaisuuksissa saatu palaute on otettu raportin laadinnassa huomioon.

2.2

Skenaariot

2.2.1

Nykytilannekuvaus

Jäljempänä esitettyjen skenaarioiden hahmottamiseksi ja vertailun helpottamiseksi on seuraavassa esitetty yhdyskuntajätehuollon nykytilanne samalla rakenteella ja tarkkuustasolla kuin skenaariot.

Nykyisin kunta vastaa kotitalousjätteen ja siihen rinnastettavan kaupan, teollisuuden, palvelutoiminnan ym. jätehuollon järjestämisestä. Kunnan vastuun ulkopuolella ovat erikseen määritellyt tuottajavastuun alaiset jätteet sekä alkutuotannon ja kaivostoiminnan jätteet, teollisuuden prosessijätteet, rakennusjätteet sekä teollisuuden ja elinkeinotoiminnan ongelmajätteet.

Hyötykäyttövelvoitteet

Tuottajanvastuun alaisille jätteille on määritelty jätelaji- ja materiaalikohtaisia hyötykäyttövaatimuksia. Vastaanottopisteiden kattavuus- ja palvelutasovaatimuksia on asetettu toistaiseksi vain sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanotolle. Tuottajavastuun alaisten jätteiden keräämisen ja esikäsittelyn hoitavat pääasiassa tuottajien omat organisaatiot sekä yksityiset jätehuolto- ja kierrätysyritykset.

Yleisiä hyötykäyttövelvoitteita ei ole, mutta valtakunnallisesti on asetettu yhdyskuntajätteen hyödyntämistavoitteeksi 70 %. Kunnat toteuttavat tavoitetta mm. antamalla lajitteluun velvoittavia jätehuoltomääräyksiä, ylläpitämällä ekopisteverkostoja ja valmistamalla kompostia ja jätepolttoaineita käsittelylaitoksissaan.

Maksut

Kuntien hoitama jätehuolto rahoitetaan jätteen tuottajilta perittävillä julkisilla jätehuoltomaksuilla.

Tuottajavastuun alaisten jätteiden jätehuolto rahoitetaan tuottajilta perittävillä kierrätysmaksuilla sekä kierrätysmateriaalien myynnistä saatavilla myyntituloilla.

Muu jätehuolto rahoitetaan jätteen tuottajilta perittävillä yksityisoikeudellisilla jätemaksuilla.

Lisäksi kunnat rahoittavat verovaroilla mm. ”isännättömien” roskaantuneiden alueiden siivousta ja pilaantuneiden maiden kunnostusta.

Käytännön toteutus

Jätteen kuljetus hoidetaan noin puolessa kunnista kunnan järjestämänä ja toisessa puolessa sopimusperusteisena.

Jätehuollon käytännön toteutusta varten kunnilla on yhteisiä jätelaitoksia, jotka ovat yhtiöitä ja muita yhteistyöorganisaatioita. Jätelaitokset ostavat yleensä kaikki kuljetuspalvelut yksityisiltä yrityksiltä.

Jätelaitokset ostavat myös osan hyödyntämis- ja käsittelypalveluista yksityisiltä yrityksiltä ja toisilta jätelaitoksilta. Kaatopaikat ovat lähes kaikki jätelaitosten hallinnassa. Muutamalle yksityiselle kaatopaikalle sijoitetaan esikäsiteltyjä yhdyskuntajätteitä.

Yksityisillä jätehuollon palveluyrityksillä on omia käsittelylaitoksia, joissa materiaaleja erotellaan hyötykäyttöön ja valmistetaan jätepolttoaineita.

Jätelaitokset tarjoavat jätehuoltopalveluja myös teollisuudelle, rakennustoiminnalle ja tuottajayhteisöille.

Hallinto ja valvonta
Jätehuollosta ja sen kehittämisestä vastaa valtakunnan tasolla ympäristöministeriö.

Kunnissa jätehuollon seurantavastuu on jätehuoltoviranomaisella ja valvontavastuu ympäristönsuojeluviranomaisella.

Alueellinen ympäristökeskus on lupavalvontaviranomainen. Lisäksi Pirkanmaan ympäristökeskus valvoo tuottajavastuutoimintaa.

Kunta luvittaa pienimuotoisen, paikallisen toiminnan ja alueellinen ympäristökeskus muun luvanvaraisen toiminnan.

Ohjaus ja neuvonta
Jokaisella kunnalla on omat jätehuoltomääräyksensä kuitenkin siten, että kunkin jätelaitoksen alueella määräykset ovat pääsääntöisesti samat. Kunnat ovat vastuussa myös jätteen synnyn ehkäisy- ja jäteneuvonnasta, joita käytännössä hoitavat jätelaitokset.

Jätesuunnittelu
Jätesuunnittelussa on kaksi tasoa: valtakunnallinen ja alueellinen. Valtakunnallinen jätesuunnitelma on virallinen ja valtioneuvoston päättämiltä osilta sitova jätesuunnitelma ja alueellisten ympäristökeskusten tekemät alueelliset suunnitelmat ovat epävirallisia. Lisäksi Kuntaliitto on suositellut kunnille kunnallisten jätestrategioiden laatimista.

2.2.2

Skenaario A: Kunnallinen jätehuolto

Skenaarion A lähtökohtana on, että jätehuolto on pääsääntöisesti julkinen palvelu, jonka tuottamisesta kunnat vastaavat.

Kunta vastaa pääsääntöisesti kaikkien jätteiden keräämisestä, kuljetuksesta, hyötykäyttöön ohjaamisesta, käsittelystä ja loppusijoituksesta. Kunnan vastuun ulkopuolella ovat alkutuotannon ja kaivostoiminnan jätteet, teollisuuden prosessijätteet, rakennusjätteet sekä teollisuuden ja elinkeinotoiminnan ongelmajätteet.

Hyötykäyttövelvoitteet
Kunta vastaa siitä, että sen vastuulla olevan jätteen kokonaishyödyntämisaste on valtakunnallisen tavoitteen ja kunnan jätesuunnitelman mukainen.

Kunta vastaa myös tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden keräämisestä kiinteistöiltä ja ekopistetyyppisistä aluekeräyspisteistä sekä jätteen toimittamisesta tuottajien osoittamiin käsittelypaikkoihin.

Tuottajavastuun alaisen jätteen kiinteistökohtaisen keräyksen ja ekopistetyyppisen aluekeräyksen palvelutasovaatimuksista on annettu valtakunnalliset määräykset, joiden perusteella kuntien on palvelut järjestettävä ja kilpailutettava. Jos kunta haluaa poiketa näistä määräyksistä tarjoamalla vaadittua korkeatasoisempia palveluja, ei tästä aiheutuvia ylimääräisiä kustannuksia voi periä tuottajilta.

Maksut
Kuntien hoitama jätehuolto rahoitetaan jätteen tuottajilta perittävillä julkisilla jätehuoltomaksuilla lukuun ottamatta tuottajanvastuun piiriin kuuluvia jätteitä, joiden keräämisen ja kuljettamisen kustannuksista vastaavat tuottajat myös siltä osin kuin kunnat keräävät ja kuljettavat näitä jätteitä.

Käytännön toteutus
Jätehuollon käytännön toteutusta varten kunnilla on yhteisiä jätelaitoksia, jotka ovat yhtiöitä ja muita yhteistyöorganisaatioita. Jätelaitokset ostavat yleensä kaikki kuljetuspalvelut yksityisiltä yrityksiltä, mutta voivat toiminnan kehittämiseksi ja/tai kilpailun ylläpitämiseksi perustaa myös omia kuljetusyhtiöitä.

Jätelaitokset ostavat myös osan hyödyntämis- ja käsittelypalveluista yksityisiltä yrityksiltä ja toisilta jätelaitoksilta. Kaatopaikat ovat kaikki jätelaitosten hallinnassa, vaikka kaatopaikan operointi on voitu ostaa yksityiseltä.

Yksityisillä jätehuollon palveluyrityksillä ei voi olla omia kaatopaikkoja. Kaikki tavanomaisen jätteen kaatopaikat ovat joko kuntien vastuulla tai prosessiteollisuuden omia kaatopaikkoja. Teollisuus, joka käyttää kierrätys-/jätemateriaaleja prosesseissaan, joutuu näiden käsittelyjäännöksen osalta noudattamaan kuntien kaatopaikoille säädettyjä toiminnallisia ja muita määräyksiä ja velvoitteita tai toimittamaan käsittelyjäännökset kuntien kaatopaikoille.

Jätelaitokset tarjoavat jätehuoltopalveluja myös teollisuudelle, rakennustoiminnalle ja tuottajayhteisöille.

Hallinto ja valvonta
Jätehuollosta ja sen kehittämisestä vastaa valtakunnan tasolla ympäristöministeriö.

Kunnilla on oikeus ja velvollisuus valvoa ja seurata kaikkea jätehuoltotoimintaa alueellaan. Teollisuus- ja rakennus- ym. yritykset, joiden jätehuolto ei ole kunnan hoidossa, raportoivat jätehuoltonsa järjestämisestä kunnan jätehuoltoviranomaiselle.

Kunnan toimintaa jätehuollossa valvoo puolestaan alueellinen ympäristökeskus, jolle kunta raportoi kaikesta alueellaan tapahtuvasta (sekä omasta että muiden) jätehuoltotoiminnasta. Kunnilla ja alueellisilla ympäristökeskuksilla on yhteinen lupa- ja ilmoitusvelvollisten rekisteri, johon ovat rekisteröityneet kaikki jätehuollon toimijat.

Kunta luvittaa pienimuotoisen, paikallisen toiminnan ja alueellinen ympäristökeskus muun luvanvaraisen toiminnan.

Ohjaus ja neuvonta
Jokaisella kunnalla on omat jätehuoltomääräyksensä kuitenkin siten, että kunkin jätelaitoksen alueella määräykset ovat pääsääntöisesti samat. Kunnat ovat vastuussa myös jätteen synnyn ehkäisy- ja jäteneuvonnasta, joita käytännössä hoitavat jätelaitokset.

Jätesuunnittelu
Jätesuunnittelussa on kaksi tasoa: valtakunnallinen ja kunnallinen. Jokainen kunta / jätelaitos tekee jätesuunnitelman, jossa esitetään, kuinka valtakunnalliset jätehuollon tavoitteet toteutetaan alueella.

2.2.3
Skenaario B: Yksityinen jätehuolto

Skenaarion B lähtökohtana on, että jätehuolto on yksityinen palvelu ja kaikki jätteen tuottajat voivat vapaasti valita, mistä jätehuoltopalvelunsa ostavat.

Jokainen jätteen tuottaja on vastuussa siitä, että jätteet tulevat asianmukaisesti kerätyiksi, kuljetetuiksi ja käsitellyiksi lukuun ottamatta tuottajanvastuun alaisia jätteitä. Jätteen tuottaja vapautuu vastuustaan, kun hän luovuttaa jätteet rekisteröityneelle ja asianmukaiset luvat omaavalle toimijalle. Huolehtimisvastuu siirtyy aina jätteiden mukana sille, jonka hallussa jäte on.

Hyötykäyttövelvoitteet
Tuottajat vastaavat kokonaisuudessaan tuottajavastuun alaisten jätteiden jätehuollosta.

Tuote- / materiaalikohtaiset hyötykäyttövelvoitteet koskevat vain tuottajanvastuun alaisia jätteitä. Muiden jätteiden osalta hyötykäyttöä edistetään epäsuorasti mm. määräämällä yksityiskohtaisesti kaatopaikalle sijoitettavan jätteen ominaisuuksista ja kaatopaikkakohtaisista rajoituksista kaatopaikalle sijoitettavan jätteen vuosittaisesta kokonaismäärästä.

Jätteen hyödyntämislaitoksille asetetaan luvissa minimihyötykäyttöprosentit, joiden alittamisesta toiminnanharjoittaja joutuu maksamaan sakkoja. Samoin on sanktioitu kaikkien käsittelylaitosten ja kaatopaikkojen muutkin lupaehdot, jolloin lupaehtojen vastainen toiminta maksaa toiminnanharjoittajalle enemmän kuin lupaehtojen mukainen.

Maksut
Jätepalvelujen hinnat määräytyvät markkinaehtoisesti.

Käytännön toteutus
Jätehuollon hoitavat pääasiassa yksityiset yritykset. Kunnat ovat myyneet jätelaitoksensa yksityisille toimijoille.

Kaikkien jätehuoltotoimintaa harjoittavien yritysten ja muiden toimijoiden täytyy rekisteröityä valtakunnalliseen toimijarekisteriin.

Kaatopaikat ovat yritysten vastuulla niin kauan, kuin kaatopaikka on käytössä. Tänä aikana kaatopaikan omistavan yrityksen on tilitettävä luvan edellyttämä tonnikohtainen jälkihoitomaksu sille ympäristökeskukselle, joka toimintaa valvoo. Kaatopaikkatoiminnan päätyttyä vastuu kaatopaikasta siirtyy ympäristökeskukselle, joka kilpailuttaa kaatopaikan sulkemisen ja mahdollisesti myös jälkihoidon. Suljettu kaatopaikka jää ympäristökeskuksen vastuulle.

Vanhojen, kuntien vastuulla olevien kaatopaikkojen kattamattomat jälkihoitovastuut on katettu siirtymävaiheessa jätehuoltoyrityksiltä niiden liikevaihtoon suhteutettuna jälkihoitomaksuna.

Hallinto ja valvonta
Jätehuolto katsotaan osaksi materiaali- ja kierrätystaloutta ja alan kehittämisestä vastaa kauppa- ja teollisuusministeriö lukuun ottamatta ympäristölupia ja –valvontaa, joista vastaa ympäristöministeriö.

Alueelliset ympäristökeskukset valvovat ja seuraavat kaikkea jätehuoltotoimintaa alueellaan. Ympäristökeskukset ostavat jätehuoltoon liittyviä tarkastuspalveluja kuntien ympäristövalvonnalta.

Kuntien vastuulla on vain roskaantumisen valvonta alueellaan.

Koko maassa on yhtenäinen raportointijärjestelmä. jonka kautta rekisteröityneet toimijat raportoivat toimintaansa ja asiakkaitaan koskevat tiedot alueellisille ympäristökeskuksille. (Toimijarekisteriin hyväksyminen on edellyttänyt, että toimijan tietojärjestelmät ovat tiedonsiirron osalta yhteensopivat valtakunnallisen raportointijärjestelmän kanssa). Raportoinnin ja valtakunnallisten rekisterien perusteella ympäristökeskus voi valvoa, että kaikki jätteen tuottajat ovat liittyneet lainmukaiseen jätehuoltoon ja seurata, että kaikkien jätteentuottajien saamat palvelut ovat ympäristönsuojelullisesti palvelutasoltaan riittäviä.

Jätepalvelujen hintojen kohtuullisuutta valvovat kilpailu- ja kuluttajaviranomaiset.

Hyötykäyttö- ja käsittelylaitosten sekä kaatopaikkojen luvat myönnetään valtakunnallisesti yhtenäisin perustein. Tietyt ympäristökeskukset ovat erikoistuneet luvitukseen ja valmistelevat luvat koko maahan. Käsittelylaitos- ja kaatopaikkalupiin

on sisällytetty velvoitteita omatoimisesti tuotujen jätteiden pienerien vastaanottamiselle.

Ohjaus ja neuvonta

Toimijoille ja toiminnalle asetettavista vaatimuksista on nykyistä huomattavasti yksityiskohtaisemmat valtakunnalliset säännökset ja määräykset.

Jätehuoltomääräykset ovat koko maassa samat ottaen kuitenkin huomioon olosuhteiden ja asukastiheyden erot eri puolilla maata. Jätehuoltomääräykset antaa valtakunnallisten yleismääräysten mukaisesti alueellinen ympäristökeskus.

Jokainen jätehuoltopalvelujen tarjoaja on velvollinen järjestämään jäteneuvonnan omille asiakkailleen. Yleinen jäteneuvonta ja jätteen synnyn ehkäisyä tukeva asennekasvatus toteutetaan materiaali- ja energiatehokkuuden palvelukeskuksen toimesta valtakunnallisena.

Jätesuunnittelu

Jätehuoltosuunnittelussa on kaksi tasoa: valtakunnallinen ja alueellinen. Alueellisissa jätesuunnitelmissa osoitetaan, että alueella syntyville jätteille on olemassa (joko alueella tai sen ulkopuolella) riittävästi luvitettua hyödyntämis-, käsittely- ja kaatopaikkakapasiteettia jätehuollon valtakunnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

3 Ensimmäisen kyselyn tulokset

3.1

Johdanto

Kysely lähetettiin yhteensä 76 henkilölle, jotka edustivat seuraavia tahoja:

- lupa- ja valvontaviranomaiset
- jätehuollon järjestäjät ja operaattorit kuten kunnat ja kuntayhtiöt, yksityiset ympäristöyritykset, kierrätysteollisuus, tuottajavastuuorganisaatiot ja alan etujärjestöt
- jätehuollon asiakkaat kuten teollisuus, kauppa, logistiikka, julkiset ja yksityiset palvelut, jätehuollon kotitalousasiakkaat ja kuluttajat
- muut, kuten tutkimus- ja koulutuslaitokset sekä ympäristöjärjestöt.

Kysely on liitteenä 1.

Laajoja vastauksia saatiin ensimmäiseen kyselyyn 20 henkilöltä. Tämän lisäksi muutama vastaaja antoi suppeita kommentteja kysymyksiin. Vastaajat edustivat lähes kaikkia tahoja, joille kysely oli lähetetty. Jätehuollon asiakaskentästä vain kaupan ja logistiikan edustajien vastauksia ei saatu.

Ensimmäisen kyselyn tulokset suoraan sellaisina kuin vastaajat ne antoivat, on esitetty liitteessä 2. Skenaarioihin liittyvien vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien lisäksi vastaajat kommentoivat myös jätehuollon nykyistä tilannetta ja osa vastauksista koskeekin enemmän nykytilannetta kuin skenaarioissa esitettyjä jätehuollon järjestämisvaihtoehtoja.

Monet vastaajat ottivat kysymyksiin kantaa lähinnä ”ideologiselta” pohjalta. Erityisesti tämä näkyi jätehuollon järjestäjien ja operaattoreiden antamissa vastuksissa, joissa heijastui kunnallisten ja yksityisten jätehuoltotoimijoiden viimeaikainen vastakkainasettelu.

3.2

Skenaarioihin liittyvät vahvuudet ja mahdollisuudet

Skenaarioihin liittyviä vahvuuksia ja mahdollisuuksia on arvioitu seuraavien tekijöiden suhteen:

- jätteen synnyn ehkäisy ja kestävän kehityksen edistäminen
- jätteiden materiaali- ja energiahyötykäyttö
- kaatopaikkatoiminta
- jätehuoltopalvelut ja niiden kustannukset eri asiakasryhmille
- jätehuollon ympäristö- ja terveysriskit sekä roskaantuminen
- työllisyysvaikutukset

- vastuut ja niiden selkeys
- kilpailu jätealalla sekä
- viranomais- ja lupavalvonta.

Jätteen synnyn ehkäisy ja kestävän kehityksen edistäminen
Vastauksissa katsottiin, että skenaarioon B sijoitettu valtakunnallinen materiaali- ja energiatehokkuuden neuvontakeskus ei ole riippuvainen skenaarioista, vaan se on toteutettavissa kaikissa skenaarioissa. Keskuksen vahvuutena pidettiin sitä, että siitä voisi muodostua vahva valtakunnallinen asiantuntija, mikä vahvistaisi myös jätteen synnyn ehkäisyn imagoa. Valtakunnallinen keskus mahdollistaisi myös suurempien hankkeiden toteuttamisen.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion vahvuutena pidettiin lisäksi paikallisuutta ja olemassa olevia ja selkeitä neuvonta- ja tiedotuskanavia sekä yhteyksiä paikallisagendatoimintaan. Edelleen katsottiin, että poliittinen tahto kestävän kehityksen edistämiseksi on helpompi ottaa huomioon kunnallisen jätehuollon skenaariossa.

Yksityisen jätehuollon skenaarion vahvuutena pidettiin puolestaan mm. joustavuutta ja nopeutta palvelujen kehittämisessä johtaen raaka-aineiden ja energian säästöihin. Edelleen katsottiin, että jätteen synnyn ehkäisystä on mahdollista luoda yrityksille kannattavaa liiketoimintaa.

Jätteiden materiaali- ja energiahyötykäyttö
Materiaali- ja energiahyötykäytön edistämisessä nähtiin kunnallisen jätehuollon skenaarion vahvuuksina mm. parempi jatkuvuus ja riippumattomuus lyhytaikaisista kysyntävaihteluista. Lisäksi katsottiin, että tässä skenaariossa on helpompi ohjata halutut jakeet materiaali- ja energiahyötykäyttöön jätehierarkia tavoitteiden mukaisesti. Edelleen katsottiin, että kannustavien taksojen käyttö materiaalivirtojen ohjailuun on helpompi toteuttaa tässä skenaariossa. Myös tehokasta logistiikkaa ja ekotehokasta keräystä pidettiin tässä vaihtoehdossa etuna.

Yksityisen jätehuollon skenaarion vahvuutena pidettiin mm. yritysten innovatiivisuutta ja nopeutta ratkaisujen teossa sekä helppoutta yhteistyöhön eri tahojen kanssa, kun hankintalaki ei ole jarruna. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että markkinamekanismi tukee hyötykäyttöä aina, kun se on taloudellisesti riittävän kannattavaa. Lisäksi nähtiin, että yksityisillä yrityksillä on helpompi hakea hyödyntämiskapasiteettia myös ulkomailta.

Kaatopaikkatoiminta
Yleisesti todettiin, että eri skenaarioilla ei ole vaikutusta kaatopaikkakäsittelyn tasoon ja kaatopaikkojen jälkihoitoon, koska taso ja ympäristövaikutukset määräytyvät ympäristölupaehtojen mukaan.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion etuna todettiin kuitenkin olevan se, että julkinen toimija ei pääse eroon vastuusta, jolloin intressinä on estää ongelmat jo etukäteen.

Vastaavasti yksityisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin sitä, että ympäristökeskuksella on suurempi intressi tiukkoihin lupaehtoihin tietäessään, että joutuu itse olemaan myöhemmin vastuussa kaatopaikan jälkihoidosta.

Jätehuoltopalvelut ja niiden kustannukset eri asiakasryhmille
Kummassakin skenaariossa katsottiin eduksi se, että kilpailu ja kilpailutus laskevat jätehuoltopalvelujen hintoja ja parantavat palvelun laatua.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin lisäksi mm. sitä, että palvelut turvataan tasapuolisesti koko kunnan alueella ja yleensä myös tasatuilla maksuilla. Lisäksi todettiin, että kuntien on helpompi toteuttaa aluekeräykset ja haja-asutusalueiden palvelut ja kunnilla on selkeä kiinnostus myös jätteen synnyn ehkäisyn ja

jäteneuvonnan kehittämiseen. Edelleen pidettiin etuna sitä, että suurten kaupunkien ulkopuolella myös yritysasiakkaat hyötyvät kunnan palvelujen kattavuudesta ja kilpailutuksen tuomasta hinta- ja logistiikkaedusta.

Yksityisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin erityisesti yritysten suoraa yhteyttä asiakkaisiin. Lisäksi arvioitiin, että yritykset ovat kuntia herkempiä reagoimaan asiakkaiden tarpeisiin kilpailutilanteissa. Vahvuutena pidettiin myös yritysten joustavuutta ja mahdollisuutta kehittää räätälöityjä erikoispalveluja. Edelleen vahvuutena yritysasiakkaisiin nähden pidettiin sitä, että kun toimitaan elinkeinoelämän käyttämin mallein ja liiketaloudellisin perustein, on hyvät mahdollisuudet erilaisiin kumppanuushankkeisiin.

Jätehuollon ympäristö- ja terveysriskit sekä roskaantuminen

Osa vastaajista katsoi, että ympäristö- ja terveysriskit ovat skenaarioista riippumattomia ja niihin voidaan vaikuttaa ensisijaisesti määräyksiä kehittämällä. Samoin roskaantumisen torjuntaan katsottiin vaikuttavan enemmän asenteet ja yleinen valistus kuin eri skenaariot.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin kuitenkin mm. sitä, että jätehuollon toimiminen voidaan turvata myös kannattamattomilla alueilla ja poikkeusolosuhteissa. Lisäksi pidettiin etuna sitä, että ympäristöterveydenhuolto, kemikaalivalvonta ja jätehuolto toimivat yhteydessä toisiinsa. Edelleen roskaantumisen torjunnan osalta pidettiin etuna sitä, että vastuu on yhdellä julkisella toimijalla koko kunnan alueella.

Yksityisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin puolestaan sitä, että yritysten omat ympäristö-, terveys- ja turvallisuusjärjestelmät sekä laatujärjestelmät vähentävät ympäristö- ja terveysriskejä.

Työllisyysvaikutukset

Eri skenaarioilla ei katsottu olevan suurta merkitystä työllisyyden kannalta. Vastauksissa todettiin kuitenkin, että kehittyvä ala tarvitsee joka tapauksessa lisää työvoimaa.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin lisäksi sitä, että kunta voi helpommin käyttää myös vaikeasti työllistettäviä ja kolmatta sektoria.

Yksityisen jätehuollon skenaarion etuna pidettiin puolestaan sitä, että innovaatiot kierrätysmateriaalin hyödyntämiseen ja uusien tuotteiden valmistamiseen voivat luoda merkittävästi uusia työpaikkoja.

Vastuut ja niiden selkeys

Skenaarioiden mukaisia vastuita pidettiin sinänsä selkeinä molemmissa skenaarioissa.

Kunnallisen jätehuollon skenaariossa pidettiin lisäksi etuna sitä, että vastuiden kantajat eivät voi kadota markkinoilta. Lisäksi pidettiin neuvonnan ja tiedotuksen vastuita selkeämpinä tässä skenaariossa.

Kilpailu jätealalla

Kunnallisen jätehuollon skenaariossa pidettiin etuna ennen kaikkea kilpailutuksen tuomia hyötyjä niin asiakkaille kuin markkinoiden toimivuudelle. Lisäksi katsottiin, että kilpailuttaminen tarjoaa paikallisille pienille yrityksille aidon mahdollisuuden kilpailla urakoista ja se mahdollistaa myös uusien yritysten tulon alalle, koska kilpailussa uusi yritys voi saada riittävän ison volyymin toiminnan aloittamiselle.

Yksityisen jätehuollon skenaarion suurimpana etuna pidettiin jätteen tuottajan mahdollisuutta itse suoraan kilpailuttaa palvelun tuotannon. Edun katsottiin hyödyttävän erityisesti suuria jätteen tuottajia.

Viranomais- ja lupavalvonta
Kunnallisen jätehuollon skenaariossa pidettiin vahvuutena valvonnan yksinkertaisuutta ja helppoutta, koska vastuu on kullakin alueella kollektiivisesti yhdellä julkisella toimijalla. Lisäksi katsottiin eduksi, että kuntien asiantuntemus oman alueensa toimijoista ja käytännöistä pystytään hyödyntämään.

Yksityisen jätehuollon skenaarion vahvuutena oli jätehuollon toimijoiden kannalta se, että vaatimukset koko maassa ja kaikille toimijoille olivat samat.

3.3

Skenaarioihin liittyvät heikkoudet ja uhat

Skenaarioihin liittyviä heikkouksia ja uhkia arvioitiin samojen tekijöiden suhteen kuin vahvuuksia ja mahdollisuuksia, eli:

- jätteen synnyn ehkäisy ja kestävän kehityksen edistäminen
- jätteiden materiaali- ja energiahyötykäyttö
- kaatopaikkatoiminta
- jätehuoltopalvelut ja niiden kustannukset eri asiakasryhmille
- jätehuollon ympäristö- ja terveysriskit sekä roskaantuminen
- työllisyysvaikutukset
- vastuut ja niiden selkeys
- kilpailu jätealalla sekä
- viranomais- ja lupavalvonta.

Jätteen synnyn ehkäisy ja kestävän kehityksen edistäminen
Skenaarioista riippumatta katsottiin yleisesti, että jätehuollon mahdollisuudet vaikuttaa jätteen syntyä ehkäisevästi ovat vähäiset.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion heikkouksina pidettiin myös toiminnan tehon häviämistä moniin pieniin hankkeisiin, liian byrokratian vaaraa sekä poliittisen päätöksenteon hitautta ja tahmeutta.

Yksityisen jätehuollon skenaarion heikkouksina pidettiin puolestaan ennen kaikkea sitä, että jätteen synnyn ehkäisy ei edistä jätehuoltoyritysten liiketoimintaa ja liiketaloudelliset tavoitteet syrjäyttävät jätteen synnyn ehkäisyn.

Jätteiden materiaali- ja energiahyötykäyttö
Kunnallisen jätehuollon skenaarion heikkouksina ja siihen liittyvinä uhkina pidettiin mm. kuntien erimielisyyttä ja poliittisia näkemyseroja, jotka hidastavat päätöksentekoa. Lisäksi nähtiin uhkana, että kunnat sitoutuvat kannattamattomiin investointeihin ja polttoratkaisuihin, joihin ei pitemmällä aikavälillä riitä jätteitä. Lisäksi epäiltiin, että massapolttolaitosratkaisut eivät kannusta jätteen syntypaikkalajitteluun.

Yksityisen jätehuollon skenaarion heikkouksina ja siihen liittyvinä uhkina pidettiin mm. yritysten kiinnostusta vain kannattavimpiin ja helpoimmin käsiteltäviin jakeisiin sekä toiminnan jatkuvuuden epävarmuutta. Edelleen pidettiin heikkoutena sitä, että hyötyjakeiden keräys toteutuu epätasaisesti eri puolilla maata asettaen asiakkaat eriarvoiseen asemaan. Lisäksi skenaarion heikkoutena pidettiin sitä, että toimivaa jätteen energiahyötykäyttöverkkoa on vaikea perustaa, koska energialaitoksilla ei ole varmuutta polttoaineen saannista.

Kaatopaikkatoiminta
Kunnallisen jätehuollon skenaariossa pidettiin suurimpana uhkana operoinnin ja valvonnan sijoittumista ”samaan taloon”, minkä seurauksena katsottiin riskiksi valvonnan puute ja siitä johtuva operoinnin tason lasku. Lisäksi katsottiin uhaksi myös

se, että käsittelymaksujen pitämiseksi pieninä ei kerätä riittävästi varoja jälkihoitoon, jolloin kustannusriski jää kunnille.

Myös yksityisen jätehuollon skenaarion suurimpana riskinä pidettiin sitä, että jälkihoitoon ei kerätä riittävästi varoja ja kustannukset jäävät viime kädessä yhteiskunnan vastuulle. Muina uhkina pidettiin paikallisten kaatopaikkamonopolien syntymistä ja tästä seuraavaa jätekuljetusten lisääntymistä sekä epätervettä kilpailua määräyksiä kiertämällä. Erityisenä uhkana pidettiin myös sitä, että kaatopaikkatilaa ei kokonaisuutena katsoen ole riittävästi ja joudutaan tämän takia turvautumaan hätäratkaisuihin. Lisäksi heikkoutena pidettiin valvontatarpeen voimakasta lisääntymistä.

Jätehuoltopalvelut ja niiden kustannukset eri asiakasryhmille

Skenaariosta riippumatta pidettiin jätehuollon asiakkaiden kannalta suurimpana uhkana markkinoiden toimimattomuutta ja tästä seuraavaa hintojen nousua ja palvelujen laadun huonontumista. Kunnallisen jätehuollon skenaariossa markkinoiden toimimattomuuden syynä pidettiin kilpailutusosaamisen puutteita ja yksityisen jätehuollon skenaariossa markkinoiden herkkää monopolisoitumista sekä kuljetusten että erityisesti jätteen energiakäytön ja kaatopaikkojen osalta.

Kunnallisen jätehuollon skenaariossa pidettiin lisäksi uhkana tehottomuutta ja ”kaavoihin kangistumista”, mikä heikentää asiakkaiden mahdollisuutta saada haluamiaan lisä- ja erityispalveluja. Suurimpana tämä ongelma nähtiin elinkeinotoiminnan jätehuoltopalveluissa. Lisäksi todettiin uhkana se, että laki julkisista hankinnoista on jäykkä, eikä mahdollista tinkimis- ja neuvottelukierroksia. Edelleen pidettiin heikkoutena myös ekomaksuihin siirtymistä, koska sen katsottiin vähentävän kierrätyksen ja jätteen synnyn ehkäisyn kannustavuutta.

Yksityisen jätehuollon skenaariossa pidettiin lisäksi uhkana asiakkaiden heikkoa neuvotteluvoimaa suhteessa palvelun tarjoajiin. Erityisen ongelmallisena tätä pidettiin yksittäisen kotitalouden osalta. Myös julkisen sektorin ja yritysasiakkaiden palveluissa nähtiin uhkana alueellinen eriarvoistuminen, koska suurten keskusten ulkopuolella logistiikan ”hajoaminen” saattaa nostaa hintoja kohtuuttomasti. Edelleen todettiin uhkana vähäinen kiinnostus toiminnan kehittämiseen suurten keskusten ulkopuolella, koska potentiaaliset liiketoimintavolyymit ovat pieniä.

Jätehuollon ympäristö- ja terveysriskit sekä roskaantuminen

Kunnallisen jätehuollon skenaarion heikkoutena pidettiin päätöksenteon hitautta ja politikointia, joiden seurauksena kannattamattomien tehtävien hoitamiseen ei allokoida riittävästi resursseja.

Yksityisen jätehuollon skenaarion heikkoutena pidettiin puolestaan sitä, että kokonaisvastuuta ei ole kenelläkään ja yleisen edun vuoksi tarpeellisten palvelujen tuottaminen jäisi joka tapauksessa verovaroilla kustannettavaksi. Lisäksi katsottiin ongelmaksi se, että toimijoiden tason vaihtelu siirtää vastuuta valvontaviranomaisille.

Työllisyysvaikutukset

Työllisyyteen liittyviä heikkouksia tai uhkia ei kummassakaan skenaariossa pidetty erityisen suurina.

Vastuut ja niiden selkeys

Kunnallisen jätehuollon skenaarion heikkoutena pidettiin jäykkyyttä ja erityisesti epäselvyyttä kuntien ja tuottajayhteisöjen välisessä työnjaossa.

Yksityisen jätehuollon skenaarion suurimpana heikkoutena pidettiin puolestaan sitä, että vastuu on siirretty yksittäiselle jätteen tuottajalle, jolla ei kuitenkaan ole käytännössä edellytyksiä vastata jätehuollostaan, jos tarjolla ei jostain syystä ole kaupallisia jätehuoltopalveluja.

Kilpailu jätealalla

Kunnallisen jätehuollon skenaarion heikkoutena pidettiin sitä, että jätteen tuottajat eivät itse pääse kilpailuttamaan palvelun tuottajia. Haittaa tästä on erityisesti suurille jätteen tuottajille, joilla olisi paljon omaa neuvotteluvoimaa.

Yksityisen jätehuollon skenaarion uhkana pidettiin sitä, että Suomessa alan mono- tai oligopolisoituminen tapahtuu hyvin helposti sekä kuljetusten että erityisesti käsittelyn osalta johtuen alueellisesti pienistä jätemääristä ja pitkistä etäisyyksistä.

Viranomais- ja lupavalvonta

Skenaarioista riippumatta pidettiin heikkoutena ja uhkana alueellisten ympäristökeskusten liian vähäisiä resursseja tehokkaaseen lupavalvontaan.

Kunnallisen jätehuollon skenaarion uhkana pidettiin valvonnan ja operoinnin liian läheistä yhteyttä, mikä voi johtaa ”löysempään” valvontaan.

Yksityisen jätehuollon skenaarion heikkoutena pidettiin sitä, että valvonnan tarve lisääntyy huomattavasti ja valvonta vaikeutuu mm. siksi, että yrityksiltä voi olla vaikeaa saada tietoja, kun yritykset vetoavat liikesalaisuuksiin.

4 Toisen kyselyn tulokset

4.1

Johdanto

Kysely lähetettiin samoille henkilöille (76 henkilöä) kuin ensimmäinenkin kysely.

Kysely on liitteenä 3.

Laajoja vastauksia saatiin toiseen kyselyyn 10 henkilöltä. Tämän lisäksi muutama vastaaja antoi suppeita kommentteja kysymyksiin. Vastaajat edustivat ensisijaisesti jätehuollon järjestäjiä ja operaattoreita eli kuntia ja kuntayhtiöitä, yksityisiä ympäristöyrityksiä, kierrätysteollisuutta tuottajavastuuorganisaatioita ja alan etujärjestöjä.

Toisen kyselyn tulokset suoraan sellaisina kuin vastaajat ne antoivat, on esitetty liitteessä 4. Ohjauskeinoehdotusten lisäksi vastaajat kommentoivat myös jätehuollon nykyistä tilannetta ja osa vastauksista koskeekin enemmän nykytilannetta kuin skenaarioissa esitettyjä jätehuollon järjestämisvaihtoehtoja.

4.2

Ehdotetut ohjauskeinot

Ehdotettuja ohjauskeinoja on seuraavassa tarkasteltu niiden sitovuuden ja luonteen mukaisella jaotuksella eli:

- toimintaa koskevat lait ja sitovat määräykset
- viranomaistoiminta, luvitus ja lupavalvonta
- verotus ja muu taloudellinen ohjaus
- ohjeet, suositukset ja vapaaehtoinen toiminta
- tiedolliset ja osaamista lisäävät keinot

4.2.1

Molempia skenaarioita koskevat ohjauskeinot

Toimintaa koskevat lait ja sitovat määräykset

Lakien ja määräysten osalta nähtiin tarpeelliseksi mm. EU-lainsäädännön siirtäminen ennakoitavammin ja helpommin tulkittavasti osaksi kotimaista lainsäädäntöä. Esimerkiksi selkeästi määriteltyä orgaanisen jätteen kaatopaikkakieltoa pidettiin tarpeellisena.

Katsottiin myös, että valtakunnallisesti on esitettävä selkeät vaatimukset ympäristötavoitteille ja sallittaville riskirajoille. Lisäksi haluttiin ympäristöministeriöltä selkeät ohjeet ympäristölupien sekä Sova- ja Yva-prosessien vaatimustasosta.

Jätealalla toimijoiden pakollista rekisteröintiä ja rekisteriin hyväksymisen edellytyksenä olevaa toimijan osaamistason varmistamista pidettiin myös tarpeellisena.

Lisäksi esitettiin, että jätteenkäsittelykapasiteetille voitaisiin säätää päästökaupan tyyppinen valtakunnallinen yläraja, jonka puitteissa toimijat voisivat käydä kauppaa käsiteltävistä jätteistä.

Edelleen esitettiin toimijoille pakollista jätestrategioiden laadintaa.

Viranomaistoiminta, luvitus ja lupavalvonta

Jätehuollon viranomaistoiminta haluttiin täysin riippumattomaksi operatiivisesta toiminnasta ja ehdotettiin mm. viranomaisvalvonnan keskittämistä yhdelle alueelliselle ympäristökeskukselle. Toisaalta esitettiin myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten ja alueellisten ympäristökeskusten yhteistyön lisäämistä.

Lupapäätöksiin haluttiin selkeät ja yhtenäiset lupaehdot ja lupavalvonnan tehostamista pidettiin tärkeänä. Toiminnan valvontaan haluttiin liittää myös mahdollisuus sakottaa toimijoita lupaehtojen rikkomisesta ja mm. väärästä lajittelusta.

Verotus ja muu taloudellinen ohjaus

Jäteverotus jakoi jonkin verran mielipiteitä. Veron tasoa haluttiin sekä nostettavan että laskettavan. Uusina veroina esitettiin polttoveroa sekä ”korvamerkittyä” jätteen synnyn ehkäisyveroa, jonka tuotto ohjattaisiin valtakunnallisen jätteen synnyn ehkäisyohjelman hankkeisiin.

Perinteisinä taloudellisina ohjauskeinoina mainittiin mm. investointituet sekä kehittämis- ja kokeiluavustukset. Lisäksi esitettiin, että kuntien ja yritysten yhteisinvestointien tekoa pitäisi helpottaa.

Jäteneuvonnan tehostamiseksi esitettiin, että kaikista jätemaksuista pitäisi tietty osuus käyttää jäteneuvontaan tai että osa jäteneuvonnasta tehtäisiin viranomaistyönä julkisin varoin.

Ohjeet, suositukset ja vapaaehtoinen toiminta

Jätteen synnyn ehkäisyn tehostamiseksi ehdotettiin valtakunnallisten indikaattorien kehittämistä ja seurantavelvoitetta jätehuollon toimijoille.

Jätealan toimijoiden tason varmistamiseksi ehdotettiin mm. toiminnan sertifiointia, ympäristö- ja laatujärjestelmiä sekä palvelun tuottajien julkista arviointia ja vertailua. Osaamistason nostamiseksi katsottiin tärkeiksi myös jatkuva koulutus ja alan yhteiset tapahtumat.

Tiedolliset ja osaamista lisäävät keinot

Jätealan koulutukselle esitettiin valtakunnallisia tasovaatimuksia ja koulutusta ehdotettiin opetushallituksen valvontaan. Koulutuksen tehostamisen tulisi kattaa sekä jätehuollon toimijat että viranomaiset.

Lisäksi korostettiin mahdollisuuksia netin käyttöön alan tietolähteenä niin kansalaisille kuin alan toimijoillekin.

4.2.2 Skenaariota A (Kunnallinen jätehuolto) koskevat muut ohjauskeinot

Kunnallisen jätehuollon skenaarioon liittyvinä ohjauskeinoina korostettiin yhteisten keinojen lisäksi kannustavien taksojen käyttöä sekä yhteistyön lisäämistä mm. viranomaistoiminnassa ja suunnitelmien ja strategioiden laadinnassa.

4.2.3 Skenaariota B (Yksityinen jätehuolto) koskevat muut ohjauskeinot

Yksityisen jätehuollon skenaarioon liittyvinä ohjauskeinoina korostettiin erityisesti selkeitä lupaehtoja, tehokasta valvontaa ja toiminnan raportointivelvollisuutta.

Valvonnan todettiin edellyttävän huomattavasti nykyistä enemmän resursseja. Raportointivelvoitteet haluttiin selkeämmiksi ja raportointi kokonaisuudessaan sähköiseksi.

Ongelmaksi, jolle ei löytynyt selkeää ratkaisua, todettiin kuitenkin se, että pelkästään yksityisin voimin ei voida taata jätteenkäsittelykapasiteetin riittävyyttä kaikissa tilanteissa. Yhtenä ratkaisuna nähtiin julkinen ”varakapasiteetti”.

5 Johtopäätökset

5.1

Skenaarioihin liittyvät keskeiset heikkoudet ja uhat

Suurin osa vastaajista ei pitänyt kumpaakaan skenaariota sellaisenaan toteutuskelpoisena vaan parhaimpana pidettiin yleensä jonkinlaista yhdistelmää tai välimuotoa ääriskenaarioiden väliltä.

Skenaarioihin liittyvistä heikkouksista ja uhkista nousivat vahvimmin esiin samat asiat, joita pidetään nykyisinkin kuntien vastuulla olevan ja yksityisen jätehuollon ongelmina.

Saatujen vastausten perusteella arvioitiin skenaarioiden keskeisiksi heikkouksiksi /uhkiksi:

A. Kunnallinen jätehuolto	B. Yksityinen jätehuolto
• heikko reagointi markkinoiden tarpeisiin • liika byrokratia • ailahteleva politikointi • joustamattomat palvelut • osaamispuutteet • operointi ja valvonta samoissa käsissä • huonosti hoidettu hankinta ja kilpailutus tuhoavat toimivia markkinoita	• kokonaisvastuun puuttuminen • markkinoiden toimimattomuus / kilpailun puute • pienasiakkaiden heikko asema (kotitaloudet ja pk-yritykset) • tietojen saannin ja valvonnan vaikeudet • osaamispuutteet • talous ohittaa ympäristönäkökohdat • taipumus ”kermankuorintaan” ja ”rimanalituksiin”

5.2

Skenaarioihin liittyvät keskeiset ohjauskeinot

Tarpeellisiksi koettujen ohjauskeinojen suhteen olivat vastaajat huomattavasti yksimielisempiä kuin skenaarioiden vahvuuksien ja heikkouksien suhteen. Ehdotuksissa korostui tarve saada skenaariosta riippumatta jätehuoltotoimintaa säätelevät lait ja määräykset nykyistä huomattavasti selkeämmiksi ja yksityiskohtaisemmiksi. Tämän nähtiin parantavan toimijoiden yhdenvertaisuutta ja vähentävän epäselvyyksistä aiheutuvia riskejä toimijoille. Samoin korostettiin tarvetta yhdenmukaisiin ja selkeisiin lupaehtoihin ja tehokkaaseen lupavalvontaan.

Jäteverotuksesta esitettiin monenlaisia ehdotuksia. Yhtäältä jäteveroa pidettiin tasoltaan sopivana, kunhan se kattaisi kaikki kaatopaikat. Toisaalta ehdotettiin veron nostoa ja toisaalta myös veron laskua. Lisäksi esitettiin jätteen poltolle veroa sekä ”korvamerkittyä” jätteen synnyn ehkäisyveroa, jonka tuotto ohjattaisiin valtakunnallisen jätteen synnyn ehkäisyohjelman hankkeisiin.

Taloudellisiksi ohjauskeinoiksi esitettiin luonnollisesti investointitukia, kokeilu- ja kehittämisavustuksia sekä verohelpotuksia yrityksille. Lisäksi esitettiin mm. valvontaan sakkomaksuja väärästä lajittelusta / lupaehtojen rikkomisesta.

Alan toimijoiden tason turvaamiseksi pidettiin hyvänä sitä, että toimijoiden on rekisteröidyttävä ja että rekisteriin hyväksyminen edellyttää, että toimija täyttää tietyt tasovaatimukset. Lievempänä ohjauskeinona esitettiin myös toimijoiden sertifiointia.

Jätehuollon koulutukselle katsottiin tarvittavan valtakunnalliset tasovaatimukset ja koulutus haluttiin opetushallituksen valvontaan. Kaikkien toimijoiden samoin kuin viranomaisten katsottiin tarvitsevan lisää koulutusta.

Tiedollisiksi ja osaamista lisääviksi keinoiksi ehdotettiin koulutuksen lisäksi mm. valtakunnallisten jätteen synnyn ehkäisyindikaattorien luomista ja seurantaa, nettipohjaista avointa materiaali- ja hyötykäyttötietoa ja tietokantaa vähäjätteisistä tuotteista.

Kunnallisen jätehuollon skenaarioon liittyvinä ohjauskeinoina korostettiin lisäksi kannustavien taksojen käyttöä sekä yhteistyön lisäämistä mm. viranomaistoiminnassa ja suunnitelmien ja strategioiden laadinnassa.

Yksityisen jätehuollon skenaarioon liittyvinä ohjauskeinoina korostettiin erityisesti selkeitä lupaehtoja, tehokasta valvontaa ja toiminnan raportointivelvollisuutta. Ongelmaksi, jolle ei löytynyt selkeää ratkaisua, todettiin kuitenkin se, että pelkästään yksityisin voimin ei voida taata jätteenkäsittelykapasiteetin riittävyyttä kaikissa tilanteissa.

5.3

Ehdotettujen ohjauskeinojen arviointi

Tarkasteltaessa ehdotettuja ohjauskeinoja hyvän jätehuollon tunnusmerkkejä vasten, voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

Tunnusmerkki:

Maassa on selkeä, ytimekäs ja johdonmukainen jätepolitiikka. Jätepolitiikassa otetaan ympäristö- ja terveyskysymysten lisäksi huomioon sosio-ekonomiset, poliittiset, institutionaaliset ja kulttuuritekijät.

Jätepolitiikan hahmottelu ei kuulunut selvityksen piiriin, joten sen suhteen ei esitetty ohjauskeinoja. Luonnollista olisi, että valtakunnallinen jätesuunnitelma sisältäisi em. tunnusmerkit täyttävän jätepoliittisen ohjelman, josta valtioneuvosto voisi päättää tarvittaessa myös erikseen.

Tunnusmerkki:

Lainsäädäntö ja muu ohjaus tukevat jätepolitiikan tavoitteiden toteutumista.

Ehdotukset lainsäädännön selkeyttämisestä ja yksityiskohtaisempien valtakunnallisten määräysten antamisesta tukevat tätä tavoitetta.

Myös ehdotukset taloudellisen ohjauksen monipuolistamisesta pelkästä yleisten kaatopaikkojen jäteverosta laajempaan jäteverotukseen sekä investointi- ja kehittämistukiin edesauttavat tavoitteiden toteutumista.

Tunnusmerkki:

Osapuolten vastuut ja oikeudet on selvästi määritelty.

Tähän ei esitetty ohjauskeinoja, koska katsottiin, että kummassakin ääriskenaariossa vastuut oli selvästi määritelty. Jätelainsäädäntöä uudistettaessa vastuiden selkeään määrittelyyn tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota, koska jätehuollossa tulee jatkossakin olemaan useita vastuuosapuolia.

Tunnusmerkki:

Jätehuollon täytäntöönpano toimii mahdollistaen tavoitteiden saavuttamisen käytännössä.

Tätä tavoitetta tukevat mm. ehdotukset yhdenmukaisista ja selkeistä lupaehdoista. Vaativaan tekniikkaan perustuvien jätteenkäsittelylaitosten luvitusta voisi nopeuttaa ehdotettu luvituksen keskittäminen kuhunkin tekniikkaan erikoistuneelle ympäristökeskukselle ja muutenkin kehittämällä ympäristökeskusten erikoistumista ja työnjakoa.

Tunnusmerkki:

Operatiivinen jätehuolto toimii jätepolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kunnallisen jätehuollon skenaariossa ei arvioitu esiintyvän operatiivisia ongelmia.

Yksityisen jätehuollon skenaariossa ongelmiksi todettuihin kokonaisvastuun puuttumiseen ja markkinoiden toimimattomuuteen ei kuitenkaan esitetty korjaavia ohjauskeinoja. Jos esimerkiksi kaupallista jätteenkäsittelykapasiteettia ei ole tarjolla kaikille jätteen tuottajille tai kaikille jätelajeille, on kuitenkin varmistettava, että kaikki jätteet päätyvät asianmukaiseen käsittelyyn. Tämä edellyttää varakapasiteetin tai muiden varajärjestelmien ylläpitoa. Ilman ohjauskeinoja voi markkinoiden toimimattomuus lisäksi johtaa esim. samantapaisiin ongelmiin kuin sähkömarkkinoilla.

Tunnusmerkki:

Jätehuollon valvonta toimii ja varmistaa tavoitteiden mukaisen toiminnan.

Jätehuollon valvontaan esitettiin yleisesti lisää resursseja valvonnan tehostamiseksi. Valvontaa tehostaisivat myös selkeät ja kaikkia toimijoita koko maassa tasapuolisesti koskevat lupa- ja muut toimintaehdot sekä näihin liittyvän raportoinnin kehittäminen. Lupa- ja toimintaehtojen rikkomisen riittävä taloudellinen sanktiointi estäisi lisäksi tehokkaasti ”rimanalituksia”.

Tunnusmerkki:

Jätehuollon koulutus, tutkimus ja tiedollinen ohjaus ovat korkealla tasolla.

Ehdotetut koulutuksen kehittämiskeinot voisivat parantaa koulutuksen yleistä tasoa. Pitkäjänteisen tutkimus- ja kehittämistyön edistämiseen tarvitaan kuitenkin muitakin keinoja.

Jätehuollon yleinen ohjaus ja neuvonta kaipaavat nykyisestä poikkeavia ohjauskeinoja, jos neuvontavelvoite poistuu kunnilta.

Liitteet:

1. Ensimmäinen kysely
2. Ensimmäisen kyselyn tulokset
3. Toinen kysely
4. Toisen kyselyn tulokset

Liite 1. Ensimmäinen kysely

Valtakunnallisen jätesuunnitelman vaikutusselvitys

KUNTIEN ROOLI TULEVAISUUDEN JÄTEHUOLLOSSA

Valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmisteluun sisältyvän vaikutusten arvioinnin yhtenä pääteemana on kuvailla ja arvioida erilaisista kuntien roolia koskevista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia vaikutuksia kansalliseen jätestrategiaan ja muihin ympäristöstrategioihin, vaikutuksia mahdollisiin uusiin ohjauskeinoihin sekä jätevirtojen ja –laitosten tavoitetilaan ja toteutuksen ohjeistukseen. Kyseisten vaikutusten arvioinnin tekee Suomen Ympäristökeskuksen toimeksiannosta Kasui Oy yhteistyössä Suunnittelukeskus Oy:n kanssa.

Toivomme saavamme arviointityön pohjaksi käyttöömme jätehuollon asiantuntijoiden ja intressiryhmien edustajien näkemyksiä asiasta. Pohdintojen virittämiseksi olemme laatineet kaksi erilaista jätehuollon tulevaisuuskuvaa, jotka poikkeavat toisistaan erityisesti kuntien roolin suhteen. Pyydämmekin Teitä tutustumaan liitteessä 1 esitettyihin skenaarioihin (A ja B) ja esittämään sitten liitteessä 2 näkemyksenne skenaarioihin liittyvien jätepoliittisten valintojen vaikutuksista.

Liitteen 1 skenaariot A ja B ovat kärjistettyjä, eikä kumpikaan niistä tule todennäköisesti sellaisenaan sisältymään VALTSUun.

Mikäli haluatte esittää näkemyksiänne kyselyä laajemmin, liitteen 2 lopussa on varattu tila ”vapaalle sanalle”.

Toivomme saavamme vastauksenne 03.03.2006 mennessä. KIITOS

Terveisin

Juha Kaila
Kasui Oy

Johdanto

Pyydämme Teitä kuvaamaan näkemyksenne kummastakin edellä liitteessä 1 esitetystä tulevaisuuskuvasta, niiden vahvuuksista ja heikkouksista sekä mahdollisuuksista ja uhkista lähinnä edustamanne tahon kannalta.

Mikäli koette, ettei johonkin kysymykseen ole Teidän tai edustamanne tahon kannalta tarpeellista vastata, kysymyksen voi sivuuttaa.

Kysymysten jälkeen kaavakkeessa on varattu tila mahdollisia kommentteja, selvennyksiä tai asian laajempaa tarkastelua varten.

Kysymykset

1. Vaikutukset jätteen synnyn ehkäisyyn

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

2. Vaikutukset materiaalihyötykäyttöön

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

3. Vaikutukset energiahyötykäyttöön

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

4. Vaikutukset jätehuollon ympäristö- ja terveysriskeihin

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

5. Vaikutukset roskaantumiseen ja sen torjuntaan

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

6. Vaikutukset kaatopaikkakäsittelyn tasoon

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

7. Vaikutukset kaatopaikkojen sulkemiseen ja jälkihoitoon

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

8. Vaikutukset vanhojen kaatopaikkojen kunnostukseen

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

9. Vaikutukset jätehuollon kustannuksiin

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

10. Vaikutukset työllisyyteen

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

11. Vaikutukset kotitalouksien jätehuoltopalveluihin (laatu, hinta, tasapuolisuus)

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

12. Vaikutukset julkisen sektorin saamiin jätehuoltopalveluihin (laatu, hinta, tasapuolisuus)

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

13. Vaikutukset elinkeinoelämän saamiin jätehuoltopalveluihin (laatu, hinta, tasapuolisuus)

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

14. Vaikutukset haja-asutusalueiden jätehuollon hoitamiseen

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

15. Vaikutukset vastuiden selkeyteen

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

16. Vaikutukset kilpailuun jätealalla

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

17. Vaikutukset jätehuollon viranomaisseurantaan

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

18. Vaikutukset lupavalvontaan

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

19. Vaikutukset kestävän kehityksen periaatteen toteutumiseen

Tulevaisuuskuva	Vahvuudet / Mahdollisuudet	Heikkoudet / Uhat
A. Kunnallinen jätehuolto		
B. Yksityinen jätehuolto		

Muita näkemyksiä:

Liite 2. Ensimmäisen kyselyn tulokset

Seuraavassa on esitetty ensimmäisen kyselyn tulokset suoraan sellaisina kuin vastaajat ne antoivat. Skenaarioihin liittyvien etujen, haittojen, mahdollisuuksien ja uhkien lisäksi vastaajat kommentoivat myös jätehuollon nykyistä tilannetta ja osa vastauksista koskeekin enemmän nykytilannetta kuin skenaarioissa esitettyjä jätehuollon järjestämisvaihtoehtoja.

Vastaukset on esitetty seuraavassa kysymyksittäin siten, että molempiin skenaarioihin liittyviä vahvuuksia ja mahdollisuuksia on tarkasteltu rinnakkain samoin kuin skenaarioihin liittyviä heikkouksia ja uhkia. Vastaukset on ryhmitelty vastaajaryhmittäin siten, että yhden ryhmän muodostavat viranomaiset, toisen ryhmän jätehuollon järjestäjät ja operaattorit eli jätepalveluyritykset ja niitä edustava etujärjestö, kierrätysteollisuus, kunnat, kuntien jäteyhtiöt ja niiden etujärjestö sekä tuottajayhteisöt ja kolmannen ryhmän jätehuoltoasiakkaat, järjestöt ja tutkimus- ja koulutuslaitokset.

Vahvuudet / mahdollisuudet

1. Vaikutukset jätteen synnyn ehkäisyyn (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Jätelaitosten yhteistyö, Paikallinen tuntemus/läheisyys kuntalaisiin, vaikuttavuuden arviointi mahdollista. Puolueeton tiedottaminen, opastus asukkaille.	Motivasta vahva valtakunnallinen asiantuntija, mahdollisuus tehdä isoja hankkeita. Tiedottaminen yrityksille tehokasta mikäli halua riittää.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kunnalliset jätelaitokset panostaneet jo nyt jätteen synnyn ehkäisyyn. Kunnat voivat esimerkeillään vaikuttaa synnyn ehkäisyä edistävästi. Vapaus soveltaa taksapolitiikkaa, koska ei ole kilpailua. Asenteisiin vaikuttaminen viestinnän avulla Voidaan tuottaa/tukea vähäjätteisiä palveluja. Periaatteellinen mahdollisuus, puolueeton toimija, viranomaistaho. Saattaa herättää ajatuksen jätteen synnyn ehkäisyn tarpeesta, koska aiheuttaa kustannuksia. Kunnilla voivat vaikuttaa neuvonnan keinoin ja omalla esimerkillään mm. hankintoja tehtäessä, kuntien vaikutusmahdollisuudet noin 5%. Kokonaisvastuu. Kun ei omaa kuljetuskalustoa niin intressi kannustaa ehkäisyyn. Neutraali ja tiedotuksellinen. Toimijatieto ja jätteen syntymekanismit ovat jätelaitoksella hyvin hallinnassa / Tiedotuskanava ihmisiin on selkeä ja sitä kautta voidaan valistaa. A skenaariossa julkiselle toimijalle annettu riippumaton, vahva taloudellinen ja hallinnollinen asema mahdollistaa tarvittavat resurssit välilliseen vaikuttamiseen kulutuksen kautta. Julkinen jätehuolto pystyy panostamaan alan tutkimuksen ja kehitykseen. Alueellinen organisaatioverkko takaa neuvonnalle hyvän kattavuuden.	Kenttä kirjava, ei hyviä esimerkkejä. Jos kannattavaa toimintaa, mahdollista panostaa. Päätöksenteko. Saattaa herättää ajatuksen jätteen synnyn ehkäisyn tarpeesta, koska aiheuttaa kustannuksia. Ympäristöystävällisen imagon luominen saattaa olla yksi yritysten strateginen tavoite. Asiantunteva, käytännönläheinen neuvonta mahdollistaa hyvän tuloksen. Suorassa asiakassuhteessa on tunnetaan aina asiakastarpeet paremmin kuin pitkissä ketjuissa tai hallinnossa. Jos kilpailu tehokasta niin hinnat ovat kilpailukykyisiä. Vastuu kulutuksesta talouksilla ja tuotteiden/palvelujen tarjoajilla. Kunnilla ei mitään vastuuta / yritystoiminnan businesta voidaan viedä pitkälle ja saada hyvin kannattavia yrityksiä. Jos KTM:llä olisi valvonnallinen vastuu ja raportointivelvollisuus EU:n, skenaariolla voisi olla käytännön mahdollisuudet kansalliseen tuotannon materiaalitehokkuuden säätelyyn. Tämä edellyttäisi, että sen toteutus olisi taloudellisesti perusteltavissa, eikä se vaikuttaisi negatiivisesti teolliseen tuotantoon ja Suomen kilpailukykyyn. Valtakunnallinen keskitetty organisaatio voisi luoda JSE:lle nykyistä vahvemman imagon.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Puolueeton neuvontaverkosto. Ei tarvetta voiton tuottamiseen. Julkisen vallan yhteistyökumppanuus, paikallisagendat. jse:n huomioiminen kuntien jäteneuvonnassa. Jse-neuvonnalle rahoituspohjaa kuntien jätemaksujen kautta. Jse-infrastruktuurin luominen ja edistäminen kuntatasolla (kierrätyskeskukset, lainaus- ja vuokrauspalvelut jne.). Jos valtion määräämiin jätehuoltopalveluihin sisällytetään tietty palvelutaso myös jse:n neuvonnalle, voi paikallisiin olosuhteisiin sopiva jse-neuvonta toteutua laajasti. Paikalliset jätehuollon asiantuntijat ja neuvojat edistävät myös jse:ä. Olisi alueellisen / paikallisen toimijoita, jotka ymmärtävät jse:n tarpeellisuutta ja edistävät sitä edes jossain määrin. Etenkin yritysten kannalta hyvin luontevaa, että jätehuollosta vastaava taho opastaa myös ehkäisyyn. Jätteiden synnyn ehkäisyyn panostetaan, ainakin valistukseen. Ehkäpä saadaan syntymään todellistakin jätteiden synnyn ehkäisyä. Yhteiskunnan vastuu, vastuu ympäristöstä. Ei voittotavoitteita.	Mahdollisuus kunnallista jätehuoltoa nopeammin ottaa käyttöön uusiin teknologioihin pohjautuvia tuotteita ja palveluja. Suora kontakti tuottajiin ja sitä kautta jse:yyn. Yhtenäiset määräykset koko maassa. Jos mat.tehok.palvelukeskus käynnistyy toden teolla, se voi edistää jse:ä laajamittaisesti. Pakko kehittää jse-neuvonnalle kuvio, jos kuntien jäteneuvontaa ei enää olisi. Puuhastelua.

2. Vaikutukset materiaalihyötykäyttöön (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Jätelaitosten yhteistyön kehittäminen, jatkuvuus parempi, tilapäisten tappioiden sieto. Hyötymateriaalien keräys ja toimitus hallinnassa ja keskitetysti suunniteltu.	Yritysten innovatiivisuus ja nopeus ratkaisujen teossa, yhteistyön mahdollisuudet myös kansainvälisesti. Yksityisellä yrittäjällä kokemusta hyötyjätteistä, niiden menekistä ja hyödyntämiskanavat kunnossa. Kunnan ei tarvitse panostaa asiaan joka on jo suht. hyvässä hoidossa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Pystyy vaikuttamaan yksityistä tahoa paremmin, koska markkinavoimat eivät sanele niin vahvasti. Kierrätystä voidaan ristiinsubventoida ja saada se sitä kautta kannattavaksi. Tehokas logistiikka, ekotehokas keräys. Laaja-alaisuus ja mahdollisuus periaatteelliseen toimintaan. Yhteistyökumppaneiden avulla materiaalihyötykäyttöä voidaan edistää. Kokonaisvastuu. Voidaan melko helposti päättää haluttu taso (LCA pohjalta) eri materiaalien hyötykäytölle / Materiaalihyötykäyttö voidaan viedä pidemmälle, kuin puhtaasti talouden pohjalta kannattaa. Skenaario A:ssa esitetty Jätehuoltokentän kokonaisvaltainen hallinta ja logistisesti optimaalinen keräys- ja kierrätysjärjestelmä, joka palvelee kaikkia tasapuolisesti. Julkisella jätehuollolla kokonaisuudesta vastuussa olevana on mahdollisuus taloudelliseen ohjaukseen ja kannustamiseen. Päätöksenteko LCA pohjalta. Hallitsemalla koko yhdyskuntajätehuollon järjestelmää, voidaan tarvittaessa muuttaa koko järjestelmän logistiikka ja hyödyntämisstrategiat yhdellä päätöksellä muuttuneita tarpeita vastaavaksi. Kunnan kannustavat taksat lisäävät kierrätystä. Lisäksi kunnan ”tasataksat” (esim. ekomaksut) mahdollistavat erilliskeräyksen ja kierrätyksen myös harvemmin asutuilla seuduilla.	Toimii tehokkaasti ns. ”kermojen” osalla. Kun kierrätys on taloudellisesti kannattavaa, niin markkinamekanismi tukee. Hyvä saanto, kermat, hyödynnetään "huonoa omaa tuntoa". Taloudellinen perustelu, joustavuus. Joustavuus, ammattitaito, kokemus. Yhteistyö teollisten prosessien kanssa helppoa. Yksityisen yhtiön ja yhteistyökumppaneiden yhteistyö helpompaa kuin kunnallisen jätehuollon, jonka tulee toimia hankintalain mukaisesti. Joustavuus, ammattitaito ja kokemus, infrastruktuuri (logistiikka ja prosessointilaitokset), luonteva yhteistyö tuottajaorganisaatioiden kanssa. Investointikykyä ja – tahtoa, kun on olemassa edellytykset pitkäjänteiseen toimintaan. Yhteistyö viranomaisten (valtio, kunnat) kanssa niin, että jätehuoltoa koskevat tavoitteet ja määräykset tukevat materiaalikierrätyksen lisäämistä. Kehitystyö. Toimii täysin kaupallisin intressein ja tehokkaasti. Syntyy lisää liikevaihtoa. Joustavuus, kokemus/yhteistyö tuottajayhteisöjen kanssa. Investoinnit nopeammin/helpommin. Nopea reagointi kierrätysmateriaalien kysynnän muutoksiin. Täysin vapaa kilpailu voisi tuoda uusia pieniä kierrätysyrityksiä markkinoille. Kilpailu lisääntyisi.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Vahva neuvontaverkosto, joka on perehtynyt paikallisiin toimijoihin. Mahdollisuus (ainakin periaatteessa) ristisubventointiin tiettyjen jakeiden kierrätyksen edistämiseksi. Mahdollisuuksia taloudellisiin hyötyihin. Materiaalivirtoja voidaan ehkä hallita kun seuranta on kunnan hallinnassa. Yhteiskunnan vastuu, vastuu ympäristöstä. Ei voittotavoitteita.	Asiakaslähtöisyys. Erikoistuminen. Mahdollisuus nopeastikin omaksua uusia liiketoimintamalleja ja verkostoitua. Tekniikan erikoisosaaminen, liiketoimintaosaaminen. Mahdollisuus ulottaa toiminta koko maata kattavaksi ja ylikansalliseksikin. Laajasti verkostoituneet yritykset osaavat organisoida kierrätystä myös sellaisille jakeille, joihin yksittäisillä jätelaitoksilla ei ole rahkeita tai kannattavuuspohjaa. Vahva kaupallinen motivaatio, tarpeiden mukaan joustava jätehuolto. Syntyy liiketoimintaa.

3. Vaikutukset energiahyötykäyttöön (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kunnallisten jäte- ja energialaitosten yhteistyö. Jätepolttoaineiden (ref I ja II) käyttö helppoa kuntien omistamissa laitoksissa rinnakkais/ sivuvirtapolttona.	Energiahyötykäytön edistyminen. Yksityisillä toimijoilla halua panostaa myös jätepolttoaineen valmistamiseen ja yhteydet esim. teollisuuden polttolaitoksiin kunnossa. PDF ja RDF. Logistiikka.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Pystyy vaikuttamaan yksityistä tahoa paremmin, koska markkinavoimat eivät sanele niin vahvasti. Jos on investoitu polttolaitokseen, niin jätteet ohjataan polttoon. Sama pätee kunnallisiin voima- ja lämpölaitoksiin, joihin investoitu rinnakkaispolton mahdollistavaa tekniikkaa. Tehokas logistiikka, jätevirrat selvillä. Laaja-alaisuus, julkinen toimija, periaatteellinen lähtökohta. Jätteitä energiana hyödyntävien laitosten rakentaminen kuntien yhteistyönä tai energialaitosten tms. kanssa mahdollista Kustannukset voidaan kattaa maksuilla. Määräysvalta jätevirtoihin. Pystyvät takaamaan jätemäärät. Ottaa haltuunsa kaiken energiana hyödynnettävän. Voidaan selkeästi ohjata halutut jakeet energiahyötykäyttöön / Voidaan hyvin ohjata jätteen synnyn ehkäisyn, materiaalihyötykäytön ja energiahyötykäytön sekä kaatopaikkasijoituksen suhteita. Mahdollisuus jätevirtojen hallintaan pitkällä aikajänteellä. Mahdollistaa kumppanuuden energiateollisuuden kanssa tarvittavan hyödyntämiskapasiteetin investoinnissa. Kapasiteetti suunnitellaan pitkäaikaista tarvetta vastaavaksi. Riskitön investointi, kysyntä ja tarjonta tasapainossa. Julkisen palvelun kilpailutuksen kautta kohtuullinen hinnoittelu. Mahdollistaa ympäristön kannalta korkeatasoisimman tekniikan käytön ilman kovin suurta kustannuspainetta. Kunnalliset jäteyhtiöt hallitsevat suuria jätemääriä, jolloin energiakäyttö on kustannustehokasta toteuttaa. Kaikelle kierrättämättä jäävälle jätteelle voidaan rakentaa kapasiteettia ilman riskiä ylimitoituksesta. Riskien pieneneminen ja suuri volyymi alentavat jätemaksuja.	Toimii tehokkaasti ns. ”kermojen” osalla. Polttoaineiden hintojen noustessa jätteen merkitys neitseellisten polttoaineiden korvaajana paranee. Hyvälaatuiset yritysten jätteet voidaan hyödyntää taloudellisesti. Laitoskohtainen mahdollisuus, Teollisuuden toimija. Energiana hyödyntäminen kiinnostanee. Polttokelpoisen jätteen lähteet ja logistiikka olemassa, valmiudet jätepolttoaineen valmistukselle. Investointikykyä ja – tahtoa käsittelylaitoksiin (polttoaineen valmistus, energiantuotanto). Polttokelpoisen jätteen erilliskeräyksen huomattava laajentaminen. On tarjolla vaihtoehtoja, mahdollistaa kustannustehokkuuden > etu asiakkaalle. Toimii markkinaehtoisesti ja sopeutuu muutoksiin. Voidaan valita yritystaloudellisin kriteerein, mitä jakeita ajetaan mihinkin. Lajittelu + rinnakkaispoltto ok jätteestä polttoainetta. Markkinakapasiteetin edullinen hinta ylitarjontatilanteessa. Mahdollisuus vaihtaa muihin hyödyntämis- ja kierrätystapoihin. Mahdollisuus hakea kustannuksiltaan edullisinta hyödyntämiskapasiteettia vaikka ulkomailta. Voisiko kilpailu jätteestä energianlähteenä lisääntyä? Tuskin, koska jätealalla tapahtuvat muutokset eivät lisää jätepolttoaineen tarvetta energiantuotannossa. Taloudelliset sanktiot minimihyötykäyttöprosenttien alittamisesta lisäisivät energiakäyttöä, mutta nostaisivat asiakashintoja.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Lamasta riippumaton tasainen jatkuvuus. Mahdollisuuksia kunnallistaloudellisiin hyötyihin. Kunnallisen jätehuollon ja energialaitosten välisillä sopimuksilla voidaan taata polttoaineen saanti ja rakentaa järkevä jätteen energiahyötykäyttöverkko. Yhteiskunnan vastuu, vastuu ympäristöstä. Ei voittotavoitteita.	Investointien osaaminen, tuloshakuisuus. Lupaviranomaiset katsovat vähemmän sormien läpi, kun polttolaitokset ylittävät lupaehdot. Yritystaloudellisia ja kaupallisia hyötyjä. Syntyy ehkä pieniä jätteenpolttoyksiköita, joissa poltetaan hyvän polttoarvon omaavia jätteitä.

4. Vaikutukset jätehuollon ympäristö- ja terveysriskeihin (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Julkinen toimija ja vastuu ei häviä mihinkään. Keskitetty kuljetusten kilpailuttaminen vähentää haittoja. Kuljetusten ympäristövaikutukset helpommin minimoitavissa.	
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuullista toimintaa Määräykset ratkaisevat Jätteet hallinnassa. Periaatteellinen kanta ja julkinen vastuu. Kunnallisella jätehuollolla voidaan turvata jätehuollon toimiminen myös kannattamattomilla alueilla. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa saadaan logistiikan suunnittelun avulla vähennetyksi ympäristöhaittoja. Kokonaisvastuu. Toimii yhtenäisesti. Voidaan hoitaa kaikissa oloissa / Valmistautuminen voidaan järjestää ja resursseja ohjata tarpeen mukaan. Kokonaisvaltainen vastuu mahdollistaa jätehuollon perustehtävän hoitamisen. Mahdollisuus parhaan teknologian käyttöön. Järjestelmä voidaan suunnitella LCA:n pohjalta. Avoin toiminta mahdollistaa tehokkaan valvonnan. Julkisen toimijan mahdollisuus nopeaan reagointiin akuuteissa kriisitilanteissa yhdessä muiden julkisten organisaatioiden kanssa. Tiivis kunnallinen valvontaverkko takaa toimijoiden tiiviin valvonnan.	Parhailla olemassa. Määräykset ratkaisevat. Yritysten yhteiskuntavastuu voi tukea riskienhallintaa. Joustavuus. Laatujärjestelmien avulla edistetään ympäristö- ym. vaikutuksia. Vakavaraiset yhtiöt vastaavat, muut kyseenalaisia.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kunnallisilla toimijoilla: ympäristöterveydenhuolto, kemikaalivalvonta, jätehuolto on toimiva yhteistyö ja yhteinen kieli, yhtenevät hallintomenettelyt. Jätehuolto terveystoimen rinnalle, kunnallishallinnollinen valvonta. Kaatopaikat ovat todennäköisesti hyvin hoidettuja ja jälkihoidossa ei tule yllätyksiä. Vastuu ympäristöstä / yhteiskunnasta /kokonaisvastuu.	Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusjärjestelmät on jo opittu. Yhtenäiset määräykset pienentävät riskejä.

5. Vaikutukset roskaantumiseen ja sen torjuntaan (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Voidaan ottaa varoja roskaantumisen torjuntatyöhön jätemaksuilla? Valittavalla skenaariolla ei ole merkitystä roskaantumiseen tai sen torjuntaan. Roskaantuneen alueen puhdistamisvelvollisuudet säilyvät ennallaan skenaariosta huolimatta.Torjuntaan vaikuttavat valittavaa skenaariota enemmän asenteet ja yleinen valistus.	Valittavalla skenaariolla ei ole merkitystä roskaantumiseen tai sen torjuntaan. Roskaantuneen alueen puhdistamisvelvollisuudet säilyvät ennallaan skenaariosta huolimatta.Torjuntaan vaikuttavat valittavaa skenaariota enemmän asenteet ja yleinen valistus.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuullista toimintaa Kunnalliset määräykset ratkaisevat. Jos palvelutaso pidetään korkeana, paikat pysyy siistinä. Laaja-alaisuus, viranomaisverkottuminen, julkinen toimija. Kunnan viranomaisilla mahdollisuuksia vaikuttaa roskaantumisen torjuntaan. Yhtenäisen järjestelmän tiukalla konseptilla kuria lisää. Voidaan ohjata / Neuvonta hoidettavissa, subventiolla voidaan hoitaa talous. Vastuu yhdellä julkisella toimijalla myös tuottajavastuujääteiden asianmukaisesta keräyksestä. Jätehuoltojärjestelmän palvelutaso ja rahoitus voidaan suunnitella paikallisesti ja roskaantumista torjuvaksi. Helppo asiakkuuksien hallinta ja vapaamatkustajien kontrolli ja näin roskaantumisen ehkäisy. Roskaantumista on mahdollista ennaltaehkäistä kannustavin taksoin (esim. ilmainen ongelmajätehuolto). Kuntakohtainen valvonta on kattavaa.	Parhailla olemassa. Kunnalliset määräykset ratkaisevat. Ehkä yksityiseltä ei nielaistaisi esim. nykyisen tasoista pisteiden epäsiisteyttä joka kunnalliselta toimijalta siedetään. Joustavuus, nopeus. Yksityiset entistä tarkempia maineestaan. Jos rahaa, niin hoidetaan.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Olisiko asennekasvatus ja erilaiset sanktiot kuitenkin helpompi toteuttaa kunnallisessa organisaatiossa? Vahvempi paikallinen tietoisuus jätteistä, mikä vaikuttaa myös roskaantumiseen. Vastuu ulottuu koko kunnan alueelle. Tulee varmasti hoidettua. Vastuu ympäristöstä / yhteiskunnasta /kokonaisvastuu.	

6. Vaikutukset kaatopaikkakäsittelyn tasoon (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Jätelaitosyhteistyö, Julkinen taho ei häviä minnekään, jatkuvuus turvattu. Lupapäätös ratkaisee käsittelyn tason. Kaatopaikkakäsittelyn taso ja ympäristövaikutukset määräytyvät kaatopaikkadirektiivin ja ympäristölupaehtojen mukaisesti joten valittavalla skenaariolla ei ole vaikutusta.	Toiminta on varmaan kustannustehokasta, kiinnostusta voi tulla ulkomailta. Lupapäätös keskeinen oli sitten kunnallinen tai yksityinen toimija. Kaatopaikkakäsittelyn taso ja ympäristövaikutukset määräytyvät kaatopaikkadirektiivin ja ympäristölupaehtojen mukaisesti joten valittavalla skenaariolla ei ole vaikutusta.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuullista toimintaa. Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Noudatetaan lakia ja määräyksiä. Periaatteellinen ja mahdollisuus Kokonaisvaltaiseen toimintaan. Toimitaan lupaehtojen mukaan. Kokonaisvastuu. Hyvää tasoa. Vastuut selkeät / voidaan hoitaa varmuudella ja pitkällä tähtäimellä. Julkinen toimija vastuussa myös sulkemisen jälkeen kaatopaikasta, jolloin julkisen toimijan intressinä estää ongelmat jo ennakolta, jollin viranomaisvalvonnan tarve vähäinen. Julkisella toimijalla intressi panostaa tutkimuksen ja tuotekehitykseen.	Ei kokemusta? Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Mahdollisuus panostaa, jos toiminta kannattavaa. Joustavuus. Toimitaan lupaehtojen mukaan. Ei vanhoja kaatopaikkoja, uudet hoidetaan sääntöjen ja määräysten edellyttämällä tavalla. Kehitys. Osaavia yrityksiä on toimijoiksi. Nopeat voitot? Lupaehtojen yhdenmukaistaminen tasapuolistaa eri kaatopaikkojen kohtelua. Nykyiset erot eivät ole niin suuret, että muutoksella olisi suurta vaikutusta kaatopaikkakäsittelyn tasoon yleisesti.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Paikalliset intressit ja motivaatio. Kunnallinen taho saa paremmin palautetta ja toimii paremmassa vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Kunnat tietävät olevan vastuussa kaatopaikoilta myös tulevaisuudessa eivätkä siksi halua ottaa riskejä. Kunnallinen taho herkemmin investoi ”ei täysin kannattaviin” ympäristötoimenpiteisiin kuin pelkältä bisnespohjalta toimiva yksityinen. Tasossa ei tingitä. Vastuu ympäristöstä / yhteiskunnasta /kokonaisvastuu.	Pääomavaltaiset investoinnit helpompia kuin kunnalle. Tekniikan erikoisosaaminen. Jos kaatopaikkaa hoitaa myös kuljetuksia hoitava yritys, sen imago ei siedä kaatopaikkakäsittelyn heikkoa tasoa. Taso on se mikä vaaditaan ja pystytään valvomaan.

7. Vaikutukset kaatopaikkojen sulkemiseen ja jälkihoitoon (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Jätelaitosyhteistyö, Julkinen taho ei häviä minnekään, jatkuvuus turvattu. Lupapäätös ratkaisee käsittelyn tason. Valittavalla skenaariolla ei voi olla merkitystä siihen, miten kaatopaikka suljetaan, sillä se säädetään direktiivissä ja luvassa.	Toiminta on varmaan kustannustehokasta, kiinnostusta voi tulla ulkomailta. Lupapäätös keskeinen oli sitten kunnallinen tai yksityinen toimija. Valittavalla skenaariolla ei voi olla merkitystä siihen, miten kaatopaikka suljetaan, sillä se säädetään direktiivissä ja luvassa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuullista toimintaa. Julkinen taho, luotettavuus, Pysyvyys. Kunnallisia yhdyskuntajätteen kaatopaikkoja joudutaan vielä sulkemaan muutamia kymmeniä. Kokonaisvastuu. Verotusoikeudella toimivat tahot vastaavat. Voidaan rahoittaa kerätyillä jätemaksuilla tai verovaroin, rahoitus varmaa / Tekniikkaa voidaan kehittää valtakunnallisella yhteistyöllä. Jälkihoidon riski jää kunnille, joiden intressinä on jäteyhtiön omistajana minimoida riski. Julkisella toimijalla intressi panostaa alan tutkimuksen ja tuotekehitykseen. Kuntien jätelaitokset varautuvat nykyisin jälkihoitovarauksin kaatopaikkojen sulkemiseen. Tilanne hallinnassa.	Ei kokemusta? Joustavuus ja kustannusseuranta. Uusien kaatopaikkojen sulkemista ja jälkihoitoa koskevat ehdot koskevat myös yksityisiä kaatopaikanpitäjiä. Selkeät lupaehdot ja vakuusjärjestelyt takaavat hyvän lopputuloksen sulkemisen ja jälkihoidon suhteen. Kustannukset tulevat heti perityiksi ja rahastoidaan. Yritys voi minimoida jälkihoitokustannuksia. Vastuu jälkihoidon järjestämisestä jää yhteiskunnalle. Jätemaksuun lisätään viranomaisen päättämä jälkihoitovaraus, jonka tulee ilmeisimmin kilpailusyistä olla samansuuruinen koko maassa. Jos kaatopaikkojen sulkemisesta vastaa alueellinen ympäristökeskus, se voi nostaa toteutuksen tasoa. Edellyttää kuitenkin lisäresursseja ympäristökeskuksiin. Jälkihoitomaksujen tilittäminen etukäteen välttämätöntä. Yhtenäiset lupaperusteet hyvä asia.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Paikallista kehitystä suosivat ratkaisut. Kunnat tietävät olevan vastuussa kaatopaikoilta myös tulevaisuudessa eivätkä siksi halua ottaa riskejä. Myös kaatopaikkojen jälkihoidon kustannukset sisältyvät (ennemmin tai myöhemmin) jätemaksuihin. Tulee hoidettua varmasti. Vastuu ympäristöstä / yhteiskunnasta /kokonaisvastuu.	Alueellisella tasolla yva saattaisi johtaa onnistuneisiin ratkaisuihin. Ympäristökeskuksella suurempi intressi tiukkoihin lupaehtoihin, kun tietää, että joutuu myöhemmin olemaan vastuussa kaatopaikan jälkihoidosta. Kustannustehokkaita menetelmiä kehitetään läjäpäin.

8. Vaikutukset vanhojen kaatopaikkojen kunnostukseen (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Ehkä helpompi kerätä varoja vanhojen kaatopaikkojen kunnostukseen	
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuullista toimintaa. Jäisivät yhteiskunnan vastuulle – ei eroa. Ammattitaito, periaatteellisuus. Suljetaan lupaehtojen mukaan hyödyntäen kierrätysmateriaaleja. Kokonaisvastuu. Ostavat palvelut yksityisiltä. Vastaavat asioista. Varmuus hoidosta / kustannuksia voidaan hallita yhteistoiminnalla. Kunnostus voidaan hoitaa riippumatta siitä onko jälkihoitovarausta koottu aikanaan riittävästi, kustantamalla niitä nykyisillä jätemaksuilla. julkisella toimijalla intressi panostaa alan tutkimuksen ja tuotekehitykseen. Vanhojen kaatopaikkojen osalta vastuun on säilyttävä kunnilla kuten ennenkin.	Ei kokemusta? Jäisivät yhteiskunnan vastuulle – ei eroa. Joustavuus ja taloudellisuus. Ei kunnostamattomia yksityisiä kaatopaikkoja. Alalle kehittyy erityisosaamista ja uutta liiketoimintaa. Tehokas urakointi. B-2-B periaatteella läpinäkyvästi ja kilpaillen. Skenaario B:ssä vanhojen kaatopaikkojen kunnostukseen korvamerkittyä rahaa olisi saatavissa, jos asiasta pystytäisiin päättämään. Vanhojen kaatopaikkojen osalta vastuun on säilyttävä kunnilla kuten ennenkin.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Yhteistyö kaavoittajan kanssa samassa kuntaorganisaatiossa. Paikallisesti on vastuullinen taho, joka hoitaa myös vanhat kaatopaikat ja rahoittaa hoitoa tarvittaessa jätemaksuista. Hoidetaan. Vastuu ympäristöstä / yhteiskunnasta /kokonaisvastuu.	Pääomat investointeihin löytyisivät helpommin kuin kunnalta. Saattaa olla intressejä löytää uusia käyttötarkoituksia vanhoille kaatopaikka-alueille.

9. Vaikutukset jätehuollon kustannuksiin (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kuljetuksen kustannukset alhaiset ja hinnat julkisia. Maksut tasapuolisia eikä tavoitella voittoa.	Suuret asiakkaat ja hyvin (kaatopaikkaan nähden) sijoittuneet asiakkaat voivat hyötyä. Kilpailu pitää kustannukset kurissa. Yksityisellä sektorilla paremmat joustot mm. työajoissa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Pitkäjänteinen toiminta ei tuo paineita korkeisiin kustannuksiin. Ei tavoitella kohtuuttomia katteita. Verovaroja ei voida enää käyttää. Ristisubventioilla voidaan vaikuttaa kustannuksiin. Kilpailutus pitää kustannukset kurissa (Mutta pitääkö jätehuollon olla halpaa?) Iso ostaja ja toimija, kustannustehokkuus, kokonaisvaltaisuus. Kustannukset katetaan maksuilla, voittoa ei tavoitella. Maksuja tasataan. Kilpailuttamalla kuljetukset keskitetysti saadaan kustannuksia alennetuksi. Taksahinnoittelu on varma tulorahoitusmuoto. Kattava kuljetusten kilpailutus hillitsee hintojen nousua. Ostavat operointia yksityisiltä kilpailuttamalla, jolloin kehitysmomentti on mukana eli yksityiset ovat mukana. Kustannustaso perustuu todellisiin ja kilpailutettuihin kustannuksiin / Kannustavien taksojen käyttö helppoa (esim. roskat/biojäte). Pystyy paikallisesti luomaan järkevän logistiikan ja isona yksikkönä pystyy kilpailuttamalla saamaan kustannustason edulliseksi. Jätehuolto on volyymiala. Jätevirtojen kulun ja käsittelyn yhtenäinen suunnittelu laskee kustannuksia.	Vaikea ennakoida Kilpailu alentaa hintoja. Markkinamekanismi tehostaa toimintoja. Hyödynnetään "huonoa omaatuntoa", voi olla maksuvalmiutta. Nopeus ja joustavuus, kustannustietoisuus. Aito kilpailutilanne säätelee keräys- yms maksuja ja kontrolloi hintoja. Tarjotaan yksilöllistä palvelua, joka voidaan hinnoitella kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kilpailu kontrolloi hintoja ja kustannuksia, investoinnit hyvin suunniteltuja ja toteutettuja, koska toteutetaan ”omalla” rahalla. Kokonaiskustannukset eivät nouse hallitsemattomasti. Aito kilpailutilanne. Toimijoiden kilpailu saattaa paikallisesti ja ajoittain alentaa yksittäisten jätehuoltopalvelujen kustannuksia, kun markkinoita pyritään valtaamaan. Jätteiden kierrätykseen voi syntyä uusia innovatiivisia yrityksiä. Näiden merkitys kokonaisjätevirroista on kuitenkin pieni.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kustannuksiin sisältyy myös neuvonta- yms. myös ehkäisyä edistäviä kustannuksia, joita peritään tuotettujen jätemäärien mukaan. Hintarakenne säilyy jokseenkin läpinäkyvänä. Kustannukset pysyvät kurissa kun kunta kilpailuttaa Toimii omakustannusperiaatteella, pienemmät kustannukset.	Alkuvaiheen villin kilpailun jälkeen jätemaksut nousevat mono-/oligopolien johdosta asialliselle tasolle. Mahdollisuus Yrittäjillä on vahva intressi, joka kohdistaa kustannukset aiheuttajille itselleen.

10. Vaikutukset työllisyyteen (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kunta voi pitää huolta siitä, että eri jätealan yrityksille on töitä. Kunta voi helpommin käyttää vaikeasti työllistettäviä sekä kolmatta sektoria.	Innovaatiot kierrätysmateriaalien hyödyntämisessä ja uusien kierrätystuotteiden valmistuksessa voivat luoda merkittävästi uusia työpaikkoja.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Ei erityisen suuret Tuottavuus ei ensisijainen prioriteetti. Periaatteellinen mahdollisuus. Riittävä kunnallinen jätehuolto-organisaatio on olemassa. Vakaat työpaikat / Palvelujen kilpailutuksella luodaan pitkäaikaisia työpaikkoja. Pitkäjänteinen toimija ja turvallinen työnantaja. Ostopalveluilla työllistetään myös yrityksiä pitkäaikaisilla sopimuksilla. Kehittyvä ala tarvitsee lisää työvoimaa.	Ei erityisen suuret Monipuoliset toiminnat työllistävät. Ammattitaidon tavoittelu ja rekrytointi. Tehoruiske yksityiselle yritystoiminnalle ja sitä kautta tapahtuvalle työllistämiselle. Tehokasta resurssien yhteiskäyttöä. Lisää työpaikkoja, mutta ei enempää pitkällä tähtäimellä kuin skenaario A. Kehittyvä ala tarvitsee lisää työvoimaa.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Paikallisia työpaikkoja enemmän.	Työpaikat alueellisesi ehkä pysyvämpi ja pienetkin yrittäjät pysyvät markkinoilla.

11. Vaikutukset kotitalouksien jätehuoltopalveluihin [laatu, hinta, tasapuolisuus] (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Tasapuolinen, edullinen, laatutekijät voi ottaa huomioon kilpailutuspolitiikassa. Palvelut samat kaikille, mutta erikoispalvelujen saanti voi olla vaikeaa.	Edulliset ja laadukkaat palvelut suurille taloyhtiöille tai yhtiöjoukoille. Erikoispalvelut ja räätälöidyt palvelut lisääntyvät.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Luotettava, varma. Tasapuolista, edullista ja tasalaatuista. Tasapuolista, laadukasta sekä Edullista. Palvelut turvataan koko kunnan alueella. Maksut tasapuolisia. Maksuilla ei tavoitella voittoa. Määräyksillä asetetaan tasapuoliset vaatimukset. Kattava kuljetusten kilpailutus hillitsee hintojen nousua. Ostavat operointia yksityisiltä kilpailuttamalla, jolloin kehitysmomentti on mukana eli yksityiset ovat mukana. Kaikille peruspalvelut. Tasapuolista hinnat/laatu kohdallaan / Voidaan vaikuttaa. Mahdollisuus kehittää laadukkaat palvelut paikallisten tarpeiden mukaan. Kilpailutettujen palvelujen laadunvalvonta. Tasapuolinen palvelujen laadussa ja hinnoittelussa kaikille asukkaille. Palvelujen hankkimisella kilpailutuksella saavutetaan merkittäviä kustannussäästöjä. Suuren ostajan hintaetu ostopalvelujen kilpailutuksessa. Omakustannushinnoittelu, ei maksa osinkoja. Kunnallinen, autopiirikohtainen kilpailuttaminen laskee yleistä hintatasoa. Tämän lisäksi haja-asutus hyötyy kuntakohtaisista astiahinnoista.	Nopea. Rahalla saa mitä haluaa. Joustavuus, nopeus. Suora kontakti asiakkaaseen. Tarjotaan yksilöllisiä palveluja niille jotka ovat valmiit maksamaan. Suora kontakti asiakkaaseen. Aito kilpailu, jossa on olemassa vaihtoehtoja. Tehokkuus, ammattitaito, palvelun ja henkilöstön pitkäjänteinen kehittäminen. Jätehuoltoyritysten ja viranomaisten yhteistyö siten, että jätepolitiikka ja määräykset tukevat hyvää jätehuoltoa entistä paremmin. Ohjaus taloudellista ja peruspalvelut kattavaa. Suora yhteys asiakkaisiin. Kotitaloudet voivat ostaa haluamansa tasoiset ja/tai halvimmat jätehuoltopalvelut. Suuret keskustakiinteistöt hyötyvät taloudellisesti.

Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kotitalouksista (siis niiden jätehuoltopalveluista) vastaa paikallinen toimija, jota on helppo tavoittaa ja tunnistaa. Myös neuvonta tulee samalta taholta. Samoin jätteiden synnyn ehkäisyn neuvonta ja muita siihen liittyviä paikallisia palveluita. Kotitalouksien ääni kuuluu herkemmin, kun jätehuollosta vastaa kuntien omistama laitos. Kunnallinen jätelaitos saattaa ylläpitää myös yksityisille kannattamattomia kierrätys- ja vastaanottopalveluita. Parempi alueellinen tasapuolisuus palvelutarjonnassa. Alueellisesti kattavat järjestelmät, omakustannushinnoittelu. Hoituu kohtuullisella hinta- ja laatutasolla varmasti. Halvempi, tehokkaampi.	Herkempi reagoimaan asiakkaiden toiveisiin, ainakin jos on kilpailua. Markkinoilla useita toimijoita, kilpailu pitää hinnat kohtuullisina. Kotitaloudet voivat tilata sitä mitä haluavat ja valvoa itse jätehuollon laatua. Yhteiset jätehuoltomääräykset koko maahan.

12. Vaikutukset julkisen sektorin saamiin jätehuoltopalveluihin [laatu, hinta, tasapuolisuus] (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Tasapuolisuus ja hinta kunnossa. Kunnalla mahdollisuus järjestellä omien kiinteistöjensä jätehuolto joustavasti.	Mahdollisuus joustaviin palveluihin. Kilpailu pitää kustannukset kurissa ja mahdollistaa yksilöllisemmät palvelut myös julkiselle sektorille.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Luotettava, varma. Eko- ja kustannustehokkaita palveluja. Tasapuolista, laadukasta sekä Edullista. Useilla alueilla mahdollisuus tarjota kilpailutettuja palveluja myös julkiselle sektorille. Kattava kuljetusten kilpailutus hillitsee hintojen nousua. Ostavat operointia yksityisiltä kilpailuttamalla, jolloin kehitysmomentti on mukana eli yksityiset ovat mukana. Tasapuolista hinnat/laatu kohdallaan / Voidaan vaikuttaa. Mahdollisuus kehittää laadukkaat palvelut paikallisten tarpeiden mukaan. Kilpailutettujen palvelujen laadunvalvonta. Tasapuolinen palvelujen laadussa ja hinnoittelussa kaikille asukkaille. Palvelujen hankkimisella kilpailutuksella saavutetaan merkittäviä kustannussäästöjä. Suuren ostajan hintaetu ostopalvelujen kilpailutuksessa. Omakustannushinnoittelu, ei maksa osinkoja.	Nopea. Rahalla saa mitä haluaa. Joustavuus, nopeus. Suora kontakti asiakkaaseen. Aito kilpailu, jossa on olemassa vaihtoehtoja. Tehokkuus, ammattitaito, palvelun ja henkilöstön pitkäjänteinen kehittäminen. Mahdollisuus kehittää erikoispalveluja kuten esim. sairaalajätteen käsittely. Kilpailuttamalla julkisen palvelut läpinäkyviä. Yksityiset palveluyritykset voivat kuntia joustavammin tarjota erityispalveluita.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Jäteneuvonta (lajittelu ja ehkäisy). Kiinnostus esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten jätehuollon ja ehkäisyn kehittämisestä myös neuvonnallisista syistä. Halvempi, tehokkaampi.	Selkeä hinnoittelu saa julkisen sektorinkin huolehtimaan edes jätteidensä lajittelusta. Mahdollisuus tehokkaamman kilpailun tuomiin alempiin hintoihin.

13.Vaikutukset elinkeinoelämän saamiin jätehuoltopalveluihin [laatu,hinta,tasapuolisuus] (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Tasaisen varmaa ja luotettavaa työtä. Palvelut ovat tasapuolisia kaikille.	Mahdollisuus parempaan joustavuuteen, asiakkaan tarpeiden huomioonottamiseen. Yksilöidyt palvelut monipuolistavat mahdollisuuksia. Voi lisätä hyötykäyttöastetta oleellisesti. Suuret jätteentuottajat pääsevät yksikköhinnoissa halvemmalla.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Luotettava, varma. Ristisubventioilla voidaan vaikuttaa hintaan. Eko- ja kustannustehokkaita palveluja. Tasapuolista, laadukasta sekä Edullista. Kattava kuljetusten kilpailutus hillitsee hintojen nousua. Ostavat operointia yksityisiltä kilpailuttamalla, jolloin kehitysmomentti on mukana eli yksityiset ovat mukana. Tasapuolista hinnat/laatu kohdallaan / Voidaan vaikuttaa. Mahdollisuus kehittää laadukkaat palvelut paikallisten tarpeiden mukaan. Kilpailutettujen palvelujen laadunvalvonta. Tasapuolinen palvelujen laadussa ja hinnoittelussa kaikille asukkaille. Palvelujen hankkimisella kilpailutuksella saavutetaan merkittäviä kustannussäästöjä. Suuren ostajan hintaetu ostopalvelujen kilpailutuksessa. Omakustannushinnoittelu, ei maksa osinkoja. Myös elinkeinoelämä pystyy saamaan kunnan kilpailutuksessa saaman suuren ostajan hintaedun ja logistiikkaedun. Julkinen jätelaitos pystyy räätälöimään palvelut sekä tuottamaan seuranta- ja suunnittelupalvelut myös yrityksille. Suurten kaupunkien ulkopuolella kaikki hyötyvät taloudellisesti.	Nopea. Palvelun tuottaja vapaasti valittavissa (hinta, laatu). Rahalla saa mitä haluaa. Joustavuus, nopeus. Aito kilpailu. Palvelujen tarjonta, monipuoliset tarpeet. Palvelutarjonta monipuolista, asiakaslähtöistä ja joustavaa. Kun toimitaan elinkeinoelämän käyttämin mallein ja liiketaloudellisin perustein, on hyvä mahdollisuus erilaisiin kumppanuushankkeisiin ja verkostoitumiseen; toisen jäte on toisen raaka-aine (teollinen ekologia). Lisäpalveluja aineettomista palveluista. Palvelujen kehitys kysyntävetoista. Joustavuus. Suuret yritykset pystyvät tietyille jätteille saamaan edullisen hinnan markkinatilanteesta riippuen. Yksityiset palveluyritykset voivat kuntia joustavammin tarjota erityispalveluita.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Selkeä toimijataho. Neuvonta, joka on kiinnostunut myös ehkäisystä .(jätebenchmarking, luonnonvarojen säästäjä-palkinto yms.) Halvempi, tehokkaampi.	Vakuuttavampi taho yritysten kannalta. Kilpailutilanne. Elinkeinoelämän omien tarpeiden mukaan joustava ja kilpailtu jätehuolto. Yritykset pystyvät varmasti pitämään hinta/laatusuhteen kurissa.

14. Vaikutukset haja-asutusalueiden jätehuollon hoitamiseen (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kohtuullisten palvelujen tuottaminen tasaamalla kustannuksia	Rahalla saa hyvää palvelua
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Luotettava, varma. Kunta voi veloittaa suuremmat kustannukset muilta jätteen tuottajilta. (Kustannusten tasaaminen.) Tasapuolinen palvelu. Tasapuolista, laadukasta sekä Edullista. Kunnan urakat verovaroilla. Palvelut kaikkien saatavilla, yleensä tasatuilla maksuilla. Tasapuolinen hinnoittelu ja laatu säilyvät. Hoituvat peruspalveluina. Voidaan hoitaa tasapuolisesti ja kohtuullisilla kustannuksilla / Logistiikan kehittäminen antaa mahdollisuuksia hintatason hallintaan. Määräysvalta, EKO-maksut. Hoitaa jätehuollon tasapuolisesti. Voi helposti toteuttaa myös logistisesti järkevät ja tehokkaat aluekeräykset. Kunnallinen, autopiirikohtainen kilpailuttaminen laskee yleistä hintatasoa. Tämän lisäksi haja-asutus hyötyy kuntakohtaisista astiahinnoista.	Nopea. Jätehuolto hoidetaan tilauksen mukaisesti. Paikallinen yrittäjä palvelee tuttuja hyvin ja tuntee tarpeet. Joustavuus, nopeus. Kiinteistökohtainen palvelu toimii hyvin, joustavasti ja kohtuuhintaan - maksu ainoastaan palvelusta. Kannustaa jätteen vähentämiseen ja lajitteluun. Haja-asutuksen jätepolitiikan ja määräysten kehittäminen yhdessä kuntien kanssa; kunnat kertovat tavoitteet, laativat määräykset ja valvovat toimintaa. Kunnat voivat ostaa hyvin suunniteltuja palveluja (esim. aluekeräyspisteet ”oikeissa” paikoissa) kuten ostavat jätehuollon kiinteistöilleen. Jätteen tuottaja tilaa ja vastaa omista kuluistaan.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Tasapuolinen palvelutarjonta ainakin lähtökohdiltaan. Kuljetusten kilpailuttaminen estää kilpailevien yhtiöiden ”peräkkäin pörräämistä” haja-asutusalueella. Kompostointineuvonta. Alueellinen tasapuolisuus ja järjestelmien kattavuus. Vastuu myös kannattamattomista jätteistä.	

15. Vaikutukset vastuiden selkeyteen (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kunta ei mene konkurssiin eikä voi luopua toiminnasta	Vastuut selkeitä
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Vastuut ja niiden kantajat tiedossa, eivät häviä olemasta. Skenaarioiden mukaiset vastuut selvät. Selvät sävelet. Selkeä, kokonaisvastuu. Jätehuoltomääräysten selkeys. Yleinen huolehtimisvelvollisuus kaikista yhdyskuntajätteistä mahdollistaa toimintojen taloudellisen järjestämisen. Vastuut perustuvat määräyksiin. Kokonaisvastuu. Selkeä / Antaa mahdollisuudet tehdä pitkäaikaisia sopimuksia yksityisten toimijoiden kanssa. Mahdollisuus jätehuoltomääräyksiin. Selkeä kollektiivinen vastuu; kunta järjestää tarvittavat palvelut ja vastaa siitä, että myös EU ja kansalliset tavoitteet saavutetaan. Vastuut selkeytyvät.	Vastuut olemassa niin kauan kuin yritys on olemassa. Skenaarioiden mukaiset vastuut selvät. Joustavuus, sektoriasiantuntemus. Vastuiden selkeys perustuu yritystoimintaan. Vastuut selkeät. Työnjako ja yhteistyö tuottajavastuujärjestelmien kanssa selkeää ja luontevaa. Yhteistyö kuntien kanssa tavoitteiden ja työnjaon määrittelemiseksi ml. jätehuolto määräykset (esimerkiksi lajitteluvelvoitteet). Alan yritykset osaavat kehittää yhteiskunnan tarvitsemat palvelut. Selkeät vastuut. Vastuut selkeytyvät.

Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Vastuut varsin selkeitä. Myös tiedotuksellisesti selkeät. Vastuut julkisessa omistuksessa olevan jätelaitoksen toiminnan ja hinnoittelun läpinäkyvyys on paremmin varmistettavissa kuin täysin yksityisen yhtiön. Herkästi kunnan tai yhteiskunnan syliin kaatuu kaikkea mahdollista, jota ei ole ajoissa pystytty huomioimaan (kuten nytkin osa tuottajan vastuun alaisista jätteistä). Kunnalla vastuu. Vastuut selkeät. Selvät vastuualueet.	Muunneltava.

16. Vaikutukset kilpailuun jätealalla (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Mahdollistaa tehokkaasti kilpailuhyötyjen hyödyntämisen. Myös pienillä yrityksille mahdollisuus saada toimintamahdollisuuksia.	Ulkomaiset yritykset saattavat kiinnostua enemmän Suomesta ja tuoda osaamista. Suuret monitoimiala-yritykset vievät markkinat ja toisaalta pienet yritykset kuolevat pois mutta toisaalta taas alihankintamahdollisuudet saattavat kasvaa ja pienet yritykset pystyvät pienemmillä kiinteillä kustannuksilla saamaan markkinoita.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Edistää alihankkijoiden kilpailua. Urakat voidaan kilpailuttaa. Paikallisilla pienillä kuljetusliikkeillä aito mahdollisuus kilpailla urakoista. Voi kilpailuttaa kaikkia, Puolueeton taho. Voidaan edistää kilpailua. Keskittämisen volyymiedut. Todellinen kilpailutilanne / Monilla yrittäjillä (sekä pienillä, että suurilla) mahdollisuus tarjota / Logistiikan kehittäminen. Julkinen jätehuolto ylläpitää kilpailua kilpailuttamalla jätehuoltotoimijoita. Alueellinen kilpailuttaminen mahdollistaa uusien yritysten tulon alalle, koska kilpailussa voi saada toiminnan aloittamiselle riittävän suuren volyymin. Kilpailu lisääntyy huomattavasti yhdyskuntajätehuollossa nykyisillä sopimusperusteisilla alueilla.	Kilpailua? Jätteen tuottaja voi kilpailuttaa jätepalvelun tuottajan. Oma toiminta. Aito kilpailu. Kehitys ja innovaatiot (pienin askelin). Aito kilpailu, normaali tilanne länsimaisessa talousjärjestelmässä. Kehitys ja innovaatiot pienin askelin, kehitys ja suunnittelu pitkällä tähtäimellä ml. käsittelylaitosinvestoinnit. Toimijoita eri aloilla riittävästi ja kilpailu toimii. Aito kilpailutilanne, kehitys/innovatiivisuus. Jätteentuottaja voi kilpailuttaa jätehuoltopalvelun tarjoajaa. Suurten jätteentuottajien mahdollisuus kilpailuttaa jätehuoltonsa itsenäisesti voi lisätä kilpailua. Tämä ei kuitenkaan ole ollenkaan varmaa, sillä nykyinen yksityisen yritystoiminnan keskittyminen voi myös kiihtyä kunnan roolin pienentyessä.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Pystyy paremmin kilpailuttamaan yhtiöitä kuin yksityinen jätteentuottaja. Julkisessa omistuksessa olevan jätelaitoksen toiminnan ja hinnoittelun läpinäkyvyys on paremmin varmistettavissa kuin täysin yksityisen yhtiön. Suuret yrittäjät pärjäävät. Ei monopoli.	Jätteentuottaja uskoo, että pystyy vaikuttamaan itse palvelun ehtoihin. Toimiva kilpailu. Rekisteröidyillä yrityksillä pääsy alalle. Pienyrittäjät pärjäävät varmasti laadulla kilpailussa. Tilaajat saavat mistä maksavat.

17. Vaikutukset jätehuollon viranomaisseurantaan (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kuntien asiantuntemus oman alueen toimijoista ja käytännön seikoista pystytään hyödyntämään.	Sähköinen raportointi tehostaa toiminnan valvontaa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Helppo valvottava. Luotettava toimija, ei tarvita tiukkaa valvontaa ja tiedot tulevat muutamilta tahoilta, ei vie viranomaisresursseja. Kokemus, yhteistyö. Viranomaisseuranta lienee helpoimmin toteutettavissa. Viranomainen valvoo samalla mallilla toimivia ”yrityksiä”. Selkeä / Yhteydenpito kehitettävissä joustavaksi. Julkisen motiivi toimintaan eri kuin yrityksellä, koska julkisessa toiminnassa ei ole samanlaista hintakilpailua kuin yksityisillä yrityksillä. Lisäksi valvonta on yksinkertaisempaa, koska vastuu jätteentuottajista on kollektiivisesti yhdellä julkisella toimijalla. Tiivis kunnallinen valvontaverkko takaa toimijoiden tiiviin valvonnan.	Yhteistyö. Toimivaa seurantaa markkinaehtoisesti toimiviin yrityksiin.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Peruslähtökohdiltaan julkinen ja paikallinen laitos helpommin valvottavissa kuin joka paikkaan ulottuva yksityinen semimonopoliyhtiö. Yleisvastuu ympäristöministeriöllä. Seuranta onnistuu. Yhteiskunnallinen vastuu.	

18. Vaikutukset lupavalvontaan (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Mahdollisuus hyödyntää kuntien asiantuntemus ja resurssit.	Yrittäjän kannalta hyvä, että vaatimustaso on lähes sama kaikkialla.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Helppo valvottava. Kokemus, yhteistyö. Selkeä järjestelmä / Luparakenteen joustava kehittäminen. Julkisen motiivi toimintaan eri kuin yrityksellä, koska julkisessa toiminnassa ei ole samanlaista hintakilpailua kuin yksityisillä yrityksillä. Lisäksi valvonta on yksinkertaisempaa, koska vastuu jätteentuottajista on kollektiivisesti yhdellä julkisella toimijalla.	Yhteistyö. Tasapuolista valtakunnallista mallia. Lupaehtojen yhtenäistyminen on hyvä asia. Muutamien aluekeskusten erikoistuminen lisää ammattitaitoa.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Peruslähtökohdiltaan julkinen ja paikallinen laitos helpommin valvottavissa kuin joka paikkaan ulottuva yksityinen semimonopoliyhtiö. Ympäristökeskukset valvovat. Lupavalvonta helppoa. Yhteiskunnallinen vastuu.	Ympäristökeskukset valvovat. Valvottavaa on varmasti.

19. Vaikutukset kestävän kehityksen periaatteen toteutumiseen (vahvuudet / mahdollisuudet)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Poliittinen tahto kestävän kehityksen edistämiseksi helpompi ottaa huomioon	
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Keken kannalta parempi vaihtoehto. Tukee kk periaatteita. Periaatteellinen mahdollisuus. Poliittista ohjausta. Kehitystä voidaan hyvin ohjata haluttuun suuntaan / Joustava lähestymistapa; ei olla sidottuja kustannuksiin tai ympäristöasioihin (”hirttäydytty”). Toimii asetettujen säädösten puitteissa. Kunnan vastuulla oleva jätehuolto takaa vakaa ympäristösuojelun tason.	Voi toteuttaa, jos kannattavaa. Liiketoiminta. Materiaalikierrätyksen osaaminen ja toteuttaminen. IPP:n toteuttaminen läpi koko ketjun. Materiaalikierrätykselle hyvät edellytykset, hyötykäytön kehittäminen pienin askelin asiakkaiden tarpeista ja olosuhteista lähtien. Toimivien, asukkaat huomioonottavien kierrätysjärjestelmien luonti. Asiakaslähtöinen malli, jossa toinen voi tehokkaasti hyödyntää toisen sivutuotteita. Joustavuus ja nopeus palvelujen kehittämisessä johtaa raaka-aineen ja energian säästöihin. Tuottajavastuulliset hoitavat tehokkaasti materiaalinsa kiertoon. Materiaalikierrätys, vapaaehtoiselta pohjalta perustetut pakkausten tuottajayhteisöjärjestelmät. Toimii niillä jätehuollon osa-aluilla, joilla on kannattavat markkinat. Kilpailu lisää innovaatioita.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kestävä kehitys on hitaasti pienistä muutoksista kasvava elämäntapa, joka sopeutuu valtuustokausittain muuntuvan kunnallishallinnon puitteisiin paremmin kuin pörssimeklareitten kaupankäyntiin. Julkisen vallan kokonaisvaltaiseen ympäristönsuojeluun integroituminen. Kuntien sitoutuminen yhteiseen hyvää ja kestävään kehitykseen vahvempi kuin pörssiyhtiöiden (ainakin parhaimmillaan) → voidaan ohjata paremmin kestävän kehityksen mukaiseen suuntaan. Ennaltaehkäisy on keskeinen näkökulma kestävässä kehityksessä, korkeintaan kunnilla on ymmärrystä ja intressiä ehkäisyn edistämiseksi. Kunta on asukkaiden ulottuvilla, pörssiyhtiö (tms.) ei. Jse:n huomioiminen kuntien jäteneuvonnassa. Jse-neuvonnalle rahoituspohjaa kuntien jätemaksujen kautta. Jse-infrastruktuurin luominen ja edistäminen kuntatasolla (kierrätyskeskukset, lainaus- ja vuokrauspalvelut jne.). Jos valtion määräämiin jätehuoltopalveluihin sisällytetään tietty palvelutaso myös jse:n neuvonnalle, voi paikallisiin olosuhteisiin sopiva jse-neuvonta toteutua laajasti. Paikalliset jätehuollon asiantuntijat ja neuvojat edistävät myös jse:ä. Olisi alueellisen / paikallisen toimijoita, jotka ymmärtävät jse:n tarpeellisuutta ja edistävät sitä edes jossain määrin. Etenkin yritysten kannalta hyvin luontevaa, että jätehuollosta vastaava taho opastaa myös ehkäisyyn. On mahdollisuuksia. Kunnallinen jätehuolto perustuu kestävään kehitykseen.	Markkinaehtoisuus, jos materiaali- ja energiatehokkuuden palvelukeskus on onnistunut työssään. Jos mat.tehok.palvelukeskus käynnistyy toden teolla, se voi edistää jse:ä laajamittaisesti. Pakko kehittää jse-neuvonnalle kuvio, jos kuntien jäteneuvontaa ei enää olisi. On mahdollisuuksia.

Heikkoudet / uhat

1. Vaikutukset jätteen synnyn ehkäisyyn (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Toiminnan teho häviää moniin pieniin hankkeisiin. Tälläkään hetkellä ei paljon mahdollisuuksia elinkeinoelämän suhteen.	Etäisyys kuntalaisista. Monien paikallisten toimijoiden yhteistyö voi olla vaikeaa ja resurssit erilaisia, koordinointi paikallisella tasolla hankalaa. Jätehuolto on hyvää bisnestä, jätteen vähentäminen huonoa bisnestä! Pukki kaalimaan vartijana eli menevätkö liiketaloudelliset tavoitteet sittenkin yli jätteiden synnyn ehkäisytavoitteiden kanssa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Taloudellisten ohjauskeinojen käyttäminen vaikeaa. Poliittinen päätöksenteko hidasta ja tahmeaa. Jos vaikutetaan ainoastaan viestinnän kautta, tulokset vähäisiä. Reagointikyky, kaatopaikka-ajattelu. Ei vaikutusta jätteen synnyn ehkäisyyn. On liian myöhäistä vaikuttaa jätteen syntyyn siinä vaiheessa kun jäte on jo syntynyt. Mikäli materiaalivalintoihin ja tuotekehittelyyn ei kiinnitetä huomiota, jää jätteen synnyn ehkäisy ”kuolleeksi kirjaimeksi”. Hankala tavoittaa kuluttajia, kun irrotettu luontaisesta asiakaspalvelutilanteesta, kallis järjestelmä. Jäteneuvonta jää teoreettiseksi ja pintapuoliseksi. Jätehuollon kehitys. Ohjaus tulee yhteiskunnalliseksi ja poliittiseksi. Vaarana luoda liikaa byrokratiaa / Jos järjestelmän kehitys jää vaillinaiseksi, niin roolit yksityisten ja kuntien välillä voivat sotkeentua lisää; tehtävä selkeä malli. Jätehuollon vaikutusmahdollisuudet ovat vain välilliset. Tuotannon ohjaus materiaalitehokkuuteen riippuu mahdollisuuksista säädellä globaalia taloutta. Mahdollisuudet vaikuttaa teollisuuden prosesseihin ovat heikot.	Ehkäisy ei edistä bisnestä. Materiaalikierrätys ja kuljetukset tuottavampia, ei panosteta. Liiketoimintariippuvuus, ei periaatteellista tavoitetta. Ei vaikutusta jätteen synnyn ehkäisyyn. Liiketaloudelliset tavoitteet menevät tod. näk. ohi jätteen synnyn ehkäisytavoitteen. Miten ehkäisytavoite voitaisiin kohdentaa koskemaan yksityistä jätehuoltoa? Kysymys on kuitenkin yhteisestä vastuusta? Rajut hinnannousut. Kuluttajan olematon mahdollisuus vaikuttaa hintoihin. Yhtenäinen politiikka luotava valtakunnan tasolla. Toiminnassa ei intressiä jätteen synny ehkäisylle / tämä toiminto unohdetaan kokonaan. Yksityisellä jätehuoltotoimialalla ei ole intressiä jätevolyymien vähentämiseen, koska sen liiketoiminta tulee toteutuneesta jätehuollosta. Materiaalitehokkuuteen liittyvä suunnittelu on teollisuuden tuotannonsuunnittelua ja logistiikkaa. Teollisuuden tuotannon tehostamisesta irrallisena, ympäristökysymyksenä JSE ei todennäköisesti tulisi toteutumaan KTM:n piirissä, jos vastuu sen edistämisestä jäisi jätehuollon valvonnan ympäristökysymyksenä YM:lle. Alueellinen toiminta heikkenisi (resursseita riippuen).
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Talousvaikeuksissa kamppaileva kuntasektori ei pysty vastaamaan yhä älykkäämmäksi muuttuvan ympäristön vaatimuksiin. Kuntien nihkeys jse:lle, jolloin vain osa kunnista tarttuu aiheeseen (vastaa nykytilannetta). Kuvitellaan, että jse-neuvonta hoituu kuntien kautta, mutta todellisuus on osittain toinen. Jätehuolto-organisaatiot eivät ymmärrä jse:ä riittävästi, että osaisivat sitä edistää. Kunnalliset tahot sitoutuvat ehkäisyä keskipitkällä tähtäimellä heikentäviin polttoratkaisuihin, koska takana on aina mahdollisuus saada riskit kaadettua julkiseen syliin. Valistus ei johda toivottuun tulokseen, koska ihmisillä ei ole vaihtoehtoja hankkia vähäjätteisiä tuotteita eli toteuttaa itse jätteiden synnyn ehkäisyä.	Tarve maksimoida voitot: ilman jätteitä ei ole voittoja. Materiaali- ja energiatehokkuuskeskuksen kontakti kuluttajan ja duunarin arkeen jää liian etäiseksi, jotta motivoitumista jse:yyn tapahtuisi. Tilintarkastaja siis korvaisi ympäristötarkastajan - tarvitaan mittava uudelleen- ja täydennyskoulutus! Palvelukeskus ei tavoita suomalaisia tehokkaasti, jolloin ei ole enää yhtään tahoa, joka neuvoisi ehkäisystä. Yksityiset jätehuoltotahot ovat jse:stä vielä vähemmän kiinnostuneet kuin kunnalliset jätehuoltotahot, koska toimivat puhtaasti bisnespohjalta (enemmän jätettä, enemmän tuloa) – tämä koskisi erityisesti kotitalouksia, yrityksillehän voisi ainakin teoriassa myydä myös ehkäisypalveluita. Yksityisen jätehuollon tavoitteena ei ole jätteiden synnyn ehkäisy vaan jätemäärän kasvu, koska se tuo lisää liikevaihtoa. Tärkein on suuri voitto.

2. Vaikutukset materiaalihyötykäyttöön (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Jäykempi reagoimaan, poliittiset näkemyserot asioiden kehittämisestä. syntyy huonoja kompromisseja. Kunnissa ei nykyisin tähän liittyvää henkilöstöä ja osaamista riittävästi, pahimmassa tapauksessa erilliskerätyt ja vastaanotetut hyötyjätteet jäävät näppeihin tai edelleen toimittaminen kallista.	Kiinnostusta vain helppoihin jakeisiin, useiden toimijoiden eturistiriidat, kilpailu jakeista, asiakkaat ihmeissään. 'Hyvistä' materiaaleista epätervettä kilpailua. Hankalasti hyödynnettävät ja kustannuksia tuottavat materiaalit päätyvät kuntien riesaksi mikäli asiaa ei selkeästi säädellä.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kannattavuus hyötykäyttöön ohjaamisessa ei ole välttämättä hyvä. Kankea mekanismi tukee heikosti vaihtelevia tilanteita. Kun kilpailua ei ole, niin olemassa olevat investoinnit esim. kaatopaikkoihin tai jätteenpolttoon toimivat kierrätystä vastaan. Osatanko perustella riittävästi, ettei kaikki kierrätys tee autuaaksi. Kaatopaikka-ajattelu, välinpitämättömyys. Kunta tarvitsee hyötykäyttöprosessit, energian ja sähkön tuotantoa varten se voi rakentaa laitoksia, mutta missä kunnalla on kierrätysprosesseja? Seuraus: kerätyn materiaalin pakkomyynti tuottajayhteisöille. Ammattitaidon ja kokemuksen puute. Jäykkä organisaatio. Materiaalin heikko laatu. Pienet jätemäärät ja pitkät kuljetusmatkat ovat esteenä taloudelliselle materiaalihyödyntämiselle. Yhteistyötä yritysten kanssa hankaloittavat tulkinnanvaraiset hankintalain säädökset. Myös osittainen tuottajavastuu aiheuttaa ongelmia. Jäykkä toimintamalli, joka perustuu alihankintaa > tehottomuutta, lisäportaita, lisää kustannuksia byrokratian pyörittämiseen. Ammattitaidon ja kokemuksen puute (erityisesti materiaali-kaupassa), ei infrastruktuuria. Massapolttolaitokset, joiden nielu vie elintilan syntypaikkalajittelulta (metallia ja lasia ehkä lukuun ottamatta) ja uhkaa kierrätystavoitteiden saavuttamista. Sekaantuminen pakkausjätehuoltoon tavalla, joka vie toimintamahdollisuudet tuottajilta ja yksityiseltä jätehuollolta. Jätehuollon kehitys. Loppukäytön vaatimukset muuttuvat nopeastikin. Löytyykö hyötykäyttöä kohtuullisella hinnalla. Viedäänkö hyötykäyttö ”liian” pitkälle. Pakkomyyntiä tuottajayhteisöille, kustannukset kasvavat, monopolihinnat, jäykkyys. Julkisen järjestelmän hidas reagointi kierrätysmateriaalien kysynnän muutoksiin ja mahdollisesti subventoinnin tarve muilla jätemaksuilla. Riittääkö kunnilla uskallusta panostaa kierrätykseen, jos se on kalliimpaa kuin poltto ja loppusijoitus?	Toiminnan jatkuvuus epävarmaa, koska jos menee kannattamattomaksi, hyötykäyttöön ohjaaminen loppuu. Jos jätteenpoltto taloudellisesti kannattavampaa, niin jätteet eivät ohjaudu kierrätykseen. Ei niin ekotehokasta, jos kuljetusta kuljetuksen vuoksi. Voiton tavoittelu, periaate puuttuu tai on väärä. Hyödynnettäessä poimitaan rusinat pullasta. Materiaalihyötykäyttö toteutunee valtakunnallisesti tarkastellen eri tavoin eri puolilla Suomea. Toiminta liiaksi businessvetoista, asukkaita eri puolella maata kohdellaan kovin eri tavoin. / Materiaalihyötykäyttö jää alhaiselle tasolle. Hajautettu logistiikka, josta suuret ympäristövaikutukset. Ohjaavana tekijänä pelkästään kustannukset. Keräys toteutuu vain alueilla, joissa se on kannattavaa. Yksityisen keräys- ja kierrätystoiminnan volyymissä on ajoittain suuria vaihteluita materiaalien kysynnän mukaan. Markkinat eivät pysty kaikissa tilanteissa ylläpitämään jatkuvaa kierrätysmateriaalien kysyntää. Kuluttajat turhautuvat jatkuviin muutoksiin. Vapaa hinnoittelu lopettaisi jätemateriaalien erilliskeräyksen harvaan asutuilla alueilla ja nostaisi kaikkialla kierrätyksen kustannuksia. Kierrätyksen määrä riippuisi kaatopaikoille asetettavista loppusijoituksen rajoituksista ja energiakäytön kustannuksista kierrätykseen verrattuna.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Valvonnan toimimattomuus, jos lajitteluvaatimukset liiallisia. Lama. Kunnalliset tahot sitoutuvat kierrätystä keskipitkällä tähtäimellä heikentäviin polttoratkaisuihin, koska takana on aina mahdollisuus saada riskit kaadettua julkiseen syliin.	Taipumus kerman kuorintaan.Lama - suurempi uhka yksityiselle kuin kunnalliselle jätehuollolle. Jätteen tuottajien koulutus? Jätehuollon bisnespohja jättää huonosti kannattavat kierrätysvaihtoehdot toteuttamatta, vaikka ne olisivat ympäristön kannalta toivottavia. Kermankuorintaa. "Mämmit" jää kunnalle.

3. Vaikutukset energiahyötykäyttöön (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Poliittiset näkemyserot, ei saada ratkaisuja nopeasti. Kuntien energiatuotantolaitokset usein keskustojen tuntumissa ja siellä polttaminen poliittisesti vaikeaa ja kallista. Kunnallisilla energiantuotantolaitoksilla ei ole halua maksaa jätepolttoaineista. Huonon, sekalaisen jätteen hävittäminen polttamalla kiinnostaa porttimaksujen toivossa.	Energiakäyttö voi korostua liikaa sen helppouden vuoksi.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kannattavuus hyötykäyttöön ohjaamisessa ei ole välttämättä hyvä. Jos investoitu kierrätyslaitoksiin, niin niiden kapasiteetti turvataan kunnallisin päätöksin. Nimby. Kuntien erimielisyys, hitaus, päätöksenteko saattaa kangertaa. Massapolttolaitos. Energialaitokset, jotka olisivat merkittäviä yhteistyökumppaneita, eivät ole kiinnostuneita jätteistä jätteenpolttoasetuksen asettamien velvoitteiden takia. Sijoituspaikkojen löytäminen ja lupien saaminen laitoksille samoin kuin jätevirtojen hallinta ongelmallista. Mahdollinen jätevero? Jäykkä rakenne: ei ota huomioon erilaisia energiahyötykäyttömuotoja ja ei edistä rinnakkaispolttokonseptia. Ei logistiikkaa, ei infrastruktuuria - kaikki samaan tuttiin. Massapolttolaitokset alhaisella hyötysuhteella - kierrätystavoitteet jäävät saavuttamatta - syntyy ostajan markkinat, energiayhtiö määrää hinnan, kuntalaiset maksavat. Jäykät rakenteen vuosikymmeniksi eteenpäin. Mikäli joku ”nakertaa” osan jätteistä muualle, niin tavoitteet ei täyty. Massapolttolaitos ei motivoi lajitteluun, pieni hyötysuhde. Sitoutumien pitkäksi aikaa investointeihin. Uhkana jätteen määrän tai koostumuksen radikaali muutos säädösten tai maailman taloudellisen tilanteen muuttuessa. Riittääkö kunnilla uskallusta panostaa kierrätykseen, jos se on kalliimpaa kuin poltto ja loppusijoitus?	Toiminnan jatkuvuus epävarmaa, koska jos menee kannattamattomaksi, hyötykäyttöön ohjaaminen loppuu. Kustannukset ja saatava maksu ratkaisevat. Jos kierrätyslaitos maksaa jätteestä paremmin, niin ohjautuvat sinne. Meneekö myös helposti materiaalina hyödynnettäviä polttoon. Vain liiketoimintaa. Tuhkia varten tarvittavien kaatopaikkojen perustaminen ei liene bisnesmielessä kiinnostavaa. Maksuilla tarve tuottaa myös voittoa. Voimalaitoksia ei tule kun yksityiset eivät takaa määriä. Ohjaus taloudellisin perustein, ympäristö ja sanitaatio toissijainen, riskit (lintuinfluenssa, BSE, ihmisten terveys jne) toissijaisia / Epidemiatapauksissa vastuu jää kuitenkin julkiselle sektorille, jolla ei ole varauduttu tähän. Ongelmana päästöjen mittauspakko. Markkinakapasiteetin kallis hinta niukassa tarjoustilanteessa. Aitojen markkinoiden syntymistä varten tarvittavan ylimääräisen kapasiteetin rakentaminen pitää hintatason kaikissa tilanteissa korkeana. Halvimmat hyödyntämistavat eivät ole välttämättä parhaita ympäristön kannalta. Uhkana, ettei kapasiteettia synny markkinalähtöisesti tai sitä poistuu ennalta arvaamatta. Kunnallisen puolen edut voidaan saavuttaa vain suurissa kaupungeissa ja kuljetusmonopoleilla. Jätteiden kuljetus monopolisoituu jopa voimakkaammin kuin nykyisessä sopimusperusteisessa kuljetuksessa. Asiakashinnat nousevat.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Päätöksenteon monimutkaisuus ja hitaus. Kunnat sitoutuvat polttoratkaisuihin, joille keskipitkällä tähtäimellä ei riitä jätteitä. Syntyy harhakuva demokraattisesta päätöksenteosta kunnallisissa yhtiöissä, vaikkei yhtiöiden päätökset perusteluineen paljasteta edes valtuutetuille kysyttäessä. Lupaviranomaiset katsovat herkemmin sormien läpi, kun kunnalliset polttolaitokset rikkovat lupaehtoja.	Taipumus kerman kuorintaan. Kriisistä aiheutuva jätteen synnyn väheneminen johtaisi konkursseihin ja palvelujen heitteille jäämiseen. Bisnespohjainen jätehuolto ei välitä ympäristönäkökohdista kuin ”matalimman aidan” periaatteella. Toimivaa jätteen energiahyötykäyttöverkkoa on vaikea perustaa kun energialaitoksilla ei ole varmuutta polttoaineen saannista. Polttokelpoinen jäte poltetaan, mutta heikkolaatuinen jätetään kunnan hoitoon.

4. Vaikutukset jätehuollon ympäristö- ja terveysriskeihin (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset		Kunta kantaa lopulta aina vastuun, mennään rimaa hipoen. Eri yritysten jäteautot ajavat osittain samoja reittejä.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Määräykset ratkaisevat. Päätöksenteko kangertaa. Kompostilaitosten toimintaongelmat, mm. hajuhaitat. Kehitys. Kannattamattomien tehtävien hoitamiseen tarvittavien resurssien allokointi. Kuntien ei ole helppo hyväksyä jätehuollossa tapahtuvia suuria muutoksia, mikä vaikeuttaa maksujen nostamista tarvittavalle tasolle.	Ei aina vastuullista toimintaa. Kenttä kirjava. Määräykset ratkaisevat. Onko viranomaisilla resursseja valvoa. Kuljetussuoritteiden määrä kuormittaa. Hämäräbisnekset. Liiketoimintaa ja pörssi sanellee suunnan. Vastuu jää muille. Toimijoiden tason vaihtelu vastuuttaa valvojat. Hoidetaan vain ne tapaukset, joilla on maksuvalmiutta / Tautien laaja leviäminen (lintuinfluenssa). Hajautettu jätehuolto aiheuttaa laajoja ympäristövaikutuksia muun muassa lisääntyvinä kuljetuksina ja eri puolille, pieniin yksiköihin hajautettuina laitoksina. Terveyden kannalta välttämättömien ongelmajäte ja vastaavien yleisen edun vuoksi tarpeellisten palvelujen tuottamien jäisi kuntien verovaroilla kustannettavaksi. Yksityisten laitosten käsittelytekniikan valintaperusteena on hinta. Toiminnassa on liikesalaisuuksia, joten seuranta ja valvonta vaikeaa ja kallista. Lopettaneiden yritysten jälkihoito jää yhteiskunnan vastuulle. Kunnallisen, tiiviin valvontaverkon puuttuminen heikentää alueellista valvontaa.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Lama ja kriisit. Politiikalla liikkaa merkitystä, joka hidastaa päätöksentekoa.	Lama ja kriisit - suuremmassa määrin uhkana yksityiselle kuin kunnalliselle. Bisnespohjainen jätehuolto menee siitä, mistä aita on matalin, enimmäkseen välittämättä ympäristö- ja terveysriskeistä. Syntyy enemmän kuljetuksia kuin kunnallisessa mallissa. Vastuut ympäristöstä ja terveydestä toissijaiset, kun yrityksen talous on ensisijainen. Pystyykö yksityinen yrittäjä antamaan kaatopaikan turvallisesta toiminnasta riittäviä vakuuksia, yhteiskunta vastaa kuitenkin lopulta. Jälkihoidossa todennäköisesti suuria ympäristö- ja talousriskejä. Vastuu vain omistajia kohti.

5. Vaikutukset roskaantumiseen ja sen torjuntaan (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva **Vastaajaryhmä**	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset		Jos jätemaksut korkeita (esim. syrjäseuduilla), voi roskaantuminen lisääntyä
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kunnalliset määräykset ratkaisevat. Ovatko asukkaat valmiita maksamaan. Päätöksenteko ja mahdollisesti hitaus ja vanhanaikaisuus. Ilkivalta ja ns. vanhoista synneistä huolehtiminen aiheuttaa kustannuksia, joiden kattaminen maksuilla vaikeaa. Kunnallinen jätehuolto voi ylimitoittaa vastuullaan olevaa roskaantumisen torjuntaa ja neuvonta yms palvelut, jolloin asiakkaat joutuvat maksamaan ylihintaa. Löytyykö poliittista rohkeutta sijoittaa toimintaan riittävästi varoja / Rahat ohjautuvat muualle ja roskaantumista ei hoideta. Monopoli, kustannusten nousu tuottajayhteisöille.	Ei aina vastuullista toimintaa. Kenttä kirjava. Kunnalliset määräykset ratkaisevat. Haja-asutuksen jätehuolto ei kelpaa kenellekään. Sektoritoimija, kilpailu ei verkosto. Tuskin kiinnostaa yksityisiä, jos niillä ei ole vastuuta asiasta. Roskaamisen kustannusten kattaminen yksityisillä maksuilla mahdotonta. Ei kiinnosta, koska maksaja ei ole selvästi osoitettavissa (kunta ei maksa ja kiinteistöjen velvollisuutta ei ole selkeästi määritelty). Toiminta perustuu maksuihin, ei määriteltyjä vastuita roskaantumisen ehkäisemisestä. Jätehuoltoon liittyneiden vaikea valvonta. Ei kollektiivista vastuuta roskaantumisesta ja väärinkäytöksistä. Kukin jätteentuottaja vastuussa vain omista jätteistään/tontistaan. Roskaantumisen estämiseen liittyvät toimet on kuntien tilattava ja kustannettava erikseen. Tuottajavastuun palvelutason valvonta viranomaiselle vaikeaa, kun kukin tuottajayhteisö määrittelee itse paikallisen palvelutason ilman paikallistuntemusta. Kannustavien taksojen käyttö ei mahdollista, jolloin roskaantuminen lisääntyy varmasti.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus		Hintojen määräytyminen ja kustannusten kohdistaminen. ”Jätehuolto ei ole enää kunnan asia” –asenteen vaikuttaminen myös roskaantumisen ehkäisyyn ja hoitoon / kukaan kunnassa ei tuntisi enää vastuuta mistään jäteasioista. Kaupallinen kiinnostus vähäistä ja rajoittuu harvoille alueille. Valvonnan on kuitenkin oltava kunnallinen!

6. Vaikutukset kaatopaikkakäsittelyn tasoon (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Katsotaan kunnallisen tahon toimia erilailla kuin yksityisen?	Jos ei ole kiinnostuneista yrityksiä perustamaan tai ylläpitämään tai jälkihoitamaan kaatopaikkaa, niin mitä sitten. Tulee hätäratkaisuja.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Jos yksityistä kaatopaikkatoimintaa, niin kilpailu voi heikentää tasoa. Jäteverotuksen epäkohdat. Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Osataanko perustella kustannustaso riittävästi, jotta hyväksytään. Kankeus ja hitaus. Kompromisseja valvonnassa. Jätevero koskee vain yleisiä kaatopaikkoja, nostaa jätteiden loppusijoittamisen kustannuksia. Kunnilla on vanhoja kaikkien nykysäännösten vastaisia kaatopaikkoja, joista osa jäänee käyttöön siirtymäaikojen jälkeenkin. Operointi ja valvonta samassa ”talossa”, jolloin käsittelyn tasosta voidaan livetä. Meneillään olevat alennusmyynnit, jotta kaatopaikoille saadaan jätettä, jatkuvat. Kehitys. Vanhat vastuut rasittavat / Jos rahaa ei ole kerätty, niin kuntataloudella tai jätemaksuihin kohdistuu ylimääräisiä paineita.	Ei kokemusta, epäilyttää. Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Yritetäänkö riman alta. Liikevoiton tavoittelu määräyksiä rikkomalla. Toiminta voidaan lopettaa, jos se osoittautuu kannattamattomaksi. Esitetty riskiraha ei realistinen, liiketoiminnassa joudutaan aina varautumaan riskiin, nyt se on vaadittu vakuus. Peruste tulee tulla riskistä, ei liikevaihdosta. Kilpailun puute johtaa tason laskuun. Vastaako jälkihoitorahastoon kerätty raha kustannuksia / Kunnat joutuvat lopuksi ”maksumiehiksi”. Loppusijoituksen asianmukaisuuden valvonta käytännössä mahdotonta tai erittäin kallista viranomaiselle. Paikallisesti loppusijoituksen monopoli. Kuljetukset lisääntyvät hintakilpailun myötä, koska yksityiset toimijat eivät voi luoda alueille kilpailevia kaatopaikkaverkostoja. Voimakas kilpailu jätteistä edellyttää lupaehtojen noudattamisen entistä tarkempaa valvontaa. Tämä edellyttää lisää viranomaisresursseja.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kasvavat talousvaikeudet. Luottamushenkilöt / kunnallisen yhtiön haluavat välttää korkeita jätemaksuja ja siksi valmiita tinkimään kaatopaikkakäsittelyn tasosta. Kustannukset nousevat.	Erikoistuisivatko kaatopaikat niin, että kuljetusmatkoista tulisi mahdottomia? Iso yhtiö välittää vähät paikallisista asukkaista. Yrityksen tuoton ja optioiden suuruus ovat käänteen verrannollisia kaatopaikkakäsittelyn tasoon. Yhteiskunta vastaa kuitenkin loppujen lopuksi riskeistä.

7. Vaikutukset kaatopaikkojen sulkemiseen ja jälkihoitoon (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Katsotaan kunnallisen tahon toimia erilailla kuin yksityisen?	Jos ei ole kiinnostuneista yrityksiä perustamaan tai ylläpitämään tai jälkihoitamaan kaatopaikkaa, niin mitä sitten. Tulee hätäratkaisuja. Mikäli kerättävä jälkihoitomaksu on liian pieni, aiheutuu sulkemisesta ylimääräisiä kuluja valtiolle.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Jos yksityistä kaatopaikkatoimintaa, niin kilpailu voi heikentää tasoa. Jäteverotuksen epäkohdat. Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Päätöksenteko. Sulkemisesta ja jälkihoidosta aiheutuu vaikeasti maksuilla katettavia kustannuksia. Sulkemiseen tarvittavat varat pääosin keräämättä. Kuntien kaatopaikoille ei koota varoja vakuuksilla, riski jää kunnille ja kuntatalouteen. Saadut käsittelymaksut tuhlattu ja sulkemisen ja jälkihoidon taso näin riippuvainen liian paljon kuntien budjettirahoituksesta; erityisesti pienten/köyhien kuntien kaatopaikkojen riskit huomattavia. Onko riittävää rahastointia tehty? Onko rahaa kerätty? Jälkihoitoon ei varauduta riittävästi jätemaksuissa.	Ei kokemusta, epäilyttää. Kaatopaikka-asetus ratkaisee. Liiketoiminnan lyhytjänteisyys, fuusiot, konkurssit jne. Vanhojen kaatopaikkojen sulkeminen ja jälkihoito ei kiinnostane yksityistä jätehuoltoa?! Vastuu jää muille. Riittävä valvonta tarpeen. Jälkihoitorahastojen keräysmenettelyt hankalia / Onko rahaa riittävästi. Jälkihoitomaksun määrittäminen siten, että sillä voidaan kattaa tulevien vuosikymmenten kustannukset on käytännössä mahdotonta. Jälkihoidon riskit yhteiskunnalle. Jos ympäristökeskuksia ei resurssoida riittävästi, tilanne heikkenee nykyisestä.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kasvavat talousvaikeudet. Kustannukset.	Jos B-mallin jälkihoitorahaston varat osoittautuvat riittämättömiksi, kaatuu jälkihoito veromaksajan syliin. Kustannustehokkaat menetelmät eivät ole välttämättä kestäviä ratkaisuja pitkällä aikavälillä. Pystytäänkö laatua valvomaan ?

8. Vaikutukset vanhojen kaatopaikkojen kunnostukseen (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset		Pelkään, että kiinnostus on vähäinen ja vähentää myös ylimalkaan kiinnostusta toimia jätealalla. Uusia yrityksiä ei rasita jälkihoitomaksut, joten olisivat paremmassa asemassa vanhoihin verrattuna
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Jos yksityistä kaatopaikkatoimintaa, niin kilpailu voi heikentää tasoa. Jäteverotuksen epäkohdat. Jäisivät yhteiskunnan vastuulle – ei eroa. Päätöksenteko ja toimintamalli. Jo kertaalleen suljettujen kaatopaikkojen tehostettu jälkihoito tai velvoite siirtää vanhojen kaatopaikkojen jätteet uusille kaatopaikoille. Kaatopaikkojen kunnostukseen tarvittavat varat pääosin keräämättä. Vanhojen kaatopaikkojen kunnostus täysin löytyvän budjettirahoituksen varassa. Kuntien yhdistyessä riitelyjen kohde. Halutaanko hoitaa (poliittisesti). Vanhojen kaatopaikkojen kunnostus riippuu kunnallisesta päätöksenteosta ja kaatopaikka alueen käyttötarpeesta ja viime kädessä viranomaisten tai säädösten velvoitteista.	Ei kokemusta, epäilyttää. Jäisivät yhteiskunnan vastuulle – ei eroa. Liiketoimintaa. Mikäli vakuudet eivät ole kunnossa, saattavat jäädä kuntien vastuulle. Miten velvoitetaan / Jääkö kokonaan hoitamatta. Maksun määrääminen yksityisille jätehuoltotoimijoille mahdotonta kilpailusyistä, koska yksityisten toimijoiden liiketoiminta-alue ei rajoitu suljettujen alueellisesti toimineiden vanhojen kaatopaikkojen toiminta-alueeseen, joten jälkihoitomaksun kohdistaminen yrityksiin käytännössä lähes mahdotonta.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Talousvaikeudet. Kustannukset.	Jälkihoitorahasto ei kata riittävän hyvin vanhoja kaatopaikkoja → jos vanhojen kp:kkojen kanssa ongelmia tai yleensä kunnostustarvetta, tapahtuu hyvin hitaasti, koska niihin joudutaan käyttämään yleistä budjettirahaa. Vastuut siirretään yhteiskunnalle.

9. Vaikutukset jätehuollon kustannuksiin (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Joissain tapauksissa suuret asiakkaat voivat kärsiä kunnallisesta kilpailuttamisesta. Kunnallinen toiminta voi olla tehotonta ja kaavoihin kangistunutta mikä heijastuu kustannuksiin. Päätökset tehdään luottamushenkilötasolla, jolloin kustannustehokkuus ei aina ole paras mahdollinen. Laki julkisista hankinnoista on jäykkä eikä salli tinkimis- ja neuvottelukierroksia.	Kustannuksia voi olla vaikea asiakkaiden vertailla. Monopoliasemaan pääseminen, hinnoista sopiminen. Yksityisen sektorin palkat kunnallista korkeampia, voi näkyä palvelujen hinnoissa.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Investointien mitoittaminen vaikeaa, jos jätemäärät vaihtelevat. Kuntien tehokkuudessa kehittämisen varaa. Jos tulee liikaa byrokratiaa, kustannukset voivat kasvaa Liian halpaa, heikko palvelutaso. Päätöksenteko. Yksityisille toimijoille kustannuksia, joista ei ole tietoa. Raskas organisaatio. Monopoliasema ja –hinnoittelu. Virheinvestoinnit.. Osa kustannuksista jää verovaroin katettavaksi (väärinkäytökset, ilkivalta, vanhojen kaatopaikkojen sulkeminen). Raskaat organisaatiot, korkeat kustannukset - monopoliasema heikentää kustannuskontrollia. Monopolin suojassa on tehty virheinvestointeja kalliisiin käsittelylaitoksiin; asukkaat maksavat joka tapauksessa viulut, uhkana, että samat ongelmat jatkuvat edelleen. Urakoitsijoita alueella liian vähän, kilpailua ei synny. Monopolihinnoittelu, virheinvestointimahdollisuus laitoksiin, viranomaismaksut. Korkea palvelutaso ja jätehuollon laatutaso maksaa. Kuntien on panostettava kilpailuttamisen osaamiseen. Jos kilpailutusta ei osata, yksityinen yritystoiminta heikentyy, mikä johtaa kustannusten kasvuun.	Vaikea ennakoida, tuskin edullisempaa kuin kuntien tuottamana. Mahdolliset päällekkäiset toiminnat voivat pitkän päälle aiheuttaa hintojen korotuspaineita. Hinnat nousee. Liikevoiton tavoittelu. Viranomaiset, kunta jne voivat esittää kohtuuttomia maksuja. Maksut mahdollisesti nousevat, jos kilpailua ei synny palvelun tarjoajien kesken. Palvelujen tarvitsijoiden maksut erilaisia eri alueilla (ei tasausta), palvelutason huomioon ottaminen ei ole käytännössä mahdollista sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa. Alueelliset erot jätehuollossa voivat kasvaa. Kilpailun puute nostaa hintoja. Yksityiset eivät pysty kilpailuttamaan kuljetuksia. Kustannustason määrittää halvin vertailukohta, ei todelliset kustannukset. Turhaan tehty kuljetussuorite lisää kustannuksia tarpeettomasti / Työ ei kannata riittävästi, jolloin jätehuolto voidaan lopettaa kokonaan ja siirtyä kannattavammille aloille. Pienten yksiköiden kustannustaso korkea. Kustannustaso nousee myös hajautetusta ja tehottomasta keräys- ja käsittelylogistiikasta johtuen. On suuri riski, että jätehuolto monopolisoituu kuljetusten osalta suurimpia kaupunkeja lukuun ottamatta. Käsittelyn osalta monopolisoituminen on kuljetuksiakin todennäköisempää erityisesti energiakäytön osalta. Kustannukset kasvavat.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Järkevä hinnoittelu tyssää hallituksessa istuvien luottamushenkilöiden hintojen korotuspelkoon. Jätehuollon kustannukset nousevat vain siksi, että riskialttiiden polttolaitosten käyttö on kallista, mutta samanlaiseen jätemaksujen nostamiseen kierrätyksen ja ehkäisyn edistämiseksi ei ole valmiutta. Kunnat perivät yhä suuremman osan jätehuollon kustannuksina ns. ekomaksuina, jotka kohdistuvat tasapuolisesti kaikkiin asukkaisiin / kiinteistöihin eivätkä kannusta kierrätykseen ja ehkäisyyn. Kustannuksia veronmaksajille, jolloin aiheuttaja pääsee vähemmällä ja vähät välittää aiheuttamastaan haitasta. Pienet yrittäjät ovat pulassa.	Hinnoittelu on täysin läpinäkymätön. Korkeista hinnoista huolimatta yritykset hoitavat jätehuoltoa vain ”matalimman aidan” periaatteella, ts. voitot kuoritaan, mutta palvelu- ja kierrätystasoa ovat vain pakollisella tasolla. Jätteen tuottajat eivät osallistu edes vähäisissä määrin ehkäisyn edistämisen kustannuksiin. Maksimoitu markkinahinta, varsinkin jos alalla suuria toimijoita. Jätehuollon kustannukset voivat karata jos syntyy kartelleja. Suuret voittotavoitteet. Bisnesajattelu ei sovi jätehuoltoon.

10.Vaikutukset työllisyyteen (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Kunnissa trendinä työntekijämäärän vähentäminen, heijastunee myös jätehuoltoon.	Isot yhtiöt voivat poistaa markkinoilta pienet kuljetus- ym. yhtiöt
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Ei erityisen suuret. Palkkataso. Kapea-alaisuus ja sektoriajattelu. Valvontaan ei ole riittävästi henkilöresursseja. Jätehuollon kehittämiseen ja tutkimustoimintaan tarvittaisiin lisäpanostusta. Sosiaalisin perustein palkattu työvoima/ yritykset voivat vääristää kilpailua. Ammattitaidon puute voi heikentää laatua. Urakoitsijoiden ”väärä” hinnoittelu voi johtaa työpaikkojen loppumiseen (mutta siirtyvät toisille tekijöille) / Pienillä paikkakunnilla (jos yksittäinen kunta vain kilpailuttaisi ilman alueellista yhtiötä) urakoitsijan vaihtuminen siirtäisi työpaikat. Jätehuoltotoiminnan tehostuminen karsii päällekkäisiä toimintoja ja saattaa näiltä osin vähentää työpaikkoja.	Ei erityisen suuret. Tuottavuusvaatimus automatisoi. Liiketoimintaa ei sosiaalista näkökulmaa. Valvontaan tarvittavia resursseja tarpeen lisätä. Työntekijöiden asema epävarma (koska kannattamaton toiminta voidaan lopettaa). Vaihtuvuus. Jätehuollon keskittyminen suurille valtakunnallisille toimijoille vähentää paikallista työllisyyttä. Hintakilpailu edellyttää yleensä työvoimakustannusten pienentämistä. Työelämän joustoja tilapäistyövoimalla.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kilpailutuksen tuloksena työnantaja tai työpaikkakunta saattavat vaihtua tiuhaan.	Suurempia yksikköjä, jotka työllistävät vähemmän. Suuryritykset siirtävät työpaikkoja milloin mihinkin välittämättä paikallisista seurauksista.

11. Vaikutukset kotitalouksien jätehuoltopalveluihin [laatu, hinta, tasapuolisuus] (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Epäselvät pelisäännöt kunnallisten ja yksityisten välillä. Kilpailun puuttuessa hinnat saattavat nousta.	Syrjäseutujen asukkaat voivat kärsiä. Hinnat vaihtelevat asiakkaiden ja alueiden mukaan.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kotitaloudet eivät voi itsenäisesti kilpailuttaa jätepalvelun tuottajaa. Saako asiakas haluamiaan palveluja? Päätöksenteko, hitaus. Jätepisteet huonosti hoidettuja. Kehityksen pysähtyminen ja yksipuolistuminen. Osittainen tuottajavastuu. Monopolin kaikki heikkoudet ja vaihtoehdottomuus. Tavoitteenasetanta ja operointi samassa organisaatiossa. Jäykkä palvelumalli - palvelutuotanto kokonaan – kaatopaikkoja lukuun ottamatta – alihankinnan varassa. Alihankinta lisää jäykkyyttä ja rahat menevät tuottamattomaan toimintaan. Kehityksen pysähtyminen ja yksiarvoistuminen, kehittäminen virkatyönä ilman elävää kosketusta käytännön toimintaan. Kustannukset – jotka aina maksaa asukas – karkaavat käsistä. Epäselvä työnjako tuottajavastuujärjestelmien kanssa vaarantaa kehityksen. Jäykkinä määräyksinä voi johtaa jätemäärän lisääntymiseen. Muut toimijat kuorivat kerman. Alas kilpailutetut hinnat vaarantavat laadun, epäselvyys tuottajavastuussa, kehitys pysähtyy, yksityiset eivät uskalla investoida, lyhytjänteisyys. Korkea palvelutaso nostaa kustannuksia. Pystytäänkö vaativille asiakkaille tarjoamaan riittävän yksilölliset ja laadukkaat jätehuoltopalvelut?	Epävarma, markkinoiden ehdoilla toimiva. Haja-asutusalueilla palvelut voivat heikentyä. Kaukana asuvat eivät saa palveluja/ ne ovat kalliita. Poimii vain mansikat. Kustannukset saattavat kohota, ellei kunnon kilpailua. Maksuja ei tasata eikä palveluja taata kannattamattomille alueille. Alueellisten keräyspisteiden perustaminen ei kiinnosta yksityisiä. Toiminnan jatkuvuus epävarmaa. Ylilyönnit mahdollisia hinnoittelussa, ellei toimita avoimesti. Tasapuolisuus ei toteudu, taloyhtiöillä ja omakotiasukkailla maksatetaan kaupan ja teollisuuden kuluja. / Asukkaiden jätemaksut ovat kohtuuttomat verrattuna niistä aiheutuviin kustannuksiin. Valitaan halvimmat palvelut, joita joudutaan paikkaamaan lisäkustannuksilla. Ei tasapuolista hinnoittelua. Logistiikasta johtuen ei synny kilpailua, vaan usein on vain yksi yksityinen palvelutarjoaja alueella, joka pystyy määräämään hinnat. Liikevoitto tavoitteet ja omistajien osingot nostavat hintoja. Yksityisessä jätehuoltomallissa häviäjä olisi yksityinen kuluttaja, joka ei käytännössä pysty kilpailuttamaan palvelua. Jätehuoltoyrityksen kate otettaisiin yksittäisiltä kuluttajilta, ei yrityksiltä. Asumisen jätehuoltokustannukset nousevat, kun vahvaa hankintaorganisaatiota ei ole. Hinnoittelu on tapauskohtaista, mikä nostaa erityisesti hintoja radikaalisti haja-asutusalueilla.

Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kuntien jätelaitos saattaa olla joiltakin osin jähmeämpi toimija kuin yksityiset yritykset. Kilpailun puute, hallitsevat markkina-asemat ja heikko ja välinpitämätön palvelu. Uhka: ylihinnoittelu ja muun kuntatalouden rahoitus, kuten energialaitoksissa. Kaikille sama palvelu, mutta lisäpalveluja ei saa. Valvonta vaikeaa, koska välikäsiä liikaa.	Enemmän palveluntarjoajia, enemmän jäteautorallia asuinalueilla. Palvelujen määrää kannattavuus, voi olla kotitalouden kannalta tyytymätön tilanne. Aluekeräys koordinoimatonta ja epätasaista. Ei kiinnostusta ehkäisyyn, neuvontapalvelut rajallisia. Kiinnostus ensisijaisesti taajamiin ja kaupallisesti kannattaviin alueisiin. Jätteiden keräys- ja kuljetus ei tapahdu kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Bisnesajattelu liian pitkälle vietyä.

12. Vaikutukset julkisen sektorin saamiin jätehuoltopalveluihin [laatu, hinta, tasapuolisuus] (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Vaatii kunnilta satsauksia jätehuoltopalveluihin.	Julkisen sektorin mahdollisuus kilpailuttaa jätehuoltopalveluja hankintalain mukaisesti on jäykkää ja osaamisen puute saattaa nostaa hintoja.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Taipuuko kaikkiin tarpeisiin. Päätöksenteko, hitaus. Ei pysty palvelemaan julkista sektoria vaativissa palveluissa kuten esimerkiksi sairaalat. Palvelutuotanto – kaatopaikkoja lukuun ottamatta – kokonaan alihankinnan varassa. Julkinen hankkija on suurostaja, joka voi taloudellisesti kärsiä, kun kilpailutukseen sisällytetään pienet kiinteistöt. Ero nykytilanteeseen ei ole suuri.	Epävarma, markkinoiden ehdoilla toimiva. Korkeat kustannukset. Poimii vain mansikat. Mahdollisesti alueellisia eroja. Tasapuolisuus ei toteudu, taloyhtiöillä ja omakotiasukkailla maksatetaan kaupan ja teollisuuden kuluja. Kunta ei pystyisi ohjaamaan julkiselle sektorille tarjottavien palvelujen sisältöä.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Uhka tässäkin kilpailun puute. Hinnoittelun tasapuolisuus selvitettävä.	Koulut ja oppilaitokset asiakkaana siinä, missä muutkin, ilman ”pedagogista otetta”.

13. Vaikutukset elinkeinoelämän saamiin jätehuoltopalveluihin [laatu, hinta, tasapuolisuus] (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Yritysten yksilöllisiä tarpeita ei oteta huomioon. Yksilölliset palvelut rajallisia ja elinkeinoelämä joutuu turvautumaan lisäpalvelujen hankintaan.	Paljon jätettä tuottavat saavat palvelut halvemmalla kuin vähän jätettä tuottavat.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kunta määrää palvelun tuottajan. Taipuuko kaikkiin tarpeisiin. Päätöksenteko, hitaus. Ei yksinkertaisesti pysty tarjoamaan mitä tarvitaan. Yhteistyön jatkumisen epävarmuus, tarvitaan pitkäaikaisia sopimuksia. Palveluja ei löydy ja/tai ne muodostuvat kalliiksi (elinkeinoelämän tarpeet yksinkertaisesti moninaisemmat mihin kunnallinen jätehuolto pystyy). Monopoli ja siitä seuraavat negatiiviset seikat: kustannusten nousu, palvelun heikentyminen, kehityksen pysähtyminen. Hinnoittelun läpinäkymättömyys. Eivät pysy kehityksessä mukana. Jäykkyys, monopoli. Hintakilpailua elinkeinoelämän palveluissa ei olisi. Pystytäänkö vaativille tai erityispalveluita tarvitseville asiakkaille tarjoamaan riittävän yksilölliset ja laadukkaat jätehuoltopalvelut?	Epävarma, markkinoiden ehdoilla toimiva. Korkeat kustannukset. Poimii vain mansikat. Toimijoiden määrästä huolehdittava. Tasapuolisuus ei toteudu, taloyhtiöillä ja omakotiasukkailla maksatetaan kaupan ja teollisuuden kuluja. Lisäksi haja-asutusalueilla tai etäisillä toimipisteillä logistiikan hajottaminen saattaa nostaa hintoja kohtuuttomasti. Pienten yritysten hinnoittelu olisi kuten kotitalouksilla, vain suuret asiakkaat pystyisivät kilpailuttamaan. Logistiikasta johtuen ei synny kilpailua, vaan usein on vain yksi yksityinen palvelutarjoaja alueella, joka pystyy määräämään hinnat. Liikevoitto tavoitteet ja omistajien osingot nostavat hintoja. Jätehuoltoyrityksen kate otettaisiin yksittäisiltä kuluttajilta, ei yrityksiltä. Suurten kaupunkien ulkopuolinen jätehuolto muodostaa teknisen monopolin, mikä nostaa kustannuksia.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Yritykset pitävät kunnallisia yhtiöitä monopolilaitoksina eivätkä siksi kiinnostu jätehuoltonsa ja materiaalitehokkuutensa kehittämisestä.	Kilpailu usein vain näennäistä. Ehkäisyn tarkastelu ja neuvonta helposti unohtuu.

14. Vaikutukset haja-asutusalueiden jätehuollon hoitamiseen (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Yksilöllisiä palveluja ei helposti mahdollisuus saada	Palvelun hinta nousee korkeaksi
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Kunnat ovat nihkeästi palvelleet esim. mökkialueita, vaikka nämä maksavat kunnallista jätemaksua. Pidetään palvelutaso kustannussyistä liian alhaisena, ei tyydytä tai menee överiksi ja kustannukset karkaavat. Päätöksenteko, hitaus. Jätepisteet huonosti hoidettuja. EKO.-maksuille ei vastinetta. Vapaa-ajanasuntojen vaihteleva palvelujen tarve (vrt. ympärivuotinen asuminen/muutama päivä vuodessa). Aluejätepisteiden rahoitus. Ekomaksun taso ja kohdistuminen, maksu ja palvelu eivät vastaa toisiaan eikä kannusta lajitteluun. Aluepisteiden roskaantuminen. Syntyy ylipalveluja ja se lisää asukkaiden maksuja. Maksatetaan kaikilla veroluonteisesti käytit tai et. Pakkoverona EKO-maksut, aluekeräyspisteet silti huonosti hoidettuja, kuka vastaa kustannuksista. Haja-asutuksen jätehuollon maksuja ei aina pystystä perimään täyskatteisina.	Epävarma, markkinoiden ehdoilla toimiva. Hinnat voivat nousta suhteellisen korkealle tasolle. Ei kiinnosta yrityksiä, ei palvelua tai kustannukset korkeita. Poimii vain mansikat. Liittymisvelvollisuuden täyttämisen valvonta ja sitä kautta terveydellisten riskien ja roskaantumisen välttäminen. Asukkaiden kustannusten nousu. Hinnat nousevat kohtuuttomasti. Kannattavuus huono / Jää tekemättä. Ei määräysvaltaa. Haja-asutusalueille ei käytännössä synny kalliista logistiikasta johtuen kilpailua.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Pitkien kuljetusmatkojen kustannukset katettava kunnallistaloudesta.	Vähäinen kiinnostus haja-asutusalueiden jätehuollon kehittämiseen, koska haja-asutusalueet eivät kiinnostavia bisneksen kannalta. Kompostointineuvonnan puute. Vähäinen kiinnostus yksikkökustannusten noustessa. Haja-asutusalueet jäävät ilman jätehuoltoa/ huono laatu.

15. Vaikutukset vastuiden selkeyteen (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Molemmat esitetyt mallit näyttävät sekavilta ja vaativat runsaasti hiomista. Kumpikaan malli ei sellaisenaan ole toimiva ja jokin näiden välimuoto tai yhdistelmä voisi käytännössä toimia parhaiten.	Skenaario edellyttää riittävän vakavaraisia yrityksiä erit jätteiden käsittelyssä. Löytyykö sellaisia joka lähtöön. Molemmat esitetyt mallit näyttävät sekavilta ja vaativat runsaasti hiomista. Kumpikaan malli ei sellaisenaan ole toimiva ja jokin näiden välimuoto tai yhdistelmä voisi käytännössä toimia parhaiten.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Asukkaat näkevät kunnallisen toimijan vastuulliseksi kaikkeen vähänkin jätteeseen liittyvään vaikka se ei kuulukaan ko toimijalle, maine kärsii toisten toimista. Päätöksenteko. Tilaaja ja maksaja eriytyvät, jolloin tuottajayhteisöt joutuvat maksamaan materiaalista, jonka laatu ei sovi prosesseihin. Osittainen tuottajavastuu. Kuntien yhteistoiminta-alueilla tehtävien muutosten toteuttaminen käytännössä (vrt. kuljetusjärjestelmän muutos). Työnjako tuottajavastuujärjestelmien kanssa epäselvä. Tuottajavastuujärjestelmissä tilaaja (kunta) ja maksaja (tuottaja) eivät sama, josta seuraa hallitsematon tilanne. Hyvin musta-valkoinen. Työnjako tuottajayhteisöjen kanssa epäselvä, kustannusnousu tuottajayhteisöille laskutuksesta.	Yritys voi lakata olemasta, vastuut saattavat jäädä kuntien kannettaviksi. Miten esim. neuvonta ym. todellisuudessa rahoitetaan? Ovatko asukkaat valmiita maksamaan. Liiketoimintaa, tavoite toinen. Kuntien vastuulle vaarassa edelleen jäädä vanhoista kaatopaikoista, ongelmallisista haja-asutusalueista sekä roskaantumisongelmista huolehtiminen. Ei voi antaa määräyksiä. Jääkö lopullinen vastuu kuitenkin kunnille? / Yritysten kaatuminen (tai osto/ myynti) tekee vastuun epäselväksi. Ei mahdollisuutta jätehuoltomääräysten antamiseen, markkinaehtoisuus. Vastuu jätehuollon asianmukaisesta hoitamisesta on yksittäisellä jätteentuottajalla. Yksittäiselle jätteentuottajalle ei voi asettaa esimerkiksi hyödyntämistavoitteille velvoitetta. Jätehuollon hajoaminen eri toimijoille vaikeuttaa viranomaisvaatimusten asettamista tasapuolisesti.

Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Jäykkä.	Kaatopaikkojen hoidon vastuu ongelmallinen, jos jälkihoitoon kerätyt varat eivät riitä, kaatuu vastuu yhteiskunnan syliin. Kaikenlainen jätteiden kuljettaminen alueelta toiselle lisääntyy, mikä ei välttämättä edesauta vastuiden selkeyttä. Vastuut epäselvät. Sekavat vastuualueet.

16. Vaikutukset kilpailuun jätealalla (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Voi olla haitallisia vaikutuksia alan kehittymiseen. Suuret ammattitaitoiset yritykset voivat turhautua, kun eivät saa toimia osaamistaan edellyttävällä tavalla. Näivettää erityisesti pienet yritykset ja vähentää kilpailua.	Ala voi keskittyä liikaa
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Jätteen tuottajat eivät pääse kilpailuttamaan palvelun tuottajaa. Osataanko kilpailuttaa oikein. Hitaus, päätöksenteko. Ei kilpailua. Koska ei kilpailua, ei myöskään uusia yrityksiä. Pienet yritykset kuolevat. Jätehuoltomarkkinat (yhdessä kunnassa) saattavat olla niin pienet, ettei kilpailua synny. Monopoli, loppuasiakkailla ei ole lainkaan valinnan mahdollisuutta eivätkä voi kilpailuttaa hankintojaan. Edellytykset suurille yksityisille investoinneille huonot kun ei varmuutta materiaalivirroista eli näissä hankkeissa ei myöskään mitään kilpailua. Kilpailu kuntien alihankinnoista loppuu kun kiinnostus ”pätkätöihin” vähenee, ala keskittyy isoihin yksiköihin ja uusien yritysten syntyminen hiipuu - kilpailua ”isoista” investoinneista (käsittelylaitokset) ei synny. Poistaa kilpailun alalta ja kehitys osin pysähtyy. Tarjouksia vain muutamilta. Vain yksi kilpailuttaja, monopoli, alalle ei synny uusia yrittäjiä. Jätteentuottaja ei voi kilpailuttaa jätehuolto palvelun tarjoajaa. Kova kilpailu pudottaa heikosti menestyvät alalta, mikä voi vähentää kilpailua pitemmällä aikajänteellä. Suurten jätteentuottajien mahdollisuus kilpailutukseen vähenee, kun sen hoitaa kunta jätteentuottajan puolesta.	Kilpailu voi olla muodollista, kartellit mahdollisia. Isot syövät pienet, josta seuraa monopoli. Alueellisesti palvelun tarjoajia voi olla vähän tai vain yksi. Kilpailua ei pääse syntymään. Yksityinen monopoli. Monopolitavoitteita, esimerkkejä on. Yritysten keskittyminen (vain yksi iso?). Kilpailijoiden määrän oltava riittävä. Kartelli ja yksityinen monopooli / Hinnat kasvavat kohtuuttomasti. Jätehuollon logistiikasta alueellisesti vähäisistä volyymeista johtuen aitoa kilpailua ei synny vaan markkinat jaetaan tai jakautuvat luonnollisiin monopoleihin. Kilpailu vähenee erityisesti nykyisin kunnan kilpailuttamilla alueilla yhdyskuntajätehuollossa.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kilpailutuksen tulokset eivät näy ulospäin, mikä saattaa ruokkia puheita ja vaikutelmia monopolilaitoksista. Kilpailutus laskee hintoja alkuvaiheessa, mutta vain siihen asti, että pienyrittäjät on savustettu ulos kilpailusta. Pienet paikalliset yritykset eivät pärjää kilpailussa, isot kasvavat entisestään.	Suomen kokoisessa järjestelmässä vaara muutaman toimijan joukosta, jotka alkuvaiheen kovan kilpailun jälkeen alkavat nostaa hintoja. Jätehuolto ei ole suunnitelmallista eikä kestävän kehityksen mukaista. Suomen kokoisessa maassa monopoli on riski.

17. Vaikutukset jätehuollon viranomaisseurantaan (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset		Alueelliselle ympäristökeskukselle 'tarjotaan' liian isoa roolia, ei toimi käytännössä.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Päätöksenteko. Kunta valvoo itseänsä. Valvonnan resurssit eivät ole riittävät. Tietyn sisäpiirin syntymisen ongelmat.	Vaikea valvottava. Mahdollisesti moninainen toimijakenttä, tarvitaanko paljon viranomaisresursseja tiedonkeruuseen ja valvontaan. Pyrkimys oman edun tavoitteluun ja Viranomaisten taivuttelu. Skenaarion "hallinto ja valvonta" osa oli todella epäselvästi esitetty, erilaisia määräyksiä ja rekistereitä, joita ei pysytä hallitsemaan. Valvonnan resursseja tulisi huomattavasti lisätä. Vaatii laajaa ja monimutkaista säätelyä / Säätely ei toimi. Viranomaisvalvonnan ja seurannan sekä raportoinnin tarve suuri muun muassa jälkihoitovastuiden pitämiseksi seurannassa. Jokaisen erikseen vastuussa olevan jätteentuottajan valvonta on käytännössä mahdotonta. Lisää valvonnan kustannuksia.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Lupaviranomaiset katsovat herkemmin läpi sormien, kun rikotaan lupaehtoja.	Järjestelmä hankalampi valvoa, koska kuljetuksia tapahtuu ristiin rastiin ja erien jäljittäminen vaikeutuu, kun markkinoilla on vain muutamia isoja toimijoita. Ympäristöministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön kesken jaettu vastuu. Seuranta saattaa olla vaikeaa ja sitoo voimavaroja. Heikkenee.

18. Vaikutukset lupavalvontaan (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset	Alueellisten ympäristökeskusten resurssit liian vähäiset.	Alueellisen ympäristökeskuksen resurssit riittämättömiä. Kaikkein hölmöin ja jäykin systeemi tulee siitä, jos ympäristöministeriöstä tehdään lupaviranomainen. Ei taatusti tule edistämään jätteiden hyödyntämistä.
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit		Vaikea valvottava. Paljon luvitettavaa, vaatii viranomaisresursseja. Monimutkainen lupajärjestelmä ja vaikeasti valvottavissa / Lupavalvonta ontuu ja eri alueilla voidaan toimia hyvin eri tavoin. Viranomaisen voi olla vaikea saada toiminnasta tietoja, kun yritykset vetoavat liikesalaisuuksiin. Lisää valvonnan kustannuksia. Jos ympäristökeskusten resursseja ei lisätä, heikkenee valvonta nykyisestä. Kunnilla on nykyisellään roolia valvojina, vaikka ne eivät olekaan suorassa valvontavastuussa jätelaitosten osalta.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Lupaviranomaiset katsovat herkemmin läpi sormien, kun rikotaan lupaehtoja.	Järjestelmä hankalampi valvoa, koska kuljetuksia tapahtuu ristiin rastiin ja erien jäljittäminen vaikeutuu, kun markkinoilla on vain muutamia isoja toimijoita. Onko riittävästi resursseja? Heikkenee.

19. Vaikutukset kestävän kehityksen periaatteen toteutumiseen (heikkoudet / uhat)

Tulevaisuuskuva Vastaajaryhmä	**A. Kunnallinen jätehuolto**	**B. Yksityinen jätehuolto**
Viranomaiset		Taloudellinen kestävyys saattaa korostua liikaa
Jätehuollon järjestäjät ja operaattorit	Päätöksenteko, rajallinen näköala. Massapolttolaitokset. Hyötykäyttö kunnan organisoimana ja vastuulla on historiallisesti lähes yhtä tyhjän kanssa eli ei kestävää kehitystä. Kuntien massapolttolaitokset selkeä lisäuhka kestävälle kehitykselle. Operointi ja valvonta laajasti ottaen samoissa käsissä luo hallitsemattomia tilanteita. Mennään ”liian pitkälle”. Vaikea perustella päättäjille toimintaa, joka ylittää säädösten minimitason. Riittääkö kuntayhtiöillä innovatiivisuutta esim. jätteiden synnyn ehkäisyn edistämiseen?	Tuloksenteko menee yli kest. kehityksen periaatteiden Päällekkäinen toiminta vastoin kk periaatteita. Raha ja liikevoitto ratkaisee, muut alisteisia. Onko mitenkään kiinnostava aihe / Ei toteudu. Hajottaa jätehuollon toteutuksen ympäristön ja talouden kannalta heikkoihin yksiköihin. Vapaa hintakilpailu voi johtaa väärinkäytöksiin ainakin pienessä mittakaavassa.
Asiakkaat, järjestöt, tutkimus ja koulutus	Kuntien nihkeys ja sitoutumattomuus pahimmassa tapauksessa estää kestävää kehitystä edistävää toimintaa. Kuntien nihkeys jse:lle, jolloin vain osa kunnista tarttuu aiheeseen (nykytilanteessa selvästi kahdenlaista suhtautumista ehkäisyyn kunnissa). Kuvitellaan, että jse-neuvonta hoituu kuntien kautta, mutta todellisuus on osittain toinen. Jätehuolto-organisaatiot eivät ymmärrä jse:ä riittävästi, että osaisivat sitä edistää. Kunnalliset tahot sitoutuvat kestävää kulutusta ja tuotantoa keskipitkällä tähtäimellä heikentäviin polttoratkaisuihin, koska takana on aina mahdollisuus saada riskit kaadettua julkiseen syliin. Aluepolitiikka taitaa ajaa ohi kestävästä kehityksestä.	KTM olisi siis kestävän kehityksen tiennäyttäjä? Ei tunnu luontevalta. Palvelukeskus ei tavoita suomalaisia tehokkaasti, jolloin ei ole enää yhtään tahoa, joka neuvoisi ehkäisystä. Yksityiset jätehuoltotahot ovat jse:stä vielä vähemmän kiinnostuneet kuin kunnalliset jätehuoltotahot, koska toimivat puhtaasti bisnespohjalta (enemmän jätettä, enemmän tuloa) – tämä koskisi erityisesti kotitalouksia, yrityksillehän voisi ainakin teoriassa myydä myös ehkäisypalveluita. Yritysten jäteneuvonta jää isännättömäksi ja sillä on merkittävä vaikutus myös keken kannalta. Markkinatalous ei välttämättä perustu kestävään kehitykseen.

Muita kommentteja

Olen seurannut yksityisten jätehuoltoyritysten välisiä yrityskauppoja ja huomannut sen tosiasian, että niissä kunnissa, joissa on vahva kunnallinen jätehuolto (kunnan kilpailuttama jätteenkuljetus), pienet yritykset menestyvät hyvin eikä yrityskauppoja synny. Sen sijaan kunnissa, joissa on sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä, niin yksi iso ajaa pienet niin ahtaalle, että yrityskauppoja tulee jatkuvasti ja säännöllisesti. Valitettavasti pienyritykset eivät koe tätä uhkana, vaan luottavat että asiakkuudet säilyvät.

Lähtökohtanani on, että molemmissa skenaarioissa määräykset ovat samat ja kunnat valvovat määräysten toteuttamista. Valvonta voi tosin olla tehokkaampaa, kun kohde on etäisempi eli yksityinen palveluntuottaja.

Vastakkainasettelu kuntien ja yksityisten palvelun tuottajien välillä on tuskin näin musta-valkoinen.

Suurin kysymys on ideologinen:
Kunnallinen jätehuolto: Tavoitteena kestävä kehitys, uudelleenkäyttö, kierrätys tai hyötykäyttö. Samalla hoidetaan sosiaalinen vastuu mm. matalan ammattitaidon työllistäminen. Kokonaistaloudellinen kannattavuus.

Yksityinen jätehuolto: Tavoitteena liikevoitto, harmaalla alueella toiminen esim. SER-keräily ja esikäsittely. Freonit karkaavat taivaalle ja kahmarit toimivat ja rekat kulkevat. Pörssiyhtiöiden tavoitteena ei ole kestävä kehitys, vaan sen kautta saatava taloudellinen hyöty.

Heikkoudet ja uhat yksityiselle jätehuollolle: Yksityinen jätehuolto näyttää vähitellen monopolisoituvan. Mitä suurempia investointitarpeita on, sitä varmemmin tarvitaan ulkomaista pääomaa, jonka lähteet näyttävät siirtyvän yhä idemmäksi. Jätehuolto on kuitenkin perustarve vähän niin kuin terveydenhuolto. Molemmissa on turvattava tasapuolisesti palvelu myös varattomille ja huonommin koulutetuille. Siksi toteutuksessa olisi otettava huomioon sosiaalinen tasa-arvo ja muut pehmeät arvot, minkä arvelen huonosti onnistuvan globalisoituvalta markkinataloudelta edes Helsingin seudulla saati sitten Suomen syrjäseuduilla.

Vahvuudet ja mahdollisuudet kunnalliselle jätehuollolle: Suomessa kansan valitsemat päättäjät ovat suureksi osaksi (kunnan) virkamiehiä ja -naisia, joten kunnallinen ohjaus on se, johon ensisijaisesti tunnutaan luottavan - myös jätehuollossa. Eurooppa yhdentyy ja EU:n suurissa vaikuttajamaissa kuten Ranskassa ja Saksassa kunnallispoliitikoilla on kansanedustuslaitoksissa vielä merkittävämpi asema kuin kollegoilla Suomessa. Trendi näyttää pikemminkin vahvistuvan kuin heikkenevän.

Arvelen, että yksityistämisen mukana syntyisi tarvetta uusille ammateille ja runsaasti uusia työpaikkoja, mikä olisi huomattava vahvuus.

Skenaarioiden tarjoamat vaihtoehdot sekä valvonnan että luvituksen osalta ovat liian mustavalkoisia ja epärealistisia. Molemmissa vaihtoehdoissa ainakin suurempien kaupunkien osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomaista pystyttäisiin ja tulisi käyttää paljon laajemmin hyväksi. Jätteiden hyötykäytön edistämisen kannalta olisi tärkeää, että alueellisen ympäristökeskuksen ja kunnan viranomaisen toimivaltaa tarkistettaisiin. Nykyinen 5000 tonnin raja tulisi nostaa vähintään 20 000 tonniin niin että ympäristökeskus luvittaisi vasta sitä suuremman jätteen käsittelijät ja hyödyntäjät.

Jätesuunnittelun tasoiksi on toisessa skenaariossa esitetty valtakunnallinen ja kunnallinen taso ja toisessa valtakunnallinen ja alueellinen taso. Kunnallinen taso on

nykyisin liian suppea ja alueellinen taso, mikäli sillä tarkoitetaan kunkin alueellisen ympäristökeskuksen toimialuetta, epätarkoituksellinen. Valtakunnallisen tason lisäksi tarvitaan alueellinen taso, jonka tulisi tarkoittaa joko jätelaitoksen toiminta-aluetta tai kaupunkiseutua tai aluekeskusohjelman kaupunkiseutua.

Kumpikaan ääriskenaario ei johda hyvään tulokseen. Käytössä on oltava joustava järjestelmä, joka voidaan sopeuttaa paikalliset olosuhteet huomioiden:
Kunta: määräykset
Viranomaiset: valvonta (kunta ei voi valvoa itseään!)
Yksityinen puoli: aidosti kilpailutettu toteutus

Varsinkin ”kunnallinen jätehuolto” skenaarion yksi suurista ongelmista on ”tilaaja/maksaja” –vastuun eriyttäminen. Ei voi olla niin, että kunta tilaa esim. erilliskerä-yksiä ja maksattaa ne tuottajayhteisöillä. ”Tilaaja maksaa”-periaate toimii tässäkin.

Jätteen synnyn ehkäisyyn ei vaikuteta jätehuoltoa koskevilla määräyksillä/asetuksilla/vaatimuksilla. Vaikuttaminen jätteen synnyn ehkäisyyn vaatii ensinnäkin kulutustottumusten muutosta ja sitten oikeaa valistusta, asennekasvatusta ja koulutusta silloin, kun puhutaan yksityisistä henkilöistä. Teollisuuden puolestaan on satsattava vähäpäästöisiin, vähemmän raaka-aineita ja energiaa käyttäviin prosesseihin.

Jätehuollon ympäristö- ja terveysriskit eivät voine olla kiinni siitä, kuka hommasta vastaa, vaan siitä, kuinka homma hoidetaan. Pöpöt eivät ole selvillä siitä, kuka omistaa kaatopaikan tai kuljetusauton. Ympäristö- ja terveysriskejä aiheuttavat huonosti hoidetut kuljetukset, kaatopaikat jne, ja silloin kumman tahansa skenaarion toiminnat saattavat pettää.

Roskaantuminen ei niinkään ole jätehuoltokysymys vaan yksittäisten ihmisten vastuutonta toimintaa.

Kaikista vaihtoehdoissa esitetyistä asioista ei ymmärrä, miksi ne on sidottu vain toiseen vaihtoehtoon tai sitten ovat samoja kummassakin vaihtoehdossa tai mikä on yleensä niiden tausta tai tarkoitusperä. Esimerkiksi:

- materiaalitehokkuuden palvelukeskus ei kai sinänsä toteutuu helpommin yksityisessä vaihtoehdossa, päinvastoin vahva ja ehkäisyä tiedostava kuntien laitosten jäteneuvonta saattaa olennaisesti parantaa keskuksen toimintaedellytyksiä
- rakennustoiminnan jätteet voisivat sopia kuntienkin huolehdittavaksi vaihtoehdossa A
- kuntien välisten erojen estäminen palvelutarjonnassa on perin outo asia. Miksei kunnat saisi hoitaa eri tavoin neuvontaa ja vaikkapa ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä? Miksi kaiken pitäisi olla samanlaista joka paikassa?
- ehkäisyn asema eri vaihtoehdoissa kuulosti hieman hatusta vedetyltä.

HUOMautuksia kohtaan 1:

- materiaalitehokkuuden palvelukeskus ei ole sinänsä sidoksissa vaihtoehtoon A tai B, vaihtoehdossa A sillä voi olla huomattavia synergiaetuja ja yhteistyömahdollisuuksia kuntien jäteneuvonnan kanssa
- yritysten jse-neuvonnassa ja –konsultoinnissa TE-keskuksilla voisi olla nykyistä vahvempi rooli kummassakin vaihtoehdossa, mutta vaihtoehdossa A olisi alueellisia / paikallisia toimijoita, jotka voisivat kehittää sellaisia kuvioita TE-keskusten kanssa

---

Mielestäni jätehuollon on oltava kunnan ohjaksissa, jotta sitä pystytään ohjaamaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaan ja pitämään kustannukset kurissa. Kunnallisessa jätehuollossa pitäisi alueet kilpailuttaa siten, että pienilläkin yrittäjillä olisi mahdollisuus ottaa osaa kilpailuun.

Arvioinnin lähtökohtana olleet ”skenaariot” ovat useassa kohdassa epärelevantteja eikä niissä esitetyt järjestelmän piirteet ole lainkaan välttämättä ominaisia sille ”skenaariolle”, minkä yhteydessä ne esitetään. Kun tarkastelu ulotetaan koko kunnalliseen toimintaan, voidaan helposti todeta:

1. Jätehuolto ei ole kunnallinen peruspalvelu kuten opetus- terveydenhuolto- ja sosiaalitoimi.
2. Kunnallinen jätehuolto vaatii kunnilta valtavia investointeja, jotka ovat poissa kunnan peruspalveluilta. Vastaavasti yksityinen jätehuolto vapauttaa rahaa kunnan keskeisiin toimintoihin.
3. Yksityinen jätehuolto tuo kuntaan investointeja ja työpaikkoja sekä monipuolistaa elinkeinorakennetta.
4. Vertailunäkökulmana pelkkä jätehuolto ja sen tarpeet ovat liian kapea näkökulma. Kyselyyn olisi pitänyt ottaa kansantaloudellisen ulottuvuuden tarkastelu. Jätehuoltoa (ympäristönhuoltoa) ei voi arvioida vain vastuiden kautta. Oleellista on tunnistaa, mistä eri toimialoilla saadaan lisäarvoa. Kyseessä on materiaali- ja kierrätystalousalan kehittäminen.

Jätteen synnyn ehkäisyyn vaikuttaa kaikista merkittävimmin se, mitä tapahtuu tuotannossa ja millaiset kulutustottumukset ovat. Jätehuollossa, ”kun vahinko” jo tapahtunut, ei asiaan enää voida niin merkittävästi vaikuttaa.

Kunnallinen ja yksityinen jätehuolto eivät oleellisesti eroa toisistaan ympäristö- ja terveysriskien suhteen.

Kunnallinen ja yksityinen jätehuolto eivät oleellisesti eroa toisistaan roskaantumisen ja sen torjunnan suhteen.

Kunnallinen ja yksityinen jätehuolto eivät oleellisesti eroa toisistaan työllisyysvaikutusten suhteen. Kuntayhtiönkään päätehtävä ei ole työllistäminen > jätehuollossa tulee toimia niin, että asiakkailta ei peritä ylihintaa tehottomuuden tai ylimitoitettujen palvelujen takia.

Kunnallinen ja yksityinen jätehuolto eivät oleellisesti eroa (niiden ei ainakaan pitäisi erota) toisistaan viranomaisseurannan suhteen. Kuntien yhtiöt eivät voi olla valvojia.

Kunnallinen ja yksityinen jätehuolto eivät oleellisesti eroa toisistaan lupavalvonnan suhteen. Lupavaatimukset tulee olla samanlaiset kaikille, myös kunnilta ja niiden yhtiöiltä vaadittavien vakuuksien suhteen.

Kuten vastauksista ilmenee, niin kumpikaan malleista ei puhtaana toimi. Yksityisiä tarvitaan operoimaan, kuljettamaan ja vastaamaan osaltaan kehityksestä. Kokonaisvastuu kun on kunnalla, niin alueet huomioidaan tasapuolisesti ja kunnilla on kilpailutusvoimaa. Julkista hankintalakia tarvitaan vaan joustavammaksi, kun se nykyisellään vaan ruuhkauttaa markkinaoikeuden.

Tuottajavastuun piiriin kuuluvien materiaalien kierrätys on osa tuotteen elinkaarta ja valmistajat-tukkukauppa-vähittäiskauppaketju on tehokkain logistinen verkko huolehtimaan talteenotosta ja uudelleenkäytöstä. Tuotteissa ja palvelutarjonnassa tapahtuu tulevaisuudessakin nopeita muutoksia ja vain tämä kaupallinen ketju voi hoitaa vastuunsa motivoidusti ja tehokkaasti kaikissa olosuhteissa.

Skenaariot epätodellisia/mahdottomia: Monet kysymykset yhteisiä yksityisessä ja kunnallisessa jätehuollossa. Kunnallinen tulee kalliimmaksi (rahastus) ja vesittää tuottajayhteisöjärjestelmää. Kunnan järjestämässä monopolissa osittainen tuottajavastuu uhattuna. Vapaamatkustajien etsiminen/valvonta nykykokemusten valossa kunnallisessa järjestelmässä tehotonta. Jätteen synnyn ehkäisyyn ei kummallakaan

skenaariolla vaikutusta. Vaikutuksissa ympäristö- ja terveysriskeihin ei eroa. Roskaantumisasia ei liity jätehuoltoon. Työllisyyteen ei vaikutusta.

Jätehuollon toteutus on siksi tiukasti ympäristö- ja terveysnäkökohdista lähtien säänneltyä, että on täysin mahdoton ajatus, että vastuu sen toteuttamisesta voitaisiin nykyisellä käsittely- ja hyödyntämisteknologialla antaa yksittäisten jätteen tuottajien vastuulle. Asianmukainen yhdyskuntajätteistä huolehtiminen edellyttää siksi suuria investointeja, ettei yksittäinen jätteen tuottaja niistä suurteollisuutta lukuun ottamatta yksin selviydy. Tämän vuoksi on perusteltua, että kollektiivinen vastuu säilyy yhdyskuntajätehuollossa.

Saatekirjeessä suotta vähätellään, että skenaario A olisi kärjistetty näkemys yhdyskuntajätehuollosta. Pääpiirteissään skenaario A:n mukaisesti jätehuolto toimii erinomaisesti Ruotsissa ja Tanskassa. Skenaario B:n mukaiseen jätehuoltoon en ole törmännyt muualla kuin kehitysmaissa. Skenaario A voidaan ottaa valtakunnallisen jätesuunnitelman ja jätelain kokonaisuudistuksen perustaksi.

Olennaisinta jätehuollossa (kuten muussakin toiminnassa) on vastuiden selkeys ja riittävän kilpailun takaaminen. Kuntien jätehuolto on yhteiskunnan toiminnan, terveyden ja ympäristön kannalta keskeinen peruspalvelu, jonka toiminta tulee taata. Pienet jätteentuottajat eivät tähän yksin pysty. Hyvä takuu on julkinen vastuutaho, joka myös ottaa vahvan roolin vastuunsa kantamiseksi esim. organisoijana ja kilpailuttajana. Suurten jätteentuottajien alistaminen kunnan vastuulle (teollisuusyritykset) ei tuo lisäarvoa, vaan voi vähentää kilpailua ja innovatiivisuutta.

Liite 3. Toinen kysely

Valtakunnallisen jätesuunnitelman vaikutusselvitys

KUNTIEN ROOLI TULEVAISUUDEN JÄTEHUOLLOSSA

Valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmisteluun sisältyvän vaikutusten arvioinnin yhtenä pääteemana on kuvailla ja arvioida erilaisista kuntien roolia koskevista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia vaikutuksia kansalliseen jätestrategiaan ja muihin ympäristöstrategioihin, vaikutuksia mahdollisiin uusiin ohjauskeinoihin sekä jätevirtojen ja –laitosten tavoitetilaan ja toteutuksen ohjeistukseen. Kyseisten vaikutusten arvioinnin tekee Suomen Ympäristökeskuksen toimeksiannosta Kasui Oy yhteistyössä Suunnittelukeskus Oy:n kanssa.

Olette aikaisemmin saaneet kyselyn, jossa kysyttiin näkemystänne kahden vastakkaisen skenaarion vahvuuksista ja heikkouksista sekä niihin liittyvistä mahdollisuuksista ja uhkista. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella on eri vastaajatahojen näkemyksistä koottu yhteenveto niistä ongelmista ja uhkista, jotka liittyvät kuntien jätehuoltovastuun ja päätösvallan voimakkaaseen kasvattamiseen tai oleelliseen supistamiseen.

Tässä kyselyn toisessa vaiheessa pyydämme Teitä ehdottamaan ohjauskeinoja, joilla edellä mainittuja ongelmia ja uhkia voidaan poistaa tai vähentää. Kysymykset ovat liitteenä 1.

Liitteessä 2 ovat alkuperäiset kyselyn pohjana olleet skenaariot. Nämä skenaariot A ja B ovat kärjistettyjä, eikä kumpikaan niistä tule todennäköisesti sellaisenaan sisältymään VALTSUun.

Mikäli haluatte esittää näkemyksiänne kyselyä laajemmin, liitteen 1 lopussa on varattu tila ”vapaalle sanalle”.

Toivomme saavamme vastauksenne 30.05.2006 mennessä. KIITOS

Terveisin

Juha Kaila
Kasui Oy

Johdanto
Kyselyn ensimmäisessä vaiheessa saatujen vastausten perusteella on hahmoteltu niitä ongelmia tai uhkia, joita liittyy kuntien jätehuoltovastuun ja päätösvallan voimakkaaseen kasvattamiseen tai oleelliseen supistamiseen.

Saatujen vastausten perusteella arvioitiin skenaarioiden keskeisiksi heikkouksiksi / uhkiksi:

A. Kunnallinen jätehuolto	B. Yksityinen jätehuolto
• heikko reagointi markkinoiden tarpeisiin • liika byrokratia • ailahteleva politikointi • joustamattomat palvelut • osaamispuutteet • operointi ja valvonta samoissa käsissä • huonosti hoidettu hankinta ja kilpailutus tuhoavat toimivia markkinoita	• kokonaisvastuun puuttuminen • markkinoiden toimimattomuus / kilpailun puute • pienasiakkaiden heikko asema (kotitaloudet ja pk-yritykset) • tietojen saannin ja valvonnan vaikeudet • osaamispuutteet • talous ohittaa ympäristönäkökohdat • taipumus ”kermankuorintaan” ja ”rimanalituksiin”

Seuraavassa pyydämme Teiltä ehdotuksia mahdollisista ohjauskeinoista, joilla voidaan vähentää tai ehkäistä vaihtoehtoihin liittyviä ongelmia ja uhkia. Ohjauskeinot voivat olla pakottavia (lainsäädäntö, määräykset), taloudellisia (verot, tuet) tai tiedollisia (informaatio, koulutus, suositukset, jne.). Voitte myös ottaa kantaa skenaarioissa esitettyihin ohjauskeinoihin.

Mikäli koette, ettei johonkin kysymykseen ole Teidän tai edustamanne tahon kannalta tarpeellista vastata, kysymyksen voi sivuuttaa. Kysymysten jälkeen kaavakkeessa on varattu tila mahdollisia kommentteja, selvennyksiä tai asian laajempaa tarkastelua varten.

Kysymykset:

1. Miten varmistetaan jätehuollon ympäristötavoitteet ja torjutaan terveysriskit?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

2. Miten varmistetaan, että jätteet ohjautuvat tavoitteiden mukaisesti materiaali- ja energiahyötykäyttöön eivätkä kaatopaikoille?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

3. Miten taataan, että kaikissa tilanteissa ja kaikilla jätteen tuottajilla on käytettävissä riittävästi lainsäädännön vaatimukset täyttävää jätteenkäsittelykapasiteettia?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

4. Miten taataan, että kaikilla jätteen tuottajilla on mahdollisuus valita itselleen parhaiten soveltuvat jätehuoltoratkaisut?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

5. Miten varmistetaan, että eri toimijatahojen vastuualueiden väliin ei jää kattamattomia alueita, joista ei vastaa kukaan?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

6. Miten varmistetaan, että markkinoilla on riittävästi toimijoita ja kilpailua?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

7. Miten taataan kaikille jätteen tuottajille kohtuuhintaiset ja tasapuoliset jätehuoltopalvelut?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

8. Miten varmistetaan, että jätehuollon viranomaisseuranta ja valvonta toimivat ja ovat riippumattomia?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

9. Miten varmistetaan, että jäteneuvontaa on riittävästi ja että se toimii?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

10. Miten varmistetaan kaikkien jätehuollon toimijoiden riittävä osaamistaso?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	
B. Yksityinen jätehuolto	

Muita näkemyksiä:

Liite 4. Toisen kyselyn tulokset

Seuraavassa on esitetty toisen kyselyn tulokset suoraan sellaisina kuin vastaajat ne antoivat. Varsinaisten ohjauskeinoehdotusten lisäksi vastaajat kommentoivat sekä skenaarioita että jätehuollon nykyistä tilannetta.

Vastaukset on esitetty seuraavassa kysymyksittäin siten, että molempiin skenaarioihin liittyvät yhteiset ohjauskeinot ja kommentit on esitetty ensin ja sen jälkeen kumpaankin skenaarioon erikseen kohdistetut ehdotukset ja kommentit.

Vastaukset ja kommentit

1. Miten varmistetaan jätehuollon ympäristötavoitteet ja torjutaan terveysriskit?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
Molemmat skenaariot	Molemmissa malleissa tulee olla määritelty vaatimukset, mitä ympäristötavoitteita tulee saavuttaa ja mitkä ovat sallitut rajat riskeille. Tavoitteet tulevat käsitykseni mukaan esimerkiksi siten, että (esim. pakkaus) asetuksilla säädetään hyödyntämis- ja kierrätystavoitteet, yleisesti ottaen eräänlaiset riskirajat on säädetty asetuksissa (esim polttolaitokset enimmäispäästöt). Yritykset velvoitetaan säädöksillä raportoimaan toiminnastaan. Ympäristövaikutuksiin liittyviin tavoitteisiin pääsyä seurataan valvonnalla. Jätehierarkian mukaisten tavoitteiden saavuttamista voidaan ohjata tiedollisesti ja taloudellisesti. Energian säästösopimukset mallina ovat hyviä. Ei merkittävää eroa kunnallisen ja yksityisen jätehuollon välillä. ---------- Kunnalliset jätehuoltomääräykset ja muu säännöstö kuntoon, riittävä valvonta. ---------- Informaatio ja koulutus, tietyt esim. hygieniamääräykset, lakisääteiset tavoitteet, yhteistyö ---------- Ympäristöministeriön on pystyttävä siirtämän EU-lainsäädäntä huomattavasti nykyistä ennakoitavammin ja helpommin tulkittavasti osaksi kotimaista lainsäädäntöä ---------- Ympäristölupien ehdot, ympäristö- ja laatujärjestelmät ---------- Lainsäädännöllä ja alueellisilla jätehuoltomääräyksillä sekä valvovien viranomaisten toiminnalla
A. Kunnallinen jätehuolto	Ympäristö: määritellään valtakunnallisesti jätteen synnyn ehkäisytavoitteet ja –indikaattorit (esim. –5 % vuodessa/asukas tai /työntekijä tai /taloudellinen tuotos), jota kuntien on omalta osaltaan edistettävä ja seurattava toiminta-alueellaan ---------- - vaikutusten arvioinnin laajentaminen entistä pienempiin ohjelmiin ja hankkeisiin - jätestrategiapakko kunnallisille toimijoille (suositusta pakottavampi määräys) - strategioitten tuottaminen eri hallinnonalojen yhteistyönä (esim. ympäristö&ympäristöterveys &terveys&turvallisuus) - tietoa saataville internettiin, esim. ytv:n ilman laadun seurannan kaltainen ”kaatopaikan täyttymisseuranta” tai - kemikaaliriskin arvioinnin kaltainen jätehuolto/ympäristöterveys -riskin arviointi viranomaisyhteistyönä - sijoitus-, käsittely- ja hyötykäyttöpaikkojen ja laitosten tarpeen ennakointi: selvityksiä ym - Sakkomaksut väärästä lajittelusta; - Tulospalkkaus tavoitteen saavuttamisesta, esim. bonus 0-häiriöistä ---------- YVA

B. Yksityinen jätehuolto	Ympäristö: määritellään valtakunnallisesti jätteen synnyn ehkäisytavoitteet ja –indikaattorit (esim. –5 % vuodessa/asukas tai /työntekijä tai /taloudellinen tuotos), jota jätehuoltoa hoitavien yritysten on omalta osaltaan edistettävä ja seurattava toiminta-alueellaan ---------- Viranomaisvalvontaa on oleellisesti lisättävä. ---------- - Jätestrategia pakolliseksi - Laatutarkastus kaatopaikan portille - Sakkomaksut väärästä lajittelusta; - tulospalkkaus tavoitteen saavuttamisesta, esim. bonus 0-häiriöistä

2. Miten varmistetaan, että jätteet ohjautuvat tavoitteiden mukaisesti materiaali- ja energiahyötykäyttöön eivätkä kaatopaikoille?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
Molemmat skenaariot	Lähtökohtana on, että jätehierarkia säilyy lainsäädännössä ohjaavana elementtinä. Taloudellista ohjausta voidaan käyttää jätehierarkian tukemaan hierarkian toteutumista. Kaatopaikoilla voidaan säilyttää vero. Kuitenkin on välttämätöntä toimia niin, että tuet eivät vääristä markkinoita. Tiedollinen ohjaus tärkeää ja se luo perustan. ---------- Käsittelypaikkojen ympäristöluvissa annetaan tiukat määräykset käsiteltävästä jätteestä: ei kaatopaikalle ehkäistävissä olevaa tai hyödynnettävää jätettä, ei polttoon ehkäistävissä tai kierrätettävissä olevaa. Toimijoilta edellytetään jätelain mukaisesti suunnitelmaa siitä, miten ne minimoivat toiminnassaan tai tuotteestaan syntyvän jätteen määrän, ja lupamääräykset annetaan suunnitelman pohjalta. Jätevero laajennetaan poltettaviin jätteisiin Tanskan tyyliin, jolloin insentiivi kierrättää polttamisen sijaan paranee eikä hierarkian noudattaminen rajoitu jätteen siirtymiseen kaatopaikalta polttoon. ---------- Jäteveron nosto. Orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto. Vaikuttaminen kuntien/ kuntayhtiöiden asenteisiin niin, että nämä lopettavat/ vähentävät jätteen haalimisen kaatopaikoilleen. ---------- Ympäristöministeriön tulisi siirtää kaatopaikkadirektiivin vaatimukset biohajoavan jätteen loppusijoituksen rajoituksista kotimaiseen lainsäädäntöön. ---------- Lainsäädännöllä ja alueellisilla jätehuoltomääräyksillä sekä valvovien viranomaisten toiminnalla
A. Kunnallinen jätehuolto	Käsittelykapasiteetin (kaatopaikka ja poltto) rajaamiseksi ja hukkainvestointien välttämiseksi tarvitaan jotakin päästökaupan tyyppistä, jolla asetetaan valtakunnalliset ylärajat kaatopaikalle vietäville ja poltettaville yhdyskuntajätteille ja josta eri alueiden välillä voidaan käydä kauppaa. ---------- sekajätteen maksut riittävän korkeaksi. Kierrätysprosentit mukaan, vaikka tuottajayhteisö ei maksa keräystä! ---------- Riittävän korkeat kaatopaikkamaksut. Kerätyt materiaalit tuottajayhteisöjen vastaanottopisteisiin ja tuottajayhteisöille oikeus laskea prosentit hyödykseen, jolloin niilläkin intressi hyödyntää. ---------- - Materiaali- ja hyötykäyttäjien omat esittely-sivut/linkit kunnan jätehuollon sivuille ---------- Kunnalliset jätehuoltomääräykset, taksapolitiikka

B. Yksityinen jätehuolto	Lupahallinnon täytyy yhtenäistää ja tiukentaa toimintaansa ys-lain mahdollistamalle (ja edellyttämälle) tasolle. Kun yksityisessä vaihtoehdossa eri alueiden yhdyskuntajätteet enemmän sekoittuvat toisiinsa, olisi tässä vaihtoehdossa oltava valtakunnallinen ote ja korostaa tarve käynnistää jotakin päästökaupan tyyppistä, jolla asetetaan ylärajat kaatopaikalle vietäville ja poltettaville yhdyskuntajätteille ja josta eri yritysten ja laitosten välillä voidaan käydä kauppaa. ---------- yhteistyö tuottajayhteisöjen kanssa. Taloudellista hyötyä oltava ---------- Taloudellisen hyödyn on oltava nähtävillä. ---------- Jätevero tulisi laajentaa koskemaan yksityisiä kaatopaikkoja ainakin yhdyskuntajätteiden ja niiden käsittelystä syntyvien rejektien osalta. ---------- - Laatutarkastus jätteen tuottajille - Sakkomaksut väärästä lajittelusta; - Tulospalkkaus tavoitteen saavuttamisesta, esim. bonus 0-häiriöistä ---------- Päätyvät jos on taloudellisesti kannattavaa, muuten on epävarmaa

3. Miten taataan, että kaikissa tilanteissa ja kaikilla jätteen tuottajilla on käytettävissä riittävästi lainsäädännön vaatimukset täyttävää jätteenkäsittelykapasiteettia?

Tulevaisuuskuva	**Ohjauskeinot**
Molemmat skenaariot	Kysymys lienee väärä, voiko jätteen tuottajalla olla jätteenkäsittelykapasiteettia? Verohelpotukset laitehankintoihin yms taloudelliset tuet takaavat, että jätteen käsittelijöillä on riittävästi kapasiteettia. ---------- Ymp.järjestöjen näkökulmasta keskeistä, miten taataan, että myös jätteiden synnyn ehkäisyyn liittyviä palveluita saatavilla (monipuolista neuvontaa niin asukkaille kuin yrityksille; kaavaratkaisuja, jotka edistävät materiaalitehokkaita toimintoja (jota jätesektori voi edistää neuvottelemalla kaavoittajan kanssa kaavoittajan velvollisuudesta edistää jse:tä omassa toiminnassaan JL 4 pykälän mukaisesti) jne.). Tähän ei riitä kuntien nykyisen kaltainen toiminta eikä valtakunnallisesti toimiva materiaalitehokkuus-motiva. Edellytettävä jätepalveluita tarjoavilta tahoilta suunnitelmaa, miten ne itse taikka ostopalveluina huolehtivat tästä työstä. Määriteltävä valtakunnallisesti minimitehtävät sekä minimisumma, mikä henkeä kohden käytettävä jse:n edistämiseen vuodessa (esim. 10 euroa/asukas), maksu kerättävä osana tonnikohtaista jätemaksua (ei kaikilta perittävänä ekomaksuna, koska se ei kannusta jätteen vähentämiseen). Pidemmällä tähtäimellä on vaarana ylikapasiteetti eikä riittämätön kapasiteetti. Sen välttämiseksi jätevero laajennetaan poltettaviin jätteisiin Tanskan tyyliin, jolloin insentiivi kierrättää polttamisen sijaan paranee eikä hierarkian noudattaminen rajoitu jätteen siirtymiseen kaatopaikalta polttoon. Lisäksi tarvitaan jotakin päästökaupan tyyppistä, jolla asetetaan valtakunnalliset ylärajat kaatopaikalle vietäville ja poltettaville yhdyskuntajätteille ja josta eri alueiden välillä voidaan käydä kauppaa. ---------- Kapasiteetti ei muodostune ongelmaksi. Jätteet uusioraaka-aineena tai biopolttoaineena ovat tulevaisuudessa neitseellistä materiaalia edullisempia tai hyväksytympiä. Kapasiteetista tullee pikemminkin ylitarjontaa. Hintakilpailu toimii ja ohjaa.

A. Kunnallinen jätehuolto	Parannetaan jätehuollon investointi-ilmapiiriä siten, että myös yksityinen pääoma kiinnostuu sijoituksista jätteenkäsittelyyn. ---------- yhteisinvestoinnit yksityinen/kunnallinen sektori? verot/julkiset tuet ---------- Kuntien oikeus määrätä vastuullaan olevista jätevirroista tulee taata poistamalla jätelaista sopimusperusteinen jätteenkuljetus. ---------- Ennakointi: Vaatimukset otettava huomioon jo suunnitelmissa ja strategioissa ---------- Riittävä kapasiteetti varataan kunnan vastuulle säädetyille jätteille, muiden jätteentuottajien osalta varmuutta saada käsittelypalvelua ei voida taata
B. Yksityinen jätehuolto	Parannetaan jätehuollon investointi-ilmapiiriä. Kannustetaan investointeihin valtion käytössä olevilla rahoitus- ja tuki-instrumenteilla. ---------- yhteisinvestoinnit yksityinen/kunnallinen sektori? verot/julkiset tuet ---------- Kysynnän ja tarjonnan laki vaikuttaa käytettävissä olevaan käsittelykapasiteettiin. Yksityiset voivat joutua turvautumaan julkiseen jätehuoltoon jos yksityiset eivät näe käsittelypalvelujen tarjoamista kannattavana.

4. Miten taataan, että kaikilla jätteen tuottajilla on mahdollisuus valita itselleen parhaiten soveltuvat jätehuoltoratkaisut?

Tulevaisuuskuva	**Ohjauskeinot**
Molemmat skenaariot	Erilaisia jätehuoltoratkaisuja on ensinnäkin oltava tarjolla ja se vaatii mm. avointa kilpailua, jota voidaan tukea erilaisin taloudellisin ohjauskeinoin. Sama pätee sekä kunnalliseen että yksityiseen jätehuoltoon. ---------- Jäteneuvonnan kehittäminen, kuluttajavalistus yhdistetyin voimin, tiedotus
A. Kunnallinen jätehuolto	Ymp.järjestöjen näkökulmasta keskeistä, että - noudatetaan jätehierarkiaa, jollei ole asianmukaisesti selvitetty, että siitä poikkeaminen on ympäristösyistä perusteltua. - kansalaisten osallistuminen paikalliseen jätestrategiatyöhön on sova-lain mukaisesti mahdollista. Tämä on ongelma nykyisellään, ks. alla muita näkemyksiä → Määritellään minimitaso ehkäisyn edistämistoimille ja siihen käytettäville taloudellisille panoksille → Edellytetään sova-lain noudattamista kunnallisessa jätesuunnittelussa ja uudistetaan jätestrategiat, jotka on tehty sova-lakia huomioon ottamatta ---------- kunnan putkeen joutuminen johtaa helposti vain yhteen vaihtoehtoiseen malliin, alueella vain yksi toimija, ei voida taata ---------- Kunnallisen jätehuolto vastaa yhdyskuntajätteen lainmukaisesta hoitamisesta. Räätälöityjen erityispalveluiden saantia ei voi ohjauskeinoilla taata kuntien jätelaitoksilta.

B. Yksityinen jätehuolto	→ Määritellään minimitaso ehkäisyn edistämistoimille ja siihen käytettäville taloudellisille panoksille Muutoin periaatteessa yritysten toimintaan vaikea kansalaisten osallistua, mutta ongelma on käytännössä olemassa jo alueellisten jätelaitosten kohdalla – nykyisellään edes kuntien valtuutetut eivät saa tietoa jätelaitosten tekemistä taloudellisista sitoumuksista esimerkiksi jätteenpolttosopimuksia laadittaessa, vaikka kustannukset jäävät viime kädessä kuntien maksettaviksi. ---------- markkinat toimivat, asiakkaiden tietoisuutta (vaatimuksista ja mahdollisuuksista) tulee parantaa ---------- Ohjauskeinoilla ei voida taata erityispalveluita. Yksityinen palvelutuotanto tarjoaa niitä kunnallista joustavammin, jos asiakkaalla pon varaa maksaa. ---------- Elinkeinoelämällä ei ole aina valinnan varaa. Aina ei ole tarjolla yksityisiä palveluja.

5. Miten varmistetaan, että eri toimijatahojen vastuualueiden väliin ei jää kattamattomia alueita, joista ei vastaa kukaan?

Tulevaisuuskuva	**Ohjauskeinot**
A. Kunnallinen jätehuolto	Nykyisellääkin epäselvää jse:n edistämisvastuu: kunnat kuvittelevat sen olevan jätelaitoksilla, jätelaitokset taas nopeasti siirtävät vastuun kunnille, jos todellisia toimia edellytetään. → Kuntaliiton ohjeiden mukaan jätestrategioiden keskeinen tehtävä on sopia vastuista ja työnjaosta → Jse-vastuut sovittava yksiselitteisesti ja tarkasti jätestrategioissa. + valtakunnall. minimitoimet + rahankäyttö määrättävä ---------- jätehuoltomääräykset ---------- Jätehuoltomääräykset ---------- Jos tuottajanvastuu on täydellistä, on loppu kuntien vastuulla. ---------- Ennakointi suunnittelussa ---------- Kuntien odotetaan ”paikkaavan” mahdolliset aukot. Näin ei pitäisi olla!
B. Yksityinen jätehuolto	Valtakunnallinen materiamotiva ei missään tapauksessa riitä jse:n edistämiseen. Mativa voi lähinnä fasilitoida paikallisia/alueellisia toimijoita. Määrättävä valtakunnallisesti jätetoimijoiden minimitehtävät (jotka joku muu voi hoitaa ostopalveluna) sekä minimisumma jse:n hoidossa. ---------- yhteistyö/koordinointi kunnallisen jätehuollon kanssa ---------- Yhteistyö/ koordinointi kunnallisen jätehuollon kanssa ---------- Vastuu on jätteentuottajilla, joten se on yksiselitteinen. Käytännössä vastuunkantamisen valvominen edellyttää huomattavasti lisää viranomaisresursseja. Vastuu siirtyisi 420 kunnalta yli 1000 000 kiinteistölle. ---------- Eri toimijoitten yhteiset suunnittelufoorumit ---------- Elinkeinoelämän ”putken” tulisi olla omavarainen ja kattaa kaikki palvelutarpeet, kannattamattomatkin.

6. Miten varmistetaan, että markkinoilla on riittävästi toimijoita ja kilpailua?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
A. Kunnallinen jätehuolto	Julkisten hankintojen mukainen kilpailuttaminen luo epävarmuutta ja johtaa hallitsemattomaan rakenne muutokseen ---------- Verohelpotukset yms taloudelliset tuet. Kunnan kilpailuttama toiminta saattaa aiheuttaa pienten toimijoiden ja kilpailun katoamisen. ---------- Antamalla kunnille riittävän vahva asema ja toimivalta jätehuollon järjestämisessä. Tämä takaa kilpailun. ---------- Kunta järjestää vastuullaan olevan jätehuollon niin, että kilpailutetut urakat ovat sen suuruisia, että eri kokoiset yritykset pärjäävät urakkakilpailuissa ja pystyvät toimimaan.
B. Yksityinen jätehuolto	Normaaliliiketoiminta, liiketoimintaa syntyy sinne, missä on kysyntää, ei tarvita erityistä ohjausta, asukkaat voivat esim perustaa kyläkuntia, jolloin hankinta tapahtuu isommissa yksiköissä ja luo kysyntää ko alueille. ---------- verohelpotus/julkiset tuet ---------- Verohelpotukset yms taloudelliset tuet. Lainsäädäntö tai kunnalliset tms määräykset eivät saa rajoittaa kilpailua. ---------- Vaikea keksi sopivia ohjauskeinoja erityisesti kilpailun varmistamiseen haja-asutusalueilla. ---------- Yritysten liiallinen keskittyminen (muodostuminen suuriksi yksiköiksi) vaarantaa pienten yritysten olemassaolon edellytykset.

7. Miten taataan kaikille jätteen tuottajille kohtuuhintaiset ja tasapuoliset jätehuoltopalvelut?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
Molemmat skenaariot	Jätehuollon vastuut on jaettava viisaasti. Suuri uhka on jätehuollon pilkkominen monien pienten jätteentuottajien vastuulle. Tällöin suuruuden hyöty häviää tai muodostuu luonnollisia monopoleja. ---------- Palvelujen tuottajien benchmarking
A. Kunnallinen jätehuolto	Ja erityisesti jätteiden synnyn ehkäisypalvelut. ---------- Riittävä ja tehokas valvonta, jossa arvioidaan alueella toimivien kuntayhtiöiden toiminnan kustannustehokkuutta
B. Yksityinen jätehuolto	Avoin kilpailu pitää hinnat kohtuullisina. Jos olosuhteet ovat erilaiset, jätehuollossa ei ole edes tarpeen pyrkiä tasapuolisiin palveluihin. ---------- Aidosti toimivalla markkinataloudella ja vapaalla kilpailulla

8. Miten varmistetaan, että jätehuollon viranomaisseuranta ja valvonta toimivat ja ovat riippumattomia?

Tulevaisuuskuva	Ohjauskeinot
Molemmat skenaariot	viranomaisvalvonta yhdessä pisteessä (Pirkanmaa) ---------- Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten ja alueellisten ympäristökeskusten yhteistyön lisääminen ---------- Viranomaistoiminta on selkeästi määritelty ja se on täysin riippumaton operatiivisista toimijoista

A. Kunnallinen jätehuolto	alueellisten lupaviranomaisten koulutus ja yhteistyön tehostaminen. Tälläkin hetkellä esimerkiksi jätteenpolttolaitosten ympäristöluvat hyvin vaihtelevia vaatimustasoiltaan. Viranomaisten koulutus sova- ja yva-asioissa. Tarvitaan myös ympäristöministeriön ohjeet ympäristölupien sekä sova- ja yva-prosessien vaatimustasosta. ---------- Valvonta ja toteutus ei saa olla samalla yksiköllä. Riittävät, koulutetut valvontaresurssit ---------- Valvonta ja operatiivinen toiminta erotetaan toisistaan. ---------- Viranomaisseurannan ja valvonnan on oltava erillään kunnan toiminnasta, kunta ei saa valvoa itseään. Viranomaistoiminta lakisääteistä ---------- Kuntien viranomaistehtävät on pidettävä selkeästi erillään palvelutehtävistä kuten nykyään on tehtykin.
B. Yksityinen jätehuolto	alueellisten lupaviranomaisten koulutus ja yhteistyön tehostaminen. Tälläkin hetkellä esimerkiksi jätteenpolttolaitosten ympäristöluvat hyvin vaihtelevia vaatimustasoiltaan. Viranomaisten koulutus sova- ja yva-asioissa. Tarvitaan myös ympäristöministeriön ohjeet ympäristölupien sekä sova- ja yva-prosessien vaatimustasosta. ---------- Riittävät, koulutetut valvontaresurssit ---------- Raportointivelvollisuus valvovalle viranomaiselle. Viranomaistoiminta lakisääteistä. ---------- Viranomaisseurantaan on saatava huomattavia lisäresursseja.

9. Miten varmistetaan, että jäteneuvontaa on riittävästi ja että se toimii?

Tulevaisuuskuva	**Ohjauskeinot**
Molemmat skenaariot	Mikäli halutaan jäteneuvonnalla lisätä yleistä tietotasoa, voitaneen harkita neuvontaa tietyssä määrin viranomaistyönä julkisin varoin. Kun jäteneuvonnan keskeinen tavoite on myös jätteensynnyn ehkäisy ja jätehierarkian toteutuminen, toimintaa ohjaa tiedon ja valistuneisuuden ohella myös kustannukset, jolloin neuvontaan liittyy taloudellinen ohjaus. On myös tärkeää, että infra on kunnossa (esim. keittiöön mahtuvat kaikki tarvittavat jäteastiat). Tällaisiä ”infraa” parantavia kokeiluja ja kehittämistä voi tukea julkisin varoin. Radikaali esitys on se, että eri toimijoilta perittävistä jätemaksuista esim. tietty % tulee käyttää neuvontaan. ---------- jäteneuvonta, yhteistyö. nettilinkit ---------- Mikä on riittävästi? Varmaan löytyy monta mielipidettä.
A. Kunnallinen jätehuolto	Minimitoimet + summa määriteltävä. Sykeltä ja aluekeskuksilta edellytettävä neuvontaa tukevaa toimintaa vähintään valtakunnallisen jäteneuvontasuunnitelman mukaisesti. Materiamotiva perustettava tukemaan paikallista ja alueellista neuvontaa. KTM:n alaisen yritysneuvonnan tavoitteisiin yhdistettävä ekotehokkuustavoitteet nykyistä paremmin. ---------- Jäteneuvonnan pitäisi kuulua osana kunnalliseen jätehuoltoon. Kunnille olisi ohjattava riittävästi varoja ko. toimintaan. ---------- Vaikutusten arviointi jäteneuvontaan ---------- Jätehuoltoyhtiöillä on oma koulutettu organisaatio / jätehuoltoyhtiöt ostavat palvelun yksityiseltä sektorilta

B. Yksityinen jätehuolto	Minimitoimet + summa määriteltävä. Sykeltä ja aluekeskuksilta edellytettävä neuvontaa tukevaa toimintaa vähintään valtakunnallisen jäteneuvontasuunnitelman mukaisesti. Materiamotiva perustettava tukemaan paikallista ja alueellista neuvontaa. KTM:n alaisen yritysneuvonnan tavoitteisiin yhdistettävä ekotehokkuustavoitteet nykyistä paremmin. Yksityisten keräämistä jätemaksuista käytettävä osa paikallisen jse-neuvonnan rahoittamiseen (ei "ekomaksun" kautta, vaan tonnimäärän perusteella). ---------- Energian säästösopimusten mukaiset mallit ovat toimivia, malleja voidaan soveltaa sekä jätehuoltoyritysten että jätteen tuottajien toimintaan. ---------- Yksityisen jätehuollon jäteneuvonnan tarve riippuu käytöstä. Jätteiden tuottajien kysymyksiin on kyettävä vastaamaan, mutta toiminta tarvitsee taloudellista tukea. ---------- tietokanta vähäjätteisistä tuotteista kuluttajille ---------- Tarvitaan lain velvoite ---------- yhtiöillä on oma koulutettu organisaatio

10. Miten varmistetaan kaikkien jätehuollon toimijoiden riittävä osaamistaso?

Tulevaisuuskuva	**Ohjauskeinot**
Molemmat skenaariot	Markkinataloudessa kilpailu yleensä pitää huolen siitä, että vain riittävän osaamis- ja etiikkatason omaavat toimivat voivat toimia. Jäteala on kuitenkin vielä jossain määrin niin tuore toimiala, että on tarpeen rekisteröidä alalla toimijat (kuten nytkin edellytetään). Tässä yhteydessä, ennen rekisteröintiä voidaan kartoittaa perusosaaminen. Osaamiseen liittyy myös toiminnan tasovaatimukset. Näitä voidaan kuvata ja kehittää esim. BREFien ja standardien avulla. ---------- kurssitus, kilpailu ---------- koulutus, sertifioinnit ---------- Jatkuvalla koulutuksella ja alan yhteisillä tapahtumilla
A. Kunnallinen jätehuolto	toimijoilta edellytetään suunnitelmaa (erityisesti jse-osaaminen huolettaa), jonka laatiminen edellyttää tietotaidon hankkimista. ---------- Jätehuollon koulutukselle valtakunnalliset tasovaatimukset
B. Yksityinen jätehuolto	toimijoilta edellytetään suunnitelmaa (erityisesti jse-osaaminen huolettaa), jonka laatiminen edellyttää tietotaidon hankkimista. ---------- Alalla toimivan järjestön elinkeinopoliittinen tavoite on alan kilpailukyvyn edistäminen, jossa yksi oleellinen tekijä on osaaminen. Keinoja ovat vaikuttaminen koulutuspolitiikkaan (jotta saatavilla riittävää koulutusta ja koulutustarpeet on tunnistettu), toisaalta vaikuttaminen järjestössä jäsenistöön ja benchmarkauksen ja esimerkiksi erilaisten verkostojen yms kilpailujen kautta parhaiden käytäntöjen esiin saanti. ---------- Jätehuollon koulutustason yhtenäistäminen; opetushallituksen valvontaan

Muita näkemyksiä:

Periaatteessa yksityisessä jätehuollossa yhteisten asioiden hoito epädemokratisoituu, mikä on huono asia (ja johtaa helposti yksittäisten laitosratkaisuiden kärjistymiseen). Tosiasiassa näin on toisaalta jo tapahtunut alueellisten jäteyhtiöiden vuoksi.

Seuraavissa kommenteissa alkuperäinen skenaarioteksti on esitetty kursiivilla ja kommentit normaalilla tekstillä.

SKENAARIO A: Kunnallinen jätehuolto

Lähtökohta

- mallissa myös kaupan ja julkisen toiminnan kaikki jätteet sekä teollisuuden asumiseen rinnastettavat jätteet olisivat kunnan vastuulla.

Nimenomaan näitä jätteitä voidaan tulevaisuudessa hyödyntää kierrättämällä ja uusiomateriaaleina. Kohtuuton ja markkanatalouteen sopimaton malli, että kunta toimisi tavallaan materiaalikauppiaana.

Maksut

- Tuottajavastuu tulisi toteuttaa siten, että se johtaa tuottajavastuun perimmäisen tavoitteen siis jätteen synnyn ehkäisyyn ja sekä ympäristöominaisuuksiltaan hyvien (kestävien, kierrätettävien) tuotteiden kehittämiseen.

Käytännön toteutus

Kaatopaikkoja koskevat tarkat vaatimukset ja määräykset.

- Puhutaan siitä, että kaatopaikat ovat teollisia laitoksia. On täysin nykymallin vastaista ajatella, että joku liiketoiminta-alue voitaisiin lailla säätää vain kunnan toimivaltaan. Erityisesti tämä ajattelu tulee estää, mikäli kuntien omistamat jätelaitokset voivat tarjoavat jätehuoltopalveluja myös teollisuudelle, rakennustoiminnalle ja tuottajayhteisöille. Tämä johtaa kohtuuttomaan monopoliasemaan ja synnyttää kilpailua vääristävän tilanteen.

Hallinto ja valvonta

- Lähtökohta, jossa jätehuollosta ja sen kehittämisestä vastaa valtakunnan tasolla ympäristöministeriö, vaatii ympäristöministeriön nykyresurssien moninkertaistamisen. Se on täysin vastoin hallinnon kehittämisen yleisiä periaatteita. Keskittämisen sijasta on tarve hajauttaa.

Kunnilla on oikeus ja velvollisuus valvoa ja seurata kaikkea jätehuoltotoimintaa alueellaan.

- lisää kohtuuttomasti kuntien resurssitarvetta ja johtaa päällekkäisiin toimintoihin, koska yritykset joutuvat joka tapauksessa olemaan selvillä toiminnastaan.

Teollisuus- ja rakennus- ym. yritykset, joiden jätehuolto ei ole kunnan hoidossa, raportoivat jätehuoltonsa järjestämisestä kunnan jätehuoltoviranomaiselle.

- nyky-yhteiskuntaan soveltumaton ajattelumalli, että elinkeinoelämän joutuisi luovuttamaan osan toiminnastaan julkisen tahon hoidettavaksi, yrityksillä tulee oikeus hoitaa toiminnat itse, jätehuolto kuuluu yrityksen ympäristövastuuseen eikä sitä voi ulkoistaa
- yritys joutuu raportoimaan toiminnastaan ympäristöluvan mukaisesti. Ei tule kehittää sellaisia malleja, jotka johtavat kaksinkertaisiin tai päällekkäisiin raportointeihin.

Kunnan toimintaa jätehuollossa valvoo puolestaan alueellinen ympäristökeskus.

- Suomessa on vahva kunnallinen itsemääräämisoikeus, arviotava, johtaako tämä siihen, että kuntiin kohdistuva valvontaa jää toimimattomaksi tai ”hampaattomaksi”.
- otettava huomioon ympäristölupajärjestelmän kehittämisessä tehtävät ratkaisut.

Kunta luvittaa pienimuotoisen, paikallisen toiminnan ja alueellinen ympäristökeskus muun luvanvaraisen toiminnan

- vrt. edellä, varmistettava, että sama elin/henkilö ei ole luvittaja ja toimija.

Ohjaus ja neuvonta

Jokaisella kunnalla on omat jätehuoltomääräyksensä kuitenkin siten, että kunkin jätelaitoksen alueella määräykset ovat pääsääntöisesti samat. Kunnat ovat vastuussa myös jätteen synnyn ehkäisy- ja jäteneuvonnasta, joita käytännössä hoitavat jätelaitokset.

- ristiriita; kunnille ei ole todettu mitään kehittämistehtävää
- selvitettävä onko mielekästä antaa lakisääteistä neuvontatehtävää taholle, joka saa liikevaihtonsa jätteiden käsittelystä ja hyödyntämisestä
- jätelaitos ei voi todella vaikuttaa jätteensynnyn ehkäisyyn

Jätesuunnittelu

Jätesuunnittelussa on kaksi tasoa: valtakunnallinen ja kunnallinen. Jokainen kunta / jätelaitos tekee jätesuunnitelman, jossa esitetään, kuinka valtakunnalliset jätehuollon tavoitteet toteutetaan alueella.

- kunnallinen taso toimii vain siinä tapauksessa, että ko ajankohtaan mennessä peruskunnista on muodostunut riittävän suuria yksiköitä.
- kun EU:n vaatimukset kohdistuvat valtioihin, olisi luontevampaa antaa jätehuollon suunnittelu valtion alueorganisaatioiden tehtäväksi joka tapauksessa.
- suunnittelussa tulee ottaa huomioon jätehuollon muuttuminen osaksi yritysten materiaalitaloutta. Ei ole hyväksyttävissä malli, jossa yhteiskunta määrää materiaalivirtoja.

SKENAARIO B: Yksityinen jätehuolto

Skenaarion B lähtökohtana on, että jätehuolto on yksityinen palvelu ja kaikki jätteen tuottajat voivat vapaasti valita, mistä jätehuoltopalvelunsa ostavat.

Jokainen jätteen tuottaja on vastuussa siitä, että jätteet tulevat asianmukaisesti kerätyiksi, kuljetetuiksi ja käsitellyiksi lukuun ottamatta tuottajanvastuun alaisia jätteitä. Jätteen tuottaja vapautuu vastuustaan, kun hän luovuttaa jätteet rekisteröityneelle ja asianmukaiset luvat omaavalle toimijalle. Huolehtimisvastuu siirtyy aina jätteiden mukana sille, jonka hallussa jäte on.

Hyötykäyttövelvoitteet

Tuottajat vastaavat kokonaisuudessaan tuottajavastuun alaisten jätteiden jätehuollosta.

Tuote- / materiaalikohtaiset hyötykäyttövelvoitteet koskevat vain tuottajanvastuun alaisia jätteitä. Muiden jätteiden osalta hyötykäyttöä edistetään epäsuorasti mm. määräämällä yksityiskohtaisesti kaatopaikalle sijoitettavan jätteen ominaisuuksista ja kaatopaikkakohtaisista rajoituksista kaatopaikalle sijoitettavan jätteen vuosittaisesta kokonaismäärästä.

- ajattelumalli on ”takapakkia” jätehuollon nykytasolle. Yritykset ovat tottuneet eri tavoin etsimään hyötykäyttömahdollisuuksia toiminnassaan syntyville jätteille/ sivutuotteille.

- jätteiden ajautuminen massapolttoon tulee estää samantapaisin ohjauskeinoin kuin jätteiden kaatopaikoille sijoittaminen.

Jätteen hyödyntämislaitoksille asetetaan luvissa minimihyötykäyttöprosentit, joiden alittamisesta toiminnanharjoittaja joutuu maksamaan sakkoja. Samoin on sanktioitu kaikkien käsittelylaitosten ja kaatopaikkojen muutkin lupaehdot, jolloin lupaehtojen vastainen toiminta maksaa toiminnanharjoittajalle enemmän kuin lupaehtojen mukainen.

- selvitettävä, mihin arviointiin tai menettelyyn minimihyötykäyttöprosentit perustuvat

Maksut
Jätepalvelujen hinnat määräytyvät markkinaehtoisesti.

Käytännön toteutus
Jätehuollon hoitavat pääasiassa yksityiset yritykset. Kunnat ovat myyneet jätelaitoksensa yksityisille toimijoille.

Kaikkien jätehuoltotoimintaa harjoittavien yritysten ja muiden toimijoiden täytyy rekisteröityä valtakunnalliseen toimijarekisteriin.

- erikseen määrätyiltä ammattimaista jätehuoltotoimintaa harjoittavilta toimijoilta tulee vaatia ympäristölupa ja tarvittaessa erikseen lainsäädäntöön perustuvat vakuudet

Kaatopaikat ovat yritysten vastuulla niin kauan, kuin kaatopaikka on käytössä. Tänä aikana kaatopaikan omistavan yrityksen on tilitettävä luvan edellyttämä tonnikohtainen jälkihoitomaksu sille ympäristökeskukselle, joka toimintaa valvoo. Kaatopaikkatoiminnan päätyttyä vastuu kaatopaikasta siirtyy ympäristökeskukselle, joka kilpailuttaa kaatopaikan sulkemisen ja mahdollisesti myös jälkihoidon. Suljettu kaatopaikka jää ympäristökeskuksen vastuulle.

- ok

Vanhojen, kuntien vastuulla olevien kaatopaikkojen kattamattomat jälkihoitovastuut on katettu siirtymävaiheessa jätehuoltoyrityksiltä niiden liikevaihtoon suhteutettuna jälkihoitomaksuna.

- lienee oikeudenmukaisempaa kohdistaa jälkihoitomaksu jätteentuottajille kuin jätehuoltoyrityksille, koska jätehuoltoa tarvitaan nimenomaan jätteentuottajan jätteille

Hallinto ja valvonta
Jätehuolto katsotaan osaksi materiaali- ja kierrätystaloutta ja alan kehittämisestä vastaa kauppa- ja teollisuusministeriö lukuun ottamatta ympäristölupia ja –valvontaa, joista vastaa ympäristöministeriö.

- jätehuollosta aiheutuu myös ympäristövaikutuksia, joten ympäristöministeriön vastuu asiassa lienee tarpeen olla esitettyä laajempi

Alueelliset ympäristökeskukset valvovat ja seuraavat kaikkea jätehuoltotoimintaa alueellaan. Ympäristökeskukset ostavat jätehuoltoon liittyviä tarkastuspalveluja kuntien ympäristövalvonnalta.

- mikäli tällä tarkoitetaan ympäristönsuojeluun liittyvää valvontaa vrt. YSL, tulee valvonnan tapahtua kaikkien ympäristövaikutusten osalta samalla tavalle siis ei eroa YSL:n ja JL:n välillä
- mikäli tarkastellaan sitä, ovat kaikki liittyneet vaatimusten mukaiseen järjestettyyn jätehuoltoon, valvonta kuuluu kunnalle. Esitetty malli vaikuttaa

kaksinkertaisen valvonnan mallilta. Jos ostaa palvelut, miksi kunta ei voi olla suoraan valvoja, varsinkin jos kunnalla on YSL:n mukaista valvontaa.

Kuntien vastuulla on vain roskaantumisen valvonta alueellaan.

Koko maassa on yhtenäinen raportointijärjestelmä. jonka kautta rekisteröityneet toimijat raportoivat toimintaansa ja asiakkaitaan koskevat tiedot alueellisille ympäristökeskuksille. (Toimijarekisteriin hyväksyminen on edellyttänyt, että toimijan tietojärjestelmät ovat tiedonsiirron osalta yhteensopivat valtakunnallisen raportointijärjestelmän kanssa). Raportoinnin ja valtakunnallisten rekisterien perusteella ympäristökeskus voi valvoa, että kaikki jätteen tuottajat ovat liittyneet lainmukaiseen jätehuoltoon ja seurata, että kaikkien jätteentuottajien saamat palvelut ovat ympäristönsuojelullisesti palvelutasoltaan riittäviä.

- vrt edellä, toimijoilta vaadittavat ympäristöluvat

Jätepalvelujen hintojen kohtuullisuutta valvovat kilpailu- ja kuluttajaviranomaiset.

- ok

Hyötykäyttö- ja käsittelylaitosten sekä kaatopaikkojen luvat myönnetään valtakunnallisesti yhtenäisin perustein. Tietyt ympäristökeskukset ovat erikoistuneet luvitukseen ja valmistelevat luvat koko maahan. Käsittelylaitos- ja kaatopaikkalupiin on sisällytetty velvoitteita omatoimisesti tuotujen jätteiden pienerien vastaanottamiselle.

- otettava huomioon mitä ympäristölupien meneillään oleva uudistamishanke

Ohjaus ja neuvonta

Toimijoille ja toiminnalle asetettavista vaatimuksista on nykyistä huomattavasti yksityiskohtaisemmat valtakunnalliset säännökset ja määräykset.

- hyödyntämistavoitteiden täyttymistä yms arvioidaan niitä koskevien standardien perusteella

Jätehuoltomääräykset ovat koko maassa samat ottaen kuitenkin huomioon olosuhteiden ja asukastiheyden erot eri puolilla maata. Jätehuoltomääräykset antaa valtakunnallisten yleismääräysten mukaisesti alueellinen ympäristökeskus.

- ok

Jokainen jätehuoltopalvelujen tarjoaja on velvollinen järjestämään jäteneuvonnan omille asiakkailleen.

- jäteneuvontaan kehittyy omaa palvelutarjontaa joko jätehuoltopalveluyritysten tai muiden yritysten toimesta

Yleinen jäteneuvonta ja jätteen synnyn ehkäisyä tukeva asennekasvatus toteutetaan materiaali- ja energiatehokkuuden palvelukeskuksen toimesta valtakunnallisena.

Jätesuunnittelu

Jätehuoltosuunnittelussa on kaksi tasoa: valtakunnallinen ja alueellinen. Alueellisissa jätesuunnitelmissa osoitetaan, että alueella syntyville jätteille on olemassa (joko alueella tai sen ulkopuolella) riittävästi luvitettua hyödyntämis-, käsittely- ja kaatopaikkakapasiteettia jätehuollon valtakunnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

- selvitettävä tarvitaanko alueellisia suunnitelmia, mikäli tarvitaan ovatko ne ympäristökeskuksen mukaisia vai toiminnallisia. Suunnitelman laadinnassa tulee olla laaja sidosryhmäyhteistyö sekä SOVAUS.
- jätteistä tulee entistä merkittävämpi osa yritysten materiaalitaloutta. Sivutuotevirtojen ja uusiomateriaalivirtojen ohjaus ja suunnittelu ei kuulu viranomaisille. Hyödyntäminen tapahtuu merkittäväsi myös materiaalina vrt esim.

metallien kierrätys. Viranomaisten tehtävänä ei ole arvioida ja suunnitella näiden luvitettua laitoskapasiteettia.

Toimiva jätehuolto tarvitsee riittävän lakisääteisen perustan, jossa esitetään tavoitetasot. Tavoitteiden saavuttamiseksi kunnalliselle ja yksityiselle jätehuollolle tulisi antaa riittävästi taloudellisia ohjauskeinoja (esim. verohelpotuksia). Avoin kilpailutilanne oikein valvottuna tuntuisi johtavan parhaaseen tulokseen. Taloudellisin ohjauskeinoin voitaisiin myös lisätä yhteistyötä, joka on välttämätöntä kokonaisuuden toiminnan kannalta.

Kunnallisen jätehuollon heikkoa reagointia markkinoiden tarpeisiin pidettiin heikkoutena. Pitääkö kuntien reagoida markkinoiden tarpeisiin, jos markkinat = elinkeinoelämä haluaa huolehtia itse jätehuollostaan?

Kuntien palveluja pidetään joustamattomina. Yksityinen jätehuolto taas joustaa liikaa mm. kunnallisista jätehuoltomääräyksistä välittämättä!

Kokonaisvastuun puute on merkittävin epäkohta sille, että jätehuolto voitaisiin jättää markkinoiden hoidettavaksi. Jätehuollon järjestämistehtävä yhdyskuntajätteiden osalta on yhteiskunnallinen tehtävä.

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Suomen ympäristökeskus (SYKE)			*Julkaisuaika* Maaliskuu 2007
Tekijä(t)	Juha Kaila, Jukka Paavilainen ja Riitta Kojo			
Julkaisun nimi	**Kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa.** Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016. Taustaselvitys Osa V			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2007			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut	Julkaisu on saatavana myös internetissä: http://www.ymparisto.fi/julkaisut Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016 - Taustaraportti julkaistaan Suomen ympäristö -sarjassa, Taustaselvityksen osaraportit I-VII julkaistaan Suomen ympäristökeskuksen raportteja -sarjassa			
Tiivistelmä	Selvityksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmistelua varten. Selvityksessä kuvataan kaksi toisistaan poikkeavaa skenaariota, jotka kuvaavat Suomen jätehuollon tulevaisuuden vaihtoehtoisia visioita jätehuollon organisoinnin ja vastuunjaon näkökulmasta. Tavoitteena oli löytää yhdyskuntajätehuollon kehittämiseen liittyvistä erilaisista jätepoliittisista valinnoista aiheutuvia etuja ja haittoja sekä mahdollisuuksia ja uhkia. Lisäksi tavoitteena oli löytää mahdollisia ohjauskeinoja, joilla valinnoista aiheutuvia ongelmia voidaan välttää ja mahdollisia uhkia torjua.			
Asiasanat	jätteet, yhdyskuntajätteet, jätehuolto, Valtakunnallinen jätesuunnitelma, kunnat, ohjauskeinot			
Rahoittaja/ toimeksiantaja				
	ISBN 978-952-11-2645-1 (nid.)	ISBN 978-952-11-2646-8 (PDF)	ISSN 1796-1718 (pain.)	ISSN 1796-1726 (verkkoj.)
	Sivuja 86	*Kieli* suomi	*Luottamuksellisuus* julkinen	*Hinta (sis.alv 8 %)* -
Julkaisun myynti/ jakaja	Suomen ympäristökeskus (SYKE), asiakaspalvelu, PL 140, 00251 Helsinki puh. 020 690 183, faksi 020 490 2190 e-mail: neuvonta.syke@ymparisto.fi			
Julkaisun kustantaja	Suomen ympäristökeskus, PL 140, 00250 Helsinki puh. 020 490 123			
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy, Helsinki 2007			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Finlands miljöcentral (SYKE)			*Datum* Mars 2007
Författare	Juha Kaila, Jukka Paavilainen och Riitta Kojo			
Publikationens titel	**Kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa.** Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016. Taustaselvitys Osa V (Kommunernas roll i framtidens avfallshantering. Den rikstäckande avfallsplan till år 2016. Bakgrundsrapport, Del V)			
Publikationsserie och nummer	Finlands miljöcentrals rapporter 8/2007			
Publikationens tema				
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt	Publikationen finns tillgänglig på internet: http://www.ymparisto.fi/julkaisut Den rikstäckande avfallsplan till år 2016 - Bakgrundsrapport publiceras i serien Miljön i Finland, Bakgrundsutredningens delrapporter I-VII publiceras i Finlands miljöcentrals serie Rapporter. (på finska)			
Sammandrag	Syftet med denna utredning är att producera information för beredning av den rikstäckande avfallsplanen (VALTSU). I utredningen beskrivs två från varandra avvikande scenarier, som beskriver alternativa visioner av avfallashanteringens framtid i Finland ur organisatorisk och ansvarsfördelingssynpunkt. Målet är att finna för- och nackdelar, samt möjligheter och hot, som föranleds av avfallspolitiska val i samband med att hanteringen av samhällsavfall utvecklas. Ett annat mål är att finna styrmedel, med vilka problem, som orsakas av valsituationer, kan undvikas och eventuella hot motarbetas.			
Nyckelord	avfall, samhällsavfall, avfallshantering, rikstäckande avfallsplan, kommuner, styrmedel			
Finansiär/ uppdragsgivare				
	ISBN 978-952-11-2645-1 (hft.)	ISBN 978-952-11-2646-8 (PDF)	ISSN 1796-1718 (print)	ISSN 1796-1726 (online)
	Sidantal 86	*Språk* finska	*Offentlighet* offentlig	*Pris (inneh. moms 8 %)* -
Beställningar/ distribution	Finlands miljöcentral (SYKE), kundservice, PB 140, 00251 Helsingfors Tel. +358 20 690 183, Fax +358 20 490 2190 e-mail: neuvonta.syke@ymparisto.fi			
Förläggare	Finlands miljöcentral (SYKE), PB 140, 00251 Helsingfors Tel. +358 20 490 123			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima Ab, Helsingfors 2007			

DOCUMENTATION PAGE

Publisher	Finnish Environment Institute (SYKE)			*Date* March 2007
Author(s)	Juha Kaila, Jukka Paavilainen and Riitta Kojo			
Title of publication	**Kuntien rooli tulevaisuuden jätehuollossa.** Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016. Taustaselvitys Osa V (The role of municipalities in the future of Finnish waste management National waste plan until 2016, Background document, Part V)			
Publication series and number	Reports of Finnish Environment Institute 8/2007			
Theme of publication				
Parts of publication/ other project publications	The publication is available on the internet: http://www.ymparisto.fi/julkaisut National waste plan until 2016 - Background study will be published in the series The Finnish Environment, Parts I-VII of the Background study will be published in the series Reports of the Finnish Environment, (in Finnish)			
Abstract	The aim of this project was to produce information for the preparation of the national waste plan. We describe two different scenarios of the future of the Finnish waste management organization and responsibility. Our goal was to find the pros and cons and potentials and risks of different waste policy choices. We also wanted to find possible policy instruments to avoid problems and risks.			
Keywords	waste, municipal waste, waste management, national waste plan, municipalities, policy instruments			
Financier/ commissioner				
	ISBN 978-952-11-2645-1 (pbk.)	ISBN 978-952-11-2646-8 (PDF)	ISSN 1796-1718 (print)	ISSN 1796-1726 (online)
	No. of pages 86	*Language* Finnish	*Restrictions* Public	*Price (incl. tax 8 %)* -
For sale at/ distributor	Finnish Environment Institute, Custom service, P.O.Box 140, FIN-00251 Helsinki, Finland Tel. +358 20 690 183, Fax +358 20 490 2190 e-mail: neuvonta.syke@ymapristo.fi			
Financier of publication	Finnish Environment Institute (SYKE), P.O. Box 140, FIN-00251 Helsinki, Finland			
Printing place and year	Edita Prima Ltd., Helsinki 2007			

KUNTIEN ROOLI TULEVAISUUDEN JÄTEHUOLLOSSA

SYKE

ISBN 978-952-11-2645-1 (nid.)
ISBN 978-952-11-2646-8 (PDF)
ISSN 1796-1718 (pain.)
ISSN 1796-1726 (verkkoj.)

9 789521 126451

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS